

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Birleşim
2 Ekim 2025 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın açılışı nedeniyle konuşması

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal'ın, Giresun'a ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıdada yaşanan israfa ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, milletvekillerinin Refah Sınır Kapısı'nı ziyaretine, Gazze'de yaşanan son olaylara ve deprem bölgesine ilişkin gündem dışı konuşması

V.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de açılan Cebelibereket KYK Erkek Öğrenci Yurdu'na ilişkin açıklaması
- 2.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Gazze'de yaşananlara ilişkin açıklaması
- 3.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 4.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 5.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, farklı inanç ve kimliklere yönelik nefret diline ilişkin açıklaması
- 6.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, yeni yasama yılına ilişkin açıklaması
- 7.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, yeni yasama yılına ilişkin açıklaması
- 8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'da yapılacak otoyola ve taş ocaklarına ilişkin açıklaması
- 9.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması
- 10.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, yeni yasama yılına ve İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 11.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması
- 12.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması
- 13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Samandağ Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin açıklaması
- 14.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Türkiye'de yaşanan şap hastalığına ilişkin açıklaması
- 15.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, ekonomik krize ilişkin açıklaması
- 16.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, Mattia Ahmet Minguzzi davasının 5'inci duruşmasına ilişkin açıklaması
- 17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 18.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, hasta mahkûmlara "Cezaevinde kalır." raporu vermekte ısrar eden tabiplere ilişkin açıklaması
- 19.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Gazze'ye insani yardım ulaştırmaya çalışan gemilere yönelik saldırılara ilişkin açıklaması
- 20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıl'ın, İklim Kanunu'na ilişkin açıklaması
- 21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, yeni yasama yılına ve Kayseri Felahiye'nin Acırlı Mahallesi'ndeki iletişim altyapısı sorunlarına ilişkin açıklaması
- 22.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması
- 23.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yeni yasama dönemine ve İsrail'le ticarete ilişkin açıklaması
- 24.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Çukurova'da iş bırakan mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması
- 25.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Yavuz Bülent Bâkiler'in vefatına ve 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'na ilişkin açıklaması
- 26.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullardaki kadrolu temizlik personeli eksikliğine ilişkin açıklaması

27.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Camiler ve Din Görevlileri Haftası'na ve İsrail'in Sumud Filosuna yönelik saldırısına ilişkin açıklaması

28.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ve Parlamentonun görevlerine, Muğla'da düzenledikleri Toprağımızı Vermiyoruz Mitingi'ne, orman yangınlarına, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Hazine Bakanına seslenmek istediğine, TARSİM'e, Ökkeş Şendiller ile Yavuz Bülent Bâkiler'in vefatlarına ilişkin açıklaması

30.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, Sumud Filosunun İsrail tarafından durdurulmasına, Recep Tayyip Erdoğan'ın Amerika ziyaretine ve bu ziyarete ilişkin sorularına ilişkin açıklaması

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuna, Sumud Filosuna yönelik İsrail saldırılarına ilişkin açıklaması

32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, bugün Marmara Denizi'nde gerçekleşen depreme, Sumud Filosuna yönelik saldırılara, Türkiye'nin dış politikasına, ülkede yaşanan sorunlara ve Meclisin yapması gerekenlere ilişkin açıklaması

33.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İsrail yönetiminin Sumud Filosuna yönelik saldırılarına, yeni yasama yılına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Genişletilmiş İl Başkanları Toplantısı'ndaki ifadelerine ve dün Mecliste bir gazetecinin sorusuna verdiği cevaba ilişkin açıklaması

34.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ve dünkü açılış oturumunu yöneten TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'a teşekkürlerini arz ettiğine, Cumhurbaşkanının dün Genel Kurulda yaptığı konuşmaya, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Sumud Filosuna İsrail tarafından gerçekleştirilen müdahaleye ilişkin açıklaması

35.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Meclisin tatil olduğu dönemde birçok şehirde gerçekleştirdikleri ziyaretlere ve 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ilişkin açıklaması

36.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Dördüncü Yasama Yılına ve iktidara sormak istedikleri sorulara ilişkin açıklaması

37.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

39.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in 142 ve 142'ye 1'inci ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporları üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

42.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, oturumu yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a ve Genel Kurul çalışmalarına katkı sunanlara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

43.- Dilekçe Komisyonu Başkanı Sunay Karamık'ın, oturumu yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a, milletvekillerine ve Kamu Denetçiliği Kurumuna teşekkür ettiğine; trafik kazası geçiren AK PARTİ Eskişehir İl Başkanı ile Eskişehir Milletvekili Ayşen Gürcan'a ilişkin açıklaması

44.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara'da Sumud için yapılan eyleme ilişkin açıklaması

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit ile Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 1/10/2025 ve 2/10/2025 tarihlerinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/112)

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Ayşen Gürcan'ın, Macaristan Ulusal Meclisi Kültür Komisyonu Başkanı Laszlo Posa'nın davetine icabeti hususuna ilişkin tezkeresi (3/1195)

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Hulusi Akar'ın, Fransa Senatosu Dışişleri, Savunma ve Silahlı Kuvvetler Komisyonu Başkanı Cedric Perrin'in davetine icabeti hususuna ilişkin tezkeresi (3/1196)

C) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Adıyaman Üniversitesinden gelen gençlere "Hoş geldiniz." denilmesi

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ABD Başkanı Trump'la yapılan görüşmenin mahiyeti hakkında TBMM'nin bilgilendirilmesi, ülkemiz adına ne gibi kazanımların sağlandığının veya yükümlülüklerin altına girildiğinin ve Gazze'yle ilgili ateşkes ve barış antlaşması hususunda bu toplantıda mutabık kalınıp kalınmadığının vuzuha kavuşturulması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, anket şirketlerinin faaliyetlerinin kamuoyunun tercihlerini etkileme araçlarına dönüşüp dönüşmediğinin ve bu yolla medya eliyle yürütülen olası manipülasyonların tespit edilmesi, sahiplik yapısı, finansman kaynakları, uyguladıkları yöntemlerin güvenilirliği, herhangi bir denetime tabi olup olmadığının araştırılması ve yasal düzenleme ihtiyacının olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla 11/8/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, yoksulluğun ortadan kaldırılabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, yargı mercileri tarafından yürütülen soruşturmalarda olası ayrımcı uygulamalar ve ikili hukuk sisteminin işletilip işletilmediğinin araştırılması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporlarının (5/6, 5/2) (S. Sayısı: 142 ve 142'ye 1'inci ek)

XI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Karacasu ilçesinde bulunan Eski Cami'nin restorasyonuna, - Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde yer alan Ulu Camii'nin restorasyonuna, Şanlıurfa'da restorasyon çalışmaları sebebiyle kapalı olan camilere, - İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, yabancı bir firmanın İzmir'e yaptığı kruvaziyer seferlerini iptal etmesine, - Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, turizm sektöründe çalışanların izin haklarında yapılan düzenlemeye, İlişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/29788), (7/29789), (7/29790), (7/30601), (7/31658)

2.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, Yalova ilindeki sosyal yardım çalışmalarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/29876)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, 16 Haziran 2025 tarihinde Kocaeli'nin İzmit ilçesinde yaşanan internet kesintisine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/29942)

4.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, 2025 yılına ait sosyal yardım verilerinin açıklanması talebine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/29958)

5.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Afrodisias Antik Kenti'nde bulunan müze binasının depreme karşı güçlendirilmesi çalışmalarına,

- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, turizm sektöründe çalışanların çalışma koşullarına, İlişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/30017), (7/31531)

6.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, 6 Şubat 2023 tarihli depremler sonrasında vergi muafiyeti tanınan vakıflara doğal afetlerle mücadele kapsamında yapılan yardımlara,

- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, turistik bölgelerde yaşanan fiyat artışları sebebiyle turizm sektöründe yaşanan gerilemeye,

RTÜK'ün gelirleri ve giderlerine,

İnternet üzerinden yapılan yayınlar için RTÜK'ten lisans alınması uygulamasına,

- İstanbul Milletvekili Mustafa Yeneroğlu'nun, yurt dışında yaşayan vatandaşlar için koordinasyon kurulu kurulması talebine,

- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, 2025 yılındaki rezervasyon sayılarına ve turizm sektörünün sorunlarına,

- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Bingöl'ün turizm potansiyelinin geliştirilmesine,

İlişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/30018), (7/30497), (7/30851), (7/30852), (7/30955), (7/31530), (7/31533)

- 7.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesine bir otogar yapılması talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30081)
- 8.- Muğla Milletvekili Cumhur Uzun'un, Muğla'nın Milas ilçesine yeni bir çevre yolu yapılması talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30086)
- 9.- Antalya Milletvekili Cavit Arı'nın, Antalya'nın Muratpaşa ilçesine bağlı bazı mahallelerdeki mülkiyet sorununa,
- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, 5-13 Temmuz 2025 tarihlerinde Trabzon'da düzenlenecek Kültür Yolu Festivaline, ilişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/30145), (7/30265)
- 10.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Çermik-Siverek karayolunun iyileştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30184)
- 11.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, 2023-2024 yıllarında Bakanlıkça yapılan sosyal yardım ödemelerine ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/30208)
- 12.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars ilinde engelli aylığı kesilen vatandaşlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/30209)
- 13.- Hatay Milletvekili Adnan Şefik Çirkin'in, 6 Şubat 2023 tarihli depremlerden etkilenen illerde yerinde dönüşümden yararlanan kişilere kira yardımı yapılması talebine,
- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Van'ın Gevaş ilçesi Gündoğan Mahallesi'ndeki mera alanının durumuna,
- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Mardin'in kırsal mahallelerinde yaşanan su ve kanalizasyon altyapısı sorununa, ilişkin soruları ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum'un cevabı (7/30219), (7/32145), (7/32644)
- 14.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, Kars'ın Sarıkamış ilçesindeki Katerina Av Köşkü'nün restore edilmesi talebine,
- İzmir Milletvekili Sevdâ Erdan Kılıç'ın, 2018-2025 yılları arasında RTÜK tarafından medya kuruluşlarına verilen cezalara, Bakanlık ve bağlı teşkilatlarında 2018-2025 yılları arasında fiilen çalışmadığı halde maaş aldığı tespit edilen personele, ilişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/30268), (7/32257), (7/32258)
- 15.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, araç muayene ücretlerinin kredi kartı ile ödenmesi üzerine alınan ek ücrete ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30339)
- 16.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 2020-2025 yılları arasında Bakanlık tarafından Ankara'ya yapılan kamu yatırımlarına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/30450)
- 17.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren'in, Dicle Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölümündeki bir öğretim üyesi alım sürecine,
- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, bir vakıf üniversitesinin tıp fakültesine son beş yılda yurt dışından yatay geçiş yapan öğrencilere,
- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri ilindeki eğitim altyapısıyla ilgili çeşitli verilere,
- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de bulunan okulların fiziki yeterliliğine,
- İstanbul Milletvekili Zeynel Emre'nin, sahte diploma yoluyla kamu kurumlarına atanan ve akademik ünvan elde eden kişilere,
- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Düzce'deki bir lisede öğrenci velilerine dağıtıldığı iddia edilen kurallar listesine,
- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'te okulu terk eden öğrencilere,
Karabük'teki meslek liselerinin atölye ve laboratuvarlarının donanım durumuna,
Karabük'te bulunan okulların güçlendirme çalışmalarına,
Son on yılda Karabük'te inşa edilen okullara,
2015-2025 yılları arasında eğitim yardımları kapsamında Karabük'e ayrılan ödeneğe,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/30503), (7/31792), (7/32359), (7/32987), (7/32992), (7/33087), (7/33241), (7/33243), (7/33246), (7/33247), (7/33248)
- 18.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'nın İbradı ilçesinde bulunan bazı yaylalarda yaşanan GSM ve internet altyapısı sorunlarına ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30543)
- 19.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, aynı üniversitede görev yapan ve akrabalık ilişkisi bulunan akademisyenlere,
- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesine bağlı sinema-TV merkezinin yıkılmasına ve film arşivinin muhafazasına,
- İzmir Milletvekili Seda Kâya Ösen'in, sahte lise diploması yoluyla üniversiteye kayıt yaptıran kişilere,
- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, Batman ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana ilindeki köy okullarının öğretmen ihtiyacına,
- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri'de taşınmalı eğitimle ilgili yaşanan sorunlara,
- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, norm kadro fazlası öğretmenlerin resen atanmalarına,
- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van ilindeki eğitim altyapısının durumuna,
- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, Tunceli'nin Mazgirt ilçesindeki Fatih Çok Programlı Anadolu Lisesinin kapatılmasına,
- Van Milletvekili Gülderen Varlı'nın, Van ilindeki eğitim altyapısının durumuna,
- İzmir Milletvekili Mustafa Bilici'nin, öğrencilere ücretsiz yemek verilmesine,
- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk Özen'in, Diyarbakır'da eğitim alanında yaşanan sorunlara, ilişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/30609), (7/32991), (7/33084), (7/33417), (7/33616), (7/33617), (7/33622), (7/33624), (7/33626), (7/33627), (7/33715), (7/33721)

20.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, 2020-2025 yılları arasında kara, hava ve demiryolu ulaşım ağlarına yapılan yatırımlara ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/30649)

21.- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, son beş yılda sosyal yardım alan kişi sayısına ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/30690)

22.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, sosyal yardımlara ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/30828)

23.- İstanbul Milletvekili Elif Esen'in, tüketici refahının güçlendirilmesi için yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/31050)

24.- Edirne Milletvekili Mehmet Akalın'ın, son iki yılda yangın çıkan turizm alanlarının imar planlarında değişiklik yapıp yapılmadığına,

- Konya Milletvekili Barış Bektaş'ın, 2025 yılında RTÜK tarafından uygulanan yaptırımlara, ilişkin soruları ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'un cevabı (7/31058), (7/31907)

25.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, Giresun Üniversitesi tarafından açılan bazı kadro ilanlarına,

- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, tıp fakültelerine yurtdışından yatay geçişle kayıt yaptıranlara,

- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, bir öğrenci adayının Boğaziçi Üniversitesinin yüksek lisans programına hukuka aykırı şekilde kabul edilmediği iddiasına,

- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, Munzur Üniversitesinde yapılan bir öğretim görevlisi alımında usulsüzlük yapıldığı iddiasına,

- Sakarya Milletvekili Ayça Taşkent'in, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi tarafından yapılan personel alımında usulsüzlük yapıldığı iddiasına,

- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Hatay'da derslik başına düşen öğrenci sayısına ve yapımı devam eden okul binalarına,

- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Antakya ilçesinde bulunan bir lisenin bazı öğrencilerine disiplin cezası verilmesine sebep olan bir olaya,

- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak ilindeki okullarda polis tarafından verilen seminerlere,

- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Şırnak ilindeki okullarda polis tarafından verilen seminerlere,

- Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 15 Kasım 2024 tarihli yazısına ve kız ortaokulları açılmasına,

- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 15 Kasım 2024 tarihli yazısına ve kız ortaokulları açılmasına,

- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, bazı okullar tarafından kayıt ücreti istendiği iddiasına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/31560), (7/31914), (7/32260), (7/32756), (7/32864), (7/33180), (7/33539), (7/33541), (7/33545), (7/33619), (7/33620), (7/33621)

26.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Batıkent TOKİ bölgesinde yaşanan ulaşım sorununa ilişkin sorusu ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu'nun cevabı (7/31607)

27.- İzmir Milletvekili Rahmi Aşkın Türeli'nin, gelir dağılımındaki eşitsizliğin önlenmesi için alınan tedbirlere ilişkin sorusu ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Mahinur Özdemir Göktaş'ın cevabı (7/31623)

28.- İzmir Milletvekili Yüksel Taşkın'ın, YÖK'ün ilgili listesinde yer alan ve FETÖ/PYD terör örgütü ile irtibat ve iltisakları olduğuna karar verilen üniversite, enstitü ve programlardan 2016-2017 akademik yılından önce mezun olan kaç kişiye denklik verildiğine,

- Kayseri Milletvekili Mustafa Baki Ersoy'un, Kayseri'nin Develi ilçesinde inşası devam eden okul binalarına,

- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, bazı okulların kayıt parası istediği iddialarına,

- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak ilinin 2025 LGS sınavındaki başarı sıralamasına,

- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ilköğretim ve ortaöğretim okullarının kütüphanelerine yapılan kitap alımlarına,

- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Uşak'ta okulların fiziki koşullarının engelli bireylere uygun hale getirilmesine,

- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2025-2026 eğitim-öğretim yılı için okul alışverişi maliyetine,

- Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşcı'nın, Tekirdağ'ın Çorlu ilçesindeki bir ilkokulun müdürü tarafından velilere gönderilen mesaja,

- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Şırnak ilindeki öğretmen ihtiyacına,

- Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan'ın, Şırnak ilindeki öğretmen ihtiyacına,

- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, öğretmenleri personelinin kadroya alınması talebine,

- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Türk dili ve edebiyatı öğretmeni atamalarına,

İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/32058), (7/32515), (7/32983), (7/32984), (7/32988), (7/33083), (7/33085), (7/33086), (7/33088), (7/33091), (7/33171), (7/33172)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Şanlıurfa'nın Karaköprü ilçesi Akbayır Mahallesi'ne okul yapılması talebine,

- İzmir Milletvekili Tamer Osmanağaoğlu'nun, Muğla'da atıl durumda bulunan ve yıkım kararı alınan okul sayısına,

İzmir'de atıl durumda bulunan ve yıkım kararı alınan okul sayısına,

Okullarda akran zorbalığının önlenmesine,

- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, öğretmen atamalarına,

- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri'nin Yüksekova ilçesinde bulunan İnanlı Mahallesi'ndeki öğrenci sayısına,

- Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'in, yoksulluk nedeniyle okulu bırakmak zorunda kalan çocuk sayısına,

- İstanbul Milletvekili Doğan Bekin'in, 2025-2026 eğitim-öğretim yılı için dar gelirli ailelerin çocukları için yapılan desteklere,
- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Karabük'te özel eğitim ihtiyacı bulunan öğrenci sayısına,
Karabük'teki okulların internet ve bilgisayar altyapısı durumlarına,
Karabük'te taşınmalı eğitim kapsamında eğitim gören öğrenci sayısına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/32357), (7/33173), (7/33174), (7/33175), (7/33177),
(7/33178), (7/33179), (7/33181), (7/33242), (7/33244), (7/33245)

30.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, şehir hastanelerini işleten şirketlere yapılan ödemelere ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'in cevabı (7/32970)

31.- Ankara Milletvekili Adnan Beker'in, kayıt dönemlerinde velilerden bağış ve temizlik malzemesi istendiği iddiasına,
- Diyarbakır Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Muş ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Hakkâri ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Bingöl ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Tunceli ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Kilis ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Van ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Ağrı ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Diyarbakır ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
Siirt ilinde aşırı sıcaklara karşı alınan önlemlere,
- Ağrı Milletvekili Nejla Demir'in, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne,
- Muş Milletvekili Sümeyye Boz'un, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 15 Kasım 2024 tarihli yazısına ve kız ortaokulları açılmasına,
İlişkin soruları ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/33240), (7/33408), (7/33409), (7/33411), (7/33412),
(7/33413), (7/33414), (7/33415), (7/33416), (7/33418), (7/33542), (7/33615)

2 Ekim 2025 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın açılışı nedeniyle konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı ilk Genel Kurulu vesilesiyle bu kutlu çatı altında toplanmış bulunuyoruz.

Kurulduğu günden beri Meclisimiz Türk milletinin umut kaynağıdır. Kurtuluş Savaşı'ndan 15 Temmuz'a uzanan şanlı mazisiyle "Gazi Meclis" demek; vatan mücadelesi, kurtuluş hamlesi, hürriyet meşalesi demektir. Bağımsız Türkiye'yi kuran Meclisimiz "terörsüz Türkiye" hedefiyle yürüttüğü çalışmalarıyla Türkiye Yüzyılı'nın da temel taşlarını döşemektedir. Bu çalışmaların sonunda inşallah ülkemiz terör prangasından, bu milletin evlatları kan deryasından ebediyen kurtulmuş olacaktır.

Yeni yasama yılının bizlerde yarattığı heyecan ve ümit hissiyatıyla tüm milletvekillerimize, siyasi parti gruplarımıza üstün başarılar diliyor, çalışmalarımızın hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinize saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Giresun hakkında söz isteyen Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal'a aittir.

Buyurun Sayın Konal. (MHP sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Giresun Milletvekili Ertuğrul Gazi Konal'ın, Giresun'a ilişkin gündem dışı konuşması

ERTUĞRUL GAZİ KONAL (Giresun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyor, yeni yasama yılının ülkemize, milletimize, devletimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ediyorum.

Bugün burada, milletimizin bağımsızlık uğruna verdiği en büyük mücadele olan Kurtuluş Savaşı'nda fedakârlığın, cesaretin ve kahramanlığın simgesi hâline gelmiş şehrim Giresun adına söz almış bulunmaktayım.

Giresun sadece yeşilin ve denizin değil aynı zamanda yiğitliğin, vatan sevgisinin ve direniş ruhunun kentidir. Bugün özgür bir ülkede yaşıyorsak bunda Giresunlu kahraman evlatların çok büyük payı bulunmaktadır. 1919 yılında Mustafa Kemal Paşa Samsun'a çıktığında bu milletin kaderini yeniden yazmaya başlamıştı ancak o yazgının kahramanları yalnızca büyük komutanlar ve büyük askerler değildi. O destanı yazanlar arasında Karadeniz'in hırçın dalgaları gibi yürekli Giresun'un gönüllü alayları, evlatları da bulunmaktaydı.

Değerli milletvekilleri, Giresun -Kurtuluş Savaşı'nda 3 gönüllü alay göndererek- şehir dışında bugün şehitliği olan tek ildir. Bu alaylar profesyonel askerlerden oluşmamaktaydı; vatan için canını vermeye hazır çiftçilerden, esnaflardan ve Giresunlu

yiğitlerden oluşmaktaydı. Bu gönüllüler Sakarya'da, Dumlupınar'da, Afyon'da, Balkanlarda, Kafkaslarda Anadolu'nun özgürlüğünü yeniden tesis etmek için canlarını, mallarını vermişti ve unutulmasın ki Mustafa Kemal Atatürk'ün muhafız kıtasının başında da bir Giresunlu vardı, Osman Ağa. Osman Ağa ve Giresun uşakları yalnızca iyi bir savaşçı değil aynı zamanda Atatürk'ün de en güvendiği insanlardı. Bu topraklar, evlatlarını gözünü kırpmadan cepheye göndermiş, onların ardından dua edip başını dik tutmuş anaların ve babaların topraklarıdır. Giresun'un yiğit insanları hiçbir karşılık beklemeden vatanları için savaşmışlardır. Kahramanlıklarının nişanesi olarak Osman Ağa'ya 20 numaralı, Şehit Binbaşı Hüseyin Avni Alparslan'a 3167 numaralı İstiklal Madalyası verilmiştir. 1939'da Resmî Gazete'de yayımlanan 3589 sayılı Kanun'la Giresunlular tarafından oluşturulan 42'nci, 44'üncü ve 47'nci Alayların sancaklarına İstiklal Madalyası taltif edildi, kayıtlarda mevcuttur. Bu nedenle, Gazi Meclisimiz tarafından 42, 44 ve 47'nci Alaylarımıza verilen İstiklal Madalyalarının Giresun'a kavuşturulmasını, İstiklal Madalyası hakkının iade edilmesini Giresun'da bütün siyasi partiler ve STK'ler yüce Meclisimizden beklemektedir. Bugün tarihimize olan borcumuzu ödeme günüdür. Bugün şehitlerimizin hatırasına sahip çıkma günüdür. Bugün Giresun'a hak ettiği İstiklal Madalyası'nı verme günüdür. Giresun'un İstiklal Madalyası yalnızca bu şehrin değil tüm Karadeniz'in hatta Anadolu'nun onurudur. Bu madalya, geçmişe olan saygımız, milletimize olan vefamızın nişanesi olacaktır.

Sözlerime son verirken Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Kurtuluş Savaşı'nın bütün kahramanlarını, Giresunlu gönüllü alayların yiğit evlatlarını rahmetle, minnetle anıyorum. Giresun'un İstiklal Madalyası'yla onurlandırılması için herkesi destek vermeye çağırıyorum. Ne mutlu Giresunlu'ya, ne mutlu vatani için canını verenlere, ne mutlu Türk'üm diyene diyor, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı ikinci söz, gıdada yaşanan israf hakkında söz isteyen Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'e aittir. Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, gıdada yaşanan israfa ilişkin gündem dışı konuşması

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni yasama döneminin öncelikle hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Değerli arkadaşlar, Tarım ve Orman Bakanına bir soru önergesi verdim, Türkiye'deki israf edilen gıdayı sordum. Bakanın verdiği yanıtı göre Türkiye'de kaybolan ve israf edilen gıda miktarı 18 milyon 200 bin ton ve bunun da -çöpe giden- oranı yüzde 52. Yani Bakanlık verisine göre 18 milyon ton ama bu, 2023 yılının rakamı. 2025 yılına baktığımızda, bu konuda çalışma yürüten vakıflardan aldığım bilgilerde 23 milyon ile 26 milyon ton aralığında. Ne acı ki Türkiye'de gıda çöpe gidiyor. Bunun da 4 milyar ekme ve yıllık 200 milyar liramız bu yolla yok oluyor. Bunun yansıması ise tarlada, bahçede, sofrada ve en son aşamada rafta da ciddi bir israfın varlığını gösteriyor. Oysa ülkemiz derin bir yoksulluk yaşıyor. 50 milyon insan yoksulluk sınırının altında bir gelire sahip. En az 5 milyonun devlette olduğu düşünülürse belediyelerin de desteğiyle geçim sağlamaya çalışan 7-8 milyon yurttaşımız var. Her yıl 2 milyon 500 bin kamyon dolusu gıdanın çöpe gitmesi... Bununla ilgili üretim aşaması dikkate alındığında mutlak surette yapılması gerekenlerin varlığını gösteriyor. Şu anda Niğde'de kışık patates hasadı yapılıyor. İrileri seçiliyor, orta boy ve küçükler tarlada kalıyor çünkü tüccar gelmediği için ve fiyatlar da girdi maliyetlerinin altında olduğu için işçilik parasını o toplanan diğer patates karşılamayınca tarlada bırakılıyor. Yemi, gübresi, mazotu, elektriği, suyu, girdi maliyetleri sürekli artarken gıda israfının önüne geçilmemesi Türkiye için ciddi kayıplara neden oluyor. Bir kesimin eli yağda balda, bir kesim yoksulluk yaşıyor. Ekmek kuyrukları -baktığınız zaman- Halk Ekmek önünde yaşanırken 4 milyar ekme de çöpe gidiyor. Bunları düzenlemesi gereken siyasi iktidar. Siyasi iktidarın yazılı verilerine bakarsanız "Çalışma yapılıyor." deniyor ama 2023 yılında 18 milyon ton olan israf 23 milyon tona çıkmış. Bu nasıl bir çalışmanın yapılması?

Değerli arkadaşlar, tarımda büyük sorunlar var. Üretici ürettiğinden para kazanamıyor ve girdi maliyetlerinin artışı çoğu kişiye üretimden uzaklaştırıyor ama rafta fiyat da durmuyor. Sürekli artan fiyatlardan, etten, sütte vazgeçtik; diğer gıda ürünlerine de vatandaş erişimde problemler yaşıyor. Meyvede de sebze de fiyatlar almış başını gidiyor. Şimdi, üretenin mutsuz olduğu, tüketenin sorun yaşadığı, aracılık sistemiyle birilerinin vurgun vurduğu bir sistem devam ediyor. Bu devam eden sistemde yoksullaşan, fakirleşenler sağlıklı beslenemiyor; çoğu çocuğumuz okula aç gidiyor ve gıdalla ilgili israf da Türkiye'nin önünde duruyor. Bununla ilgili yapılması gerekenler için farklı dönemlerde çağrıda da bulunduk yani tarlada, bahçede, rafta, pazarda, sofradaki israfın önüne geçilebilir. Özellikle restoranlarda, lokantalarda, otellerde gıda israfının son yıllarda ciddi boyutlara erdiği görülüyor. Bununla ilgili eğitimler verilmesi, uyarılarda bulunulması ve süreci içinde gıdanın tüketilmesi sağlanmalı. Tarlada farklı ürünlerde, örneğin, biçerdöver buğday hasat ederken hâlâ teknik yetersizliklerden dolayı buğday tarlada dökülüyorsa ya da patatesin bir kısmı tarlada kalıyorsa, domates çöpe gidiyorsa, böylesine başlayan sürecin son tüketim noktasında da problemler yaşıyorsa burada bir eksiklik var. Bu eksikliğin giderilmesi için yönetenleri bir kez daha uyarıyorum. İsrafın önüne geçilmesi için daha çok kampanya, daha çok uyarı, daha çok eğitim sağlanmalıdır diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Sayın Başkanım, o son bir dakikayı da şöyle değerlendirelim: Bu yıl fındıkta, çayda, pamukta, son olarak şeker pancarında ve diğer alım fiyatı belirlenen ürünlerde çiftçimiz ne yazık ki enflasyonun altında ezdirildi. Fasulye, patates gibi tüccar eline bırakılan ürünlerimiz de var. Bu ürünler nedeniyle de çiftçi girdi maliyetlerinde bir fiyatla ürün satamıyor, öyle olunca da borçlarını ödeyemiyor. 1 trilyon 80 milyar lira kamu bankalarına olan kredi borçlarının dışında farklı kesimlere de borçlanan çiftçinin tarlasına, traktörüne, hayvanına hatta buğdayına icra geliyor. Bu gidiş iyi gidiş değil. Bu bağlamda da çözüm önerilerimizi bildiriyoruz.

İktidarın çiftçinin sesine kulak vermesini diliyorum, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gündem dışı üçüncü söz, milletvekillerinin Refah Sınır Kapısı'nı ziyareti, Gazze'de yaşanan son olaylar ve deprem bölgesi hakkında söz isteyen Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'a ait.

Buyurun Sayın Köksal. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

3.- Kahramanmaraş Milletvekili Tuba Köksal'ın, milletvekillerinin Refah Sınır Kapısı'nı ziyaretine, Gazze'de yaşanan son olaylara ve deprem bölgesine ilişkin gündem dışı konuşması

TUBA KÖKSAL (Kahramanmaraş) - Dün vefat eden 19'uncu Dönem Kahramanmaraş Milletvekilimiz Ökkeş Şendiller'in ailesine ve sevenlerine başsağlığı diliyorum.

Bugün burada, milletin kürsüsünde, asrın felaketi bir depremin merkez üssü olan Kahramanmaraş'ımızda devletimizin gücünü milletiyle buluşturan liderimizin öncülüğünde yapılanları anlatma niyetindeydim. Meclis çalışmalarına ara verdiği aylarda

şehrimizin yeniden imar ve inşasıyla beraber Kahramanmaraş'ımızın önümüzdeki yıllardaki olası ihtiyaçları da gözetilerek çalışmalarımıza son sürat devam ettik. Şehrimiz ve deprem bölgesinde sadece yüz binlerce konutu vatandaşlarımızla buluşturmuyor, konutlarla birlikte altyapı, yollar, şehrimizin su kaynaklarını daha verimli hâle getirmeye yönelik yatırımlara; okullar, hastaneler, sosyal donatı alanları gibi pek çok konuda yürüttüğümüz çalışmaların sonuçlarına güzel şehrimizde şahit oluyoruz. Sadece dün itibarıyla 2,5 milyar liralık DSİ yatırımının kabulü yapıldı. Bunun müjdesini mutluluk içinde vermek isterdim. 6 Şubat 2023'ten beri şehirler inşa etmekle kalmıyor, vatandaşlarımızın yaralarını sarmaya azmetmiş bir adanmışlık ruhuyla çalışıyoruz.

Bugün burada sadece güzel şehrimin imarı ve inşasıyla yaşadığımız sevinç, vatandaşlarımızın hizmetine sunulan her bir yatırımın haklı gururunu paylaşmayı isterdim. Bizler 86 milyonu hüzne boğan çok acılar çektik, çok büyük acılara hep birlikte şahitlik ettik. Küçük evlatlarını, anne babaları toprağın koynuna sıraladılar. Kimsesi kalmamış küçük bedenli yavruların yüreklerinin bir gecede hüznle nasıl büyüdüğüne şahitlik ettik. İlk günden itibaren bu millete sevdalı Sayın Cumhurbaşkanımızla maddi kayıpların yerine getirilmesi için var gücümüzle çalıştık ve bugün itibarıyla sonuçlarını her yerde görür olduk. Her maddi kaybın yerini doldurmanın çaresini bulduk ve buluyoruz. Bizlerin çaresini bulamadığımız tek şey kayıplarımızın acılarının telafisi oldu; onda da Allah'a dayandık, birbirimizden medet umduk ve şehir olarak acılara merhem olmaya çalıştık. Biz şunu öğrendik büyüklerimizden: Acılar kıyaslanmaz, her kişinin yaşadığı kendi içindedir. Ancak bugün "7 Ekim" diye bir bahane üreten işgalci İsrail'in yaptıklarının sonuçlarına bakınca acı ve hüznün kelimeleri kifayetsiz kalıyor. Böylesi bir acıya, böylesi bir vahşete, böylesi bir katliama bu dünya bugüne kadar şahit olmadı ve bütün âlem bu sırada Gazze'de yaşananlara şaşı. Sayın Cumhurbaşkanımız her platformda olduğu gibi Birleşmiş Milletler kürsüsünden tüm ülkelere, haklının güçlü olduğu bir dünya vurgusuyla, yıllar önce olduğu gibi "Dünya 5'ten büyüktür." dedi. Bu sesin yankılarını dünyanın her ülkesinde gördüğümüz gibi, 46 ülkeden 497 katılımcıyla yola çıkan Sumud Vicdan Filosunda da gördük. 56 kişiyle en çok katılımcıya sahip olan ülkeyiz. Sumud, Gazze'ye umut oldu, ülkelerin liderlerini harekete geçirerek Gazze'de bombaların altında toprağa gömülen insanlığımızı yeniden diriltti. Dün gecedan itibaren, küresel terör örgütü siyonist İsrail, uluslararası sularda korsanlık yaparak bu vicdan gemilerine kimyasal saldırılar düzenledi ve bizim de vatandaşlarımızın arasında olduğu yardım gönüllülerini kaçırdı. Artık kınamanın, lanetlemenin bir hükmü yok; artık uluslararası hukukun bir hükmü yok, artık insan hakları yok çünkü Gazze'de insan bırakmamak için soykırım uygulayan bir siyonist terör örgütü ve onun iş birliği devletler var.

İsrail terör devletiyle yıllardan beri insanlığın dip noktalarına canlı yayınlarda şahit olduk. Bu vahşet düzeni İngilizler aracılığıyla 1896'dan itibaren kurulmaya başladı; her katliamında, her toprak hırsızlığında, her soykırımında terörist, katil şebekesi İsrail'in yanında durdular ve Filistin topraklarında kan ve gözyaşı eksik olmadı. Şimdi insan aklıyla dalga geçer gibi 7 Ekimden bahsediyorlar ve vatan savunmasındaki Hamas'ın üyelerini terörist olarak niteliyorlar. Onlarca yıldan beri Filistin toprakları İsrail zulmüyle iniliyor. Anne karınıdaki çocukları dahi öldürmeyi kendi varoluşlarına bağlayan sapık siyonistler aracılığıyla her türlü insani yardım engelleniyor. Filistinlilerin toprağa kök salma temsili tıpkı Sumud Filosunun taşıdığı insani yardımları engelledikleri gibi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TUBA KÖKSAL (Devamla) - Evet, Bosna kasabı Mladiç gibi Gazze kasabı Netanyahu'nun sonunu da göreceğiz, buna gönülden inanıyorum.

Bir terör şebekesi bulunduğu coğrafya için bir varoluş tehdidi; bu terör devletinin dizginlenmediği her toprak parçası, her zaman dilimi insanlığın sonunun hazırlanması demektir. Biz, Türkiye olarak, 29 Ağustosta bu yüce Meclisin çatısı altında, İsrail'in Filistin halkına yaptığı soykırım hakkındaki tezkereyle zulme göz yumulmasına müsaade etmedik. 8 Eylülde İnsan Hakları Başkanımız Hasan Basri Yalçın ve 30 kişilik bir heyetle Refah Sınır Kapısı'nda vicdan filosuna desteğimizi belirttik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TUBA KÖKSAL (Devamla) - 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız bir Filistin devleti kuruluncaya kadar mücadelemiz devam edecek. Bu zulümlere şahit olan her birimiz ölene kadar her platformda Filistinlilerin haklarını savunmaya, "Nehirden Denize Özgür Filistin" demeye devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Osmaniye Milletvekili Asu Kaya'nın, Osmaniye'de açılan Cebelibereket KYK Erkek Öğrenci Yurdu'na ilişkin açıklaması

ASU KAYA (Osmaniye) - Teşekkür ederim.

İlim Osmaniye'de 2021 yılında yapımına başlanan Cebelibereket KYK Erkek Öğrenci Yurdu bunca zamana rağmen eksiklikler giderilmeden inşaat içinde açıldı maalesef; sıcak su yok, asansör çalışmıyor, güvenlik zafiyeti var ve hijyen hiç yok. Bu ihmallerin ortasında soğuk suyla duş almak zorunda kalan bir öğrenci geçirdiği kalp krizi nedeniyle hayatını kaybetti maalesef. Sağlık Bakanına buradan soruyorum: Ambulans, yürüyerek dahi on dakikalık olan mesafeye maalesef on beş dakikada gelebiliyor; ertesi gün başka bir vakada bu süre sadece dört dakikaya iniyor. Bu çelişkinin açıklamasını istiyoruz. Neden tüm yurtlarda sağlık personeli bulundurulmuyor? Gençlik ve Spor Bakanı, gençleri başlarını sokacak dört duvarın içine kapatmakla sorumluluk bitmiyor; bu ihmaller zincirinin hesabı verilmelidir, her yurt insanca yaşam koşullarına kavuşturulmalıdır.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Karaman, buyurun.

2.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, Gazze'de yaşananlara ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, katil İsrail yıllardır masum çocukları, kadınları, yaşlıları acımasızca katlediyor, insanlık suçları işliyor. Gazze'de yaşananlar sadece bir savaş değil apaçık bir soykırımdır, insanlığın ayaklar altına alınmasıdır. Bugün saat 16.00'da Erzincan Dörtüyl Meydanı'nda toplanıyor, tek yürek olarak Erzincan'dan şiddetli tepkimizi haykırıyoruz. Zalim İsrail, insanlık vicdanında mahkûmsun, er ya da geç yargılanacaksın, mazlumların kanı yerde kalmayacak. Ablukayı yırtmak için canını ortaya koyan; Gazze'nin umudunu, nefesini canlı tutan insanlığın onuru Sumud kahramanlarına Türkiye Büyük Millet Meclisinden selam ve dualarımızı gönderiyoruz. Katil İsrail bilsin ki Türk milleti susmayacak, Erzincan susmayacak, insanlık susmayacak.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

3.- İstanbul Milletvekili Kezban Konukçu'nun, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Siyonist İsrail ordusu Gazze'ye insani yardım taşıyan Küresel Sumud Filosunda bulunan gemilere el koydu ve 200'den fazla filo katılımcısını kaçırdı. Bu saldırı dünya kamuoyunda geniş yankı buldu. Dün gecedan beri vicdan sahibi insanlar sokakları doldurdu, İtalya'da işçiler genel greve gitti. Kolombiya Devlet Başkanı, İsrail'le varılan serbest ticaret anlaşmasını feshettiğini ve İsraili diplomatik heyetin sınır dışı edildiğini duyurdu. Görüldüğü gibi, soykırıma karşı sadece konuşmayıp somut tutum alan devlet başkanları da var. Türkiye de derhâl harekete geçmelidir. Tüm dünyanın gözleri önünde bir halkı soykırıma uğratan, çocukları açlıktan öldüren İsrail de emperyalist Amerika Birleşik Devletleri de tüm bunlar yaşanırken "Trump'la görüştük." diye övünen, soykırıma karşı hiçbir somut tutum almayan iş birlikçiler de unutulmayacaktır. Nehirden denize Filistin özgürleşene dek mücadelemez ve dayanışmamız devam edecek.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

4.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Katil İsrail, Küresel Sumud Filosuna uluslararası sulara müdahale ederek yeni bir suç işlemiştir. İsrail hiçbir sınır tanımadan suç işlemeye devam etmektedir. Bu durum bütün dünya açısından en büyük güvenlik sorunudur. Hâl böyleyken İsrail'in hamisi Amerika Birleşik Devletleri'nden medet ummak akla ziyan bir durumdur. Trump'ın güya anlaşma diye ortaya koyduğu ve İslam ülkelerine kabul ettirdiği anlaşma metni bir utanç vesikasıdır, böyle bir anlaşmanın vicdanlarda yeri olamaz. Gazze halkının egemenliğini ve kendini savunma hakkını hiçe sayan bu anlaşmayı tanımadığınızı açıklayın. Amerika'dan aldığınız icazetin İslam âlemi açısından hiçbir kıymeti yoktur, Amerika'nın yazdığı reçeteyle İslam coğrafyasında akan kanı durduramazsınız.

BAŞKAN - Sayın Kordu...

5.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun, farklı inanç ve kimliklere yönelik nefret diline ilişkin açıklaması

AYTEN KORDU (Tunceli) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye'de hâlâ çözülmesi gereken ciddi sorunlar var. Başta Aleviler olmak üzere farklı inanç ve kimliklere yönelik nefret dili toplumsal barışın önündeki engellerden biridir. Son dönemde bazı medya organlarında Kızılbaş Alevilerinin açıkça hedef gösterilmesi yalnızca nefret söylemi üretmekle kalmamakta, aynı zamanda toplumda provokasyon girişimlerine zemin hazırlamaktadır. Bu tablo karşısında Kızılbaş Alevi toplumunun endişesi her geçen gün artmaktadır. Suriye'de yıllardır devam eden Alevi katliamlarının aynı vahşetle sürmesi ve uluslararası toplumun sessizliği yaşanan acıları daha da derinleştirmektedir. Türkiye'de demokratik toplum ve toplumsal barışın inşası tartışılırken bu gerçekler görmezden gelinemez. Yetkililer nefret söylemi ve provokasyon girişimleri karşısında görevlerini yerine getirmeli, ayrımcılık ve nefret suçu işleyenlere karşı hukuk işletilmelidir. Herkesin eşit yurttaşlık hakkı güvence altına alınmalıdır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ersever...

6.- Ankara Milletvekili Aliye Timisi Ersever'in, yeni yasama yılına ilişkin açıklaması

ALİYE TİMİSİ ERSEVER (Ankara) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Yeni yasama yılı Meclisimiz ve ülkemize hayırlı olsun. Umuyorum ki iktidar bu yasama yılında "ben yaptım oldu" anlayışını bir kenara bırakır, ülkenin ve vatandaşın sorunlarına çözüm üreten düzenlemeler ortak akıl ve uzlaşmayla Parlamentodan geçer. İşsizlik ve enflasyon hâlâ çok yüksek. Tarım ve sanayi başta olmak üzere bütün sektörler kan kaybediyor. Kadın cinayetleri ve sokaktaki şiddet artarak devam ediyor. Kademeli emeklilik, atanmayan öğretmenler, bir çileye dönüşen sağlık, fırsat eşitliği yok edilen eğitim sistemi ilk akla gelen sorunlar. Diliyorum ki iktidar, muhalefetin eleştirilerini dikkate alır ve memleketin sorunlarına ortak çözümler üretir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, yeni yasama yılına ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Yeni yasama yılının ülkemize barış ve huzur getirmesini diliyorum. Huzurun ve güvenin yolunun adaletten geçtiğini ülkeyi yöneten iktidara hatırlatıyoruz. On birinci yargı paketi toplumsal talep ve ihtiyaçlara göre hazırlanmalı, 31 Temmuz Covid yasası Anayasa'nın eşitlik ilkesine göre yeniden düzenlenmeli, acilen Meclise gelmelidir. Cezaevlerinde alarm zilleri çalıyor, mahpus sayısı cezaevi kapasitesinin 2 katına çıkmış durumda. Sadece Urfa Siverek Cezaevinde 625 mahpus kapasite yetersizliğinden dolayı yerlerde yatıyor. Barış süreci bir yılını geride bırakıyor, dün Cumhurbaşkanı açılış konuşmasında "Sürece dair tarihî adımlar atıldı..." Tarihî adımları Kürtler attı, şimdi sıra ülkeyi yöneten iktidarda. Cezaevinde rehin tutulan Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ başta olmak üzere bütün siyasi tutsaklar serbest kalmalı. Sürecin ruhuna uygun yasal düzenlemeler bir an önce Meclise gelmelidir.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

8.- Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın, Antalya'da yapılacak otoyola ve taş ocaklarına ilişkin açıklaması

AYKUT KAYA (Antalya) - Serik-Konaklı arasında yapılacak yeni otoyolun güzergâhı acilen revize edilmelidir. Akseki yol kavşağı ile Konaklı arasında Yalçıdıbi'nden sonra yolun yukarıdan aşağı kaydırılması gerekir. Alara'da verilen bağlantı yolu İncekum ile Avsallar arasına alınarak Karakaya, Çakallar, Alara ve Okurcalar'ın zarar görmesi engellenebilir; Avsallar ile Akdam arasına yapılacak 3 kilometrelik bir tünelle Avsallar'ın, Akdam'ın, Türkler'in ve İncekum'un zarar görmesinin önüne geçilebilir. Konaklı'ya verilen bağlantı yolu Konaklı, Emişbeleni ve Toslak'a zarar veriyor, oysa bu yol kesintisiz şekilde Alanya'ya ve Gazipaşa'ya kadar devam etmelidir. Konaklı-Alanya arası mevcut yolda zaten yarım saatte gidilemiyor, yeni bağlantıyla bu süre bir saati aşacaktır. Uzunlar, Karakaya, Karamanlar ve Saburlar'a yapılması planlanan taş ocaklarının yeri yeniden revize edilmelidir.

Antalya'mıza en güzel yollar yapılsın, en güzel yatırımlar yapılsın ama bu yatırımlar mahallelerimize en az zarar verecek şekilde planlanmalıdır.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Sayın Bursalı, buyurun.

9.- İzmir Milletvekili Şebnem Bursalı'nın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması

ŞEBNEM BURSALI (İzmir) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

İsimleri gibi direndiler, sebat ettiler ve başardılar. Belki gemiler Gazze'ye ulaşmadan terörist İsrail devletinin saldırısına uğradı ama vicdanlı insanlar İsrail'e karşı ayağa kalktı, tüm dünya soykırımcı İsrail'e karşı ayağa kalktı. Küresel Sumud Filosu adalet, insan hakları ve mazlumlara dayanışmanın, küresel vicdanın güçlü sembolü oldu. Tıpkı onlar gibi Türkiye de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı liderliğinde Filistin davasının her platformda sesi oldu.

Sumud Filosundaki tüm vicdan sahiplerine selam olsun. Nehirden denize özgür Filistin, denizden Gazze'ye umuttur Sumud.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Özer...

10.- Konya Milletvekili Mustafa Hakan Özer'in, yeni yasama yılına ve İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Yeni yasama yılının ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Dünyanın dört bir yanından vicdan sahibi insanların oluşturduğu Global Sumud Filosuna abluka altındaki Gazze'ye insani yardım ulaştırmak üzere çıktığı seferde terör devleti İsrail tarafından uluslararası sularda gerçekleştirilen müdahale kabul edilemez. Bu filo yalnızca insani yardım taşımıyor, aynı zamanda katil İsrail'in sürdürdüğü soykırıma karşı insanlığın vicdanını temsil ediyor. İsrail'in bu saldırısı sadece insanlık onuruna değil uluslararası hukuka açık bir saldırıdır. Gazze'ye özgürlüğü, umudu ve dayanışmayı taşıyan herkesi yürekte selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Özcan...

11.- Tekirdağ Milletvekili Mestan Özcan'ın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması

MESTAN ÖZCAN (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün bir iradede, bir direnişten söz edeceğim, adı "Sumud" yani sebat, direniş, kararlılık. Bu gemiler demirden bir kütle değil küresel zulme karşı vicdanın, insanlığın ve adaletin sembolüdür. Gazze'de çocuklar aklıktan ölüirken, analar evlatlarını kefensiz toprağa verirken dünya kör ve sağır oldu ama Türkiye olmadı ve olmayacak. Biz bu toprakların evlatları olarak mazlumun yanında dimdik durmaya yemin ettik. Sumud, işte bu yeminin, bu kararlılığın Akdeniz'e açılmış hâlidir.

Gazi Meclisten bir kez daha sesleniyorum: Türkiye zalime karşı her daim mazlumun sesi olacaktır, hiç kimse bu milletin vicdanını susturamayacaktır, bu bayrağın gölgesinde yükselen insanlık ve adalet yürüyüşünü de engelleyemeyecektir. Sumud, ümmetin umudu, insanlığın vicdanıdır; Akdeniz'de gittiği her mil Filistin'in özgürlüğüne bir adım daha yaklaşımdır.

Ya Rabbi, sensin rahîm, sensin kerim; nusretini bu kullarından mazlumların yüzü suyu hürmetine esirgeme diyor, yüce Meclisten Sumud'u saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Yıldırım...

12.- İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım'ın, Sumud Filosuna ilişkin açıklaması

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Teşekkürler Başkanım.

2 Ekim 2025 tarihi, insanlığın vicdanı Sumud Filosunun soykırımcı İsrail'in Gazze'ye yaptığı ablukayı deldiği tarih olarak geçecektir. Her zaman olduğu gibi yine insanlık kazanacak, vicdanlar galip gelecektir; soykırımcı İsrail kaybedecek ve dünyada kaçacak yer bulamayacaktır. Tarih o günleri bize gösterecektir. Sumud İnsanlık Filosu açıkça göstermiştir ki İsrail, içi çürümüş, dışı yeşil görünen bir ağaçtan başkası değildir; devrilmeye, yok olmaya ramak kalmıştır. Ağaç çürük olsa da onu devirmek için güç gerekir; zira İsrail güçten anlar, laftan anlamaz. Ey İsrail, ey İsrailoğulları; sizi nasıl bir son beklediğini görmek istiyorsanız tarihinize iyi bakın; İngiltere'den, Fransa'dan, Portekiz'den, İspanya'dan, Almanya'dan, Rusya'dan nasıl ve ne şekilde kovulduğunuzu iyi görün!

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

13.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Samandağ Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacına ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Samandağ 130 bin nüfuslu bir ilçe ama devlet hastanesinde bir tek kardiyoloji uzmanı yok. Mart, mayıs, temmuz ve eylül aylarında yapılan 4 ayrı kurada ilçeye sadece bir kadro verildi, o da başlamadı. Beyin ve sinir cerrahisi yok, nöroloji yok, göğüs hastalıkları yok, FTR uzmanı yok. Oysa Samandağ'da kardiyoloji uzmanı olmadığı için 36 yaşında genç bir kadın hayatını kaybetmiş, 6 çocuk öksüz kalmıştı. Sayın Sağlık Bakanı, Samandağ Devlet Hastanesinin uzman doktor ihtiyacını acilen karşılayın, uzman hekim atamasını yapın, depremde en çok etkilenen Samandağ halkının sesine kulak verin.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Hun...

14.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, Türkiye'de yaşanan şap hastalığına ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yıl içinde Türkiye'yi sarsan şap hastalığı Kars, Ardahan, Ağrı ve Iğdır'da halkımızı derinden etkilemiş, burada binlerce hayvan telef olmuş ve hâlen hastalık bu bölgede devam etmektedir. Temel geçim kaynağı hayvancılık olan bölge halkının hem hayvanlarının ölümü hem de hayvan alım satımının yasaklanması nedeniyle büyük mağduriyet yaşanmaktadır. Tarım Bakanlığının yetersiz önlemleri, borçların ertelenmemesi ve zararlarının karşılanmaması halkı daha da zor duruma sokmuştur. Bölgedeki halk tek geçim kaynağını kaybetmiş, hayvan üretimi durmuş durumdadır. Bakanlık tüm mağduriyetleri gidermeli, borçları ertelemeli, kayıpları telafi etmeli, aşılamaı zamanında ve kaliteli biçimde yapmalıdır. Iğdır, Kars, Ardahan ve Ağrı halkının yaşadığı mağduriyete kulaklarınızı kapatamazsınız. Bakanlık, şap hastalığından kaynaklı bölgede telef olan binlerce hayvan kaybını nasıl telafi etmeyi planlamaktadır? Bölgede hayvan ölümlerini afet olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

15.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, ekonomik krize ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Buradan iktidara sormak istiyorum: Her ne kadar iktidarınız tarafından "En kötüsü geride kaldı." şeklinde vatandaşlara yönelik söylemlere tutunulmuş olsa da bunun doğru olmadığı ve ekonomik krizin hemen hemen her alanda devam ettiği açık bir şekilde görülmektedir. Yüksek enflasyon, faiz ve sürekli artan döviz kuru firmaları iflasa ve konkordato ilan etmeye zorlamaktadır. 2025 yılının yalnızca ilk 7 aylık döneminde tam 3.474 firma konkordato talebinde bulunmuştur. Konkordato ilanları borçlu firmalara geçici de olsa önemli bir kolaylık sağlamış olsa da konkordato ilan eden firmalardan alacaklı olan işletmeler büyük sorun yaşamakta ve alacaklarını zamanında tahsil edemedikleri için iflasa sürüklenmektedir. Bu firmaların suçu yalnızca alacaklı olmaları mıdır? Alacaklı firmaların alacaklarını nasıl bir güvenceye almayı düşünüyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Konal Süslü...

16.- İstanbul Milletvekili Yıldız Konal Süslü'nün, Mattia Ahmet Minguzzi davasının 5'inci duruşmasına ilişkin açıklaması

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, masumiyetiyle kalplerimizi mühürleyen mühür gözlü Mattia Ahmet Minguzzi'nin hayattan koparılışının üzerinden iki yüz elli bir gün geçti. Bugün davanın 5'inci duruşması görülüyor. Çocuklarımız çocukluğunu mutlu ve güvenli yaşamalı; onların ismi acı, keder ve ölümle anılmamalıdır. Her çocuğun topluma faydalı, erdemli bireyler olarak yetişmesi ailelerin sorumluluğu; çocukları suça ve kötülüğe sürükleyen etkenlerden korumak ise toplumsal vicdanımızın gereğidir. Biz, Ahmet'in ve akran zorbalığı, şiddet ya da ihmal nedeniyle hayattan koparılan tüm evlatlarımızın ailelerinin haklarını savunma mücadelesinde yanlarındayız. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın çocukların işlediği suçlara ilişkin cezaların yeniden düzenlenmesine dair talimatı doğrultusunda, adaletin tesisi için çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Çocukların yaşından kaynaklanan cezai indirimlerin kötü niyetli kişilerce suistimal edilmesine asla müsaade etmeyeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Çan...

17.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Soykırımcı emperyalist zorbalar hukuk tanımaz eylemlerine ve insanlık suçlarına bugün bir yenisini daha eklediler. Gazze'ye insani yardım ulaştırmak için yola çıkan Küresel Sumud Filosuna Netanyahu alçakça saldırdı. Alıkonulan yardım gönüllüleri arasında meslektaşım, okul arkadaşım, iyi yürekli insan Doktor Ergün Akpınar da yer alıyor. Bu zorbalığın hedefi olan Doktor Ergün Akpınar ve diğer insani yardım gönüllüleri derhâl ama derhâl serbest bırakılmalıdır. Devletimiz hem kendi vatandaşlarını hem de insanlık onuruna sahip çıkacak adımı ivedilikle atmalıdır. Gazze'ye gerçek destek, nutukla ve tavizle değil insan onuruna sahip çıkmakla olur. Soykırımcı katil emperyalistler karşısında susmayan, direnen herkese ve Sumud'a selam olsun. Filistin kazanacak, Sumud kazanacak, insanlık kazanacak.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Alp...

18.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'in, hasta mahkûmlara "Cezaevinde kalır." raporu vermekte ısrar eden tabiplere ilişkin açıklaması

İNAN AKGÜN ALP (Kars) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Erdal Eren'i yaşını büyütüp ölüme gönderen raporu veren doktor -kaderin bir cilvesi- tam da Erdal Eren'in ölüm yıl dönümünde, bir 13 Aralık günü büyük ızdırap içerisinde ölmüştü; bugünlere ibret olsun. Başta Mehmet Murat Çalık Başkanımız olmak üzere hasta mahkûmlara "Cezaevinde kalır." raporu vermekte ısrar eden tabipler vicdanlarına daha fazla eziyet etmesinler.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

19.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Gazze'ye insani yardım ulaştırmaya çalışan gemilere yönelik saldırılara ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gazze'de açlık, susuzluk ve ilaçsızlıkla boğuşan masum sivillere insani yardım ulaştırmaya çalışan gemilere yönelik baskınlar sadece uluslararası hukukun değil insanlığın da ayaklar altına alınmasıdır. İnsani yardım gemilerine saldırmak tam anlamıyla bir savaş suçu, devlet terörü ve barbarlıktır. Hiçbir gerekçe sivillere gıda, ilaç ve temel yaşam malzemesi ulaştırılmasını engellemeyi meşru kılamaz. Gazze'de uygulanan abluka bir insanlık suçudur; bu ablukayı denizde sürdürmek de yardım taşıyan gönüllüleri hedef almak da vicdansızlığın, hukuksuzluğun, zulmün zirvesidir; lanetliyoruz! Allah "Kahhar" ismi sıfatıyla İsrail'i de iş birlikçilerini de kahretsin!

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

20.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, İklim Kanunu'na ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

"İklim değişikliği sahtekârlıktır, yeşil dönüşüm sömürdür, karbon ayak izi köleliktir, İklim Kanunu ihanettir." Kim söylüyor bu sözleri? Trump. Aynı Trump Birleşmiş Milletler kürsüsünde "İklim değişikliği dünyada bugüne kadar yapılmış en büyük dolandırıcılıktır." dedi. Peki, "İklimler değişiyor." diyenler, "Küresel ısınma değil küresel kaynama var." diyenler, İklim Değişikliği Bakanlığı açanlar, daha da önemlisi, İklim Kanunu'nu başımıza bela edenler dolandırıcı mıydı yani diye sormadan edemiyoruz.

Türk milletine bu ihaneti reva görenler elbet bedelini ödeyecek ama olan milletimize olacaktır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Genç...

21.- Kayseri Milletvekili Aşkın Genç'in, yeni yasama yılına ve Kayseri Felahiye'nin Acırlı Mahallesi'ndeki iletişim altyapısı sorunlarına ilişkin açıklaması

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sözlerime başlarken yeni yasama yılının hayırlı olmasını diliyorum.

Seçim bölgem Kayseri'nin Felâhiye ilçesine bağlı Acırlı Mahallesi'nde vatandaşlarımız çok temel bir sorunla karşı karşıya. Mahalle Muhtarımız Sayın İmalettin Altıntaş'la görüşüyoruz. Bölgede cep telefonları çekmiyor, düşününüz ki insanlar ambulans çağırmak için bile tepeleri çıkmak zorunda kalıyor. 21'inci yüzyılda, iletişimin bu kadar hayati olduğu bir dönemde vatandaşlarımızın telefonları ne yazık ki kullanılamıyor. Bu, kabul edilemez bir durumdur. Acırlı halkı mağdur edilmemelidir. Buradan ilgili kurumlara sesleniyorum: Acırlı'da iletişim altyapısı derhâl güçlendirilmeli, vatandaşlarımızın en temel hakkı olan iletişim hakkı sağlanmalıdır. Kayseri'nin birçok kırsal mahallesinde benzer sorunlar yaşanmaktadır. İletişim bir lüks değil devletin vatandaşına karşı asli görevidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Koca...

22.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gazze'ye insani yardım ulaştırmak için yola çıkan Sumud Filosunun 2 gemisi dün gece engellendi. Katil İsrail'in engellemelerine rağmen Sumud Filosu, insani yardımları Gazze halkına ulaştırmak için verdiği onurlu mücadeleyi sürdürüyor. Sumud Filosu, abluka altındaki Filistin halkının nefesini kesmeye çalışan işgal rejimine karşı insanlığın onurlu duruşunu temsil ediyor, ortak vicdanı temsil ediyor. Yapılan insanlık suçları karşısında devletler ne yazık ki sessiz, doğrudan ya da dolaylı olarak suça ortak olunuyor. Filonun saldırıya uğradığı açıklarda Türkiye'den giren ticaret gemileri bunun göstergesidir. İsrail'le tüm ticari, askerî ilişkileri sonlandırmak, NATO üslerini kapatmak Filistin'in özgürleşmesi için zorunludur. Onurlu Sumud Filosunun ve Filistin halkının yanındayız.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

23.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, yeni yasama dönemine ve İsrail'le ticarete ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeni yasama döneminin tüm milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Tüm dünyanın gözü kulağı Filistin'de. Filistin'de yaşananlara artık dünya devletleri dahi sessiz kalamıyor. Peki, Filistin davasında iktidar gerçekten samimi davranıyor mu? Bakın, 18 Haziran 2025 tarihinde Ticaret Bakanlığına Türkiye-İsrail arasındaki ticari işlemler, ithalat ve ihracat rakamları yazılı soru önergesi verdim fakat Ticaret Bakanlığının verdiği cevaba göre alüminyum telden beton mikserine, çelik kulelerden fork-lifte, uçak benzinine ve jet yakıtına kadar 54 kalem ürünün olduğu ihracat ürünleri 9 Nisan 2024 yılına kadar devam etmiş. Yani o zamana kadar İsrail'le ticaretin kesilmediği bizzat Ticaret Bakanlığı tarafından itiraf ediliyor. Filistin'de yaşanan insanlık dramı ise on yıllardır sürüyor. Tüm dünyanın "Yeter artık!" dediği noktada iktidar, Filistin için timsah gözyaşları dökmeyi bırakmalı, bir an önce ciddi adımlar atmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

24.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Çukurova'da iş bırakan mevsimlik tarım işçilerine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şu anda Çukurova'da soframıza gelen sebzeyi, meyveyi üreten, toplayan, paketleyen, ihracata hazırlayan on binlerce mevsimlik tarım işçisi grevde, iş bıraktılar, yevmiyelerinin artırılmasını talep ediyorlar. Herhangi bir iş güvenceleri olmadan çok ağır koşullarda çalıştırılan mevsimlik tarım işçileri sadece emeklerinin karşılığını istiyor. Meclise gelmeden önce Mersin'de ziyaret ettik onları; taleplerini dinledik, mücadelenizde yanınızdayız dedik. Bir kez daha Meclisten DEM PARTİ olarak tekrar ediyoruz: Adana, Mersin ve Hatay'da grevde olan on binlerce mevsimlik tarım işçisinin her daim yanlarındayız, grevlerini selamlıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Toy...

25.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Yavuz Bülent Bâkiler'in vefatına ve 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) - "Türkiye'm, hasretim, kınalı türküm/İç içe güzellik, uç uca kahr/Yüreğimi bin parçaya bölseler/Her parçası yine seni çağırır." Derdi Anadolu, derdi insan, ülkesine âşık, Sivas sevdalı bir güzel insan göçtü bu diyardan; Yavuz Bülent Bakiler, münevver duruşuyla, güçlü belagatiyle, doğru Türkçeyi hem kendi şahsında hem de eserlerinde yaşatan mümtaz bir isim olarak milletimizin ortak hafızasında derin izler bırakmıştır. Türk edebiyatının usta ismi, hemşehrimiz Yavuz Bülent Bakiler'e Allah'tan rahmet diliyorum. Ruhu şad, mekânı cennet olsun inşallah.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olmasını temenni ediyorum, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Tanhan...

26.- Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan'ın, Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullardaki kadrolu temizlik personeli eksikliğine ilişkin açıklaması

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Millî Eğitim Bakanlığı bünyesindeki okullarda kadrolu temizlik personeli eksikliği uzun yıllardır ciddi ve yakıcı bir sorun olarak önümüzde durmaktadır. Özellikle okulların açıldığı dönemlerde bu eksiklik daha da belirginleşmektedir. Birçok okulda bütçe kısıtlamaları nedeniyle kadrolu temizlik personeli istihdam edilmediğinden geçici çözümlerle yetinilmektedir. Türkiye'de devlet okullarının sayısı 60 binden fazla olmasına rağmen kadrolu yardımcı personel görevlendirilmesi yapılmamaktadır. Bugüne kadar bu ihtiyacın büyük kısmı İŞKUR üzerinden yürütülmekte ve geçici olarak çözümler bulmaya çalışılmaktadır. Öğrencilerin sağlığını ve eğitimin niteliğini korumak adına temizlik hizmetlerinin eksiksiz sağlanması ve bu konuda acilen adımlar atılması gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Dusak...

27.- Şanlıurfa Milletvekili Abdürrahim Dusak'ın, Camiler ve Din Görevlileri Haftası'na ve İsrail'in Sumud Filosuna yönelik saldırısına ilişkin açıklaması

ABDÜRRAHİM DUSAK (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Camiler ve Din Görevlileri Haftası vesilesiyle söz almış bulunuyorum. Camilerimiz sadece ibadet mekânları değil aynı zamanda milletimizin birlik, beraberlik ve huzurunun yuvalarıdır. Din görevlilerimiz ise bu mukaddes mekânlarda yalnızca imam hatipler değil toplumu aydınlatan, gençlere rehberlik eden, manevi değerlerimizi yaşatan kıymetli şahsiyetlerdir.

Bu vesileyle, tüm din görevlilerimizi saygıyla selamlıyor, ahirete irtihal eden hocalarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Haftamızın ülkemize ve İslam âlemine hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Ayrıca, İsrail'in Sumud Yardım Filosuna yönelik uluslararası hukuku hiçe sayan saldırısını şiddetle kınıyor, gereken cezai yaptırımların uygulanmasını diliyorum.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

28.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, İsrail'in Sumud Filosuna gerçekleştirdiği saldırıya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, dünya, kahrolası siyonist vahşetinin her türüne karşı hiçbir şey yapmadığı gibi, bugün sadece insani yardım amaçlı yola çıkmış olan Sumud Filosunun uğradığı baskını, saldırıyı da izlemekle yetiniyor. Bu barbarların ve arkasında duranların hiçbir sözüne güvenilemeyeceğini Mehmet Akif'in mısralarıyla tekrar hatırlatalım:

"Tükürün milleti alçakça vuran darbelere!

Tükürün onlara alkış dağıtan kahtelere!

Tükürün ehlihalibin o hayasız yüzüne!

Tükürün onların asla güvenilmez sözüne!

Medeniyet denilen maskara mahluku görün!

Tükürün maskeli vicdanına asrın, tükürün!"

Zulmün arşı titrettiğine hiç bu kadar şahit olunmadı, eabil kuşlarına hiç bu kadar ihtiyaç duyulmadı. "Kahhar" isminin tecellisi hiç bu kadar arzulanmadı diyor; Genel Kurulu, Sumud Filosunu ve sembolize ettiği insanlığı saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Evet, şimdî söz talep eden Grup Başkan Vekillerimize söz vereceğim.

Sayın Özdağ, buyurun.

29.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ve Parlamentonun görevlerine, Muğla'da düzenledikleri Toprağımızı Vermiyoruz Mitingi'ne, orman yangınlarına, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı ile Hazine Bakanına seslenmek istediğine, TARSİM'e, Ökkeş Şendiller ile Yavuz Bülent Bâkiler'in vefatlarına ilişkin açıklaması

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın milletimize, Parlamentomuza ve ülkemize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Parlamentonun 3 görevi vardır: 1'incisi yasa yapmak, 2'ncisi siyaset kurumunu yani yürütmeyi soru önergelerimizle ve aynı zamanda buradaki konuşmalarımızla denetlemek, 3'üncüsü de bütçe yapma hakkına sahip olmaktır. Parlamento bir noktada, buradan baktığımız zaman işlevsiz hâle getiriliyor ve şeklen bir Parlamentoya dönüşüyor hatta zaman zaman ben "Noter hâline dönüştürülüyor." demiştim; bir noktada kâtip hâline dönüştürülüyor, "yaz kızım" "yaz oğlum" gibi bir ifadeyle karşı karşıya kalıyoruz.

Burada, geçen dönemde 32 kanun görüşüldü, 9'u uluslararası sözleşme ve bütçeydi, geri kalan 23 tanesi ise kanunlardı ama bunlardan da 17 tanesi torba yasaydı arkadaşlar. Bu torba yasada bizim zaman zaman "evet" diyeceğimiz maddeler vardı, kanun maddeleri vardı ama çoğunlukla da "hayır" diyeceğimiz maddeler vardı. O "evet"ler de "hayır"ların arasında kaybolup gitti. O nedenle, temel yasaların içerisinde torba yasayla gelebilmek, buraya gelmek doğru değildir. Bu Parlamentoyu işlevsiz hâle getirmek doğru değildir. Parlamentonun işlevli hâle getirilmesi gerekmektedir ve burası "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." sözünü tecelli ettireceğimiz yer olmalıdır. Burada kanunlar yapılırken -iktidarın getirmiş olduğu kanunlarda- özensiz, düşünülmeden, paydaşlarla veyahut da ilgili kurumlarla görüşülmeden buraya getiriliyor hatta komisyonlarda görüşülmeden getiriliyor ve ardından da birçok defa kanunlar burada görüşülüyor. Bakın, Avrupa'daki parlamentolara baktığımız zaman, burada altmış gün içerisinde, yüz gün içerisinde, yüz yirmi gün içerisinde, iki yüz gün içerisinde bir kanun görüşülüyor. Türkiye'de ise ortalama yirmi gün içerisinde bir kanun görüşmesi yapılarak bu kanun bizlere âdetâ dayatılıyor arkadaşlar. O nedenle, Parlamentoyu tekrar, yeniden işlevsel hâle getirmek için iktidara sesleniyorum: Yapmış olduğunuz kanunları özenli getirin buraya. Millet'in ihtiyaçları, millet'in mutluluğu, zenginliği ve özgürlüğü için yapın bu kanunları ve paydaşlarla görüşerek getirin yani hukukla ilgiliyse barolarla, akademiyle görüşerek, Parlamentoyla istişare ederek buralardan geçirin. Bir kanun geldi buraya, İklim Kanunu; on dokuz gün içerisinde buraya getirildi ve geçirildi, gönderildi. Aynı zamanda bir Enerji Yasası ki bu, altı gün içerisinde burada görüşüldü ve dedi ki: "Buyurun, size bir yasa yapıyoruz." Bu yasa da imtiyaz yasasıydı, bu yasa bir tekelleşme yasasıydı. Aynı zamanda bu, Sayın Cumhurbaşkanına bir kurul kurma, bu kurulla beraber yönetmeliği hazırlama "Ben yaptım, oldu." mantığı içerisinde, imtiyazlı sınıf olan zenginlere bir noktada imtiyazlar sağlama kanunuydu.

Biz muhalefet partileri olarak Muğla'da "Toprağımızı vermiyoruz." diyerek bir miting düzenledik. Bu mitinge katılan tüm siyasi partilere, sivil toplum kuruluşlarına, aynı zamanda emeği geçen tüm Muğlalılara çok teşekkür ediyorum. Ama şunu da söylemeden geçemeyeceğim: Burada kanun çıktıktan sonra Muğla'nın yüzde 10'una maden arama ruhsatı verildi yani Datça'nın yüz ölçümü, Bodrum'un yüz ölçümü kadar bir alandı değerli arkadaşlar ve ardından da size söyleyeyim: Bu madenden bir yıl içerisinde 2024 yılının ilk sekiz ayında ihracatımız ne kadar biliyor musunuz? 54 milyon dolar. Peki, tarımdan -Muğla aynı zamanda bir tarım kentidir, değerli ovaları vardır- elde etmiş olduğumuz gelir ne kadardır? 518 milyon dolardır. Peki, turizmden -ki turizm cennettir orası, dört mevsimi aynı anda yaşayan, dünyanın nadir şehirlerinden ve dört mevsimi nadir yaşayan ülkelerin içerisinde Türkiye bulunmaktadır- elde etmiş olduğumuz gelir ne kadardır? 1,5 milyar dolardır. Hangisi kıymetlidir? Eskiden Muğla için şöyle derdim: "Muğla'ya uçakla gidin, sizi bir helikopterle atsınlar, nereye düşerseniz düşün, orası cennettir." Şimdi, helikopterle veya uçakla, bir paraşütle atlamak isterseniz orada termik santrallere düşersiniz, kömüre düşersiniz, oradaki mermerlerin taş yığınlarına düşersiniz. Burada mermer ocaklarımız olmasın mı? Olsun ama kanuni boşluktan istifade ediyorlar ve bu kanuni boşlukla beraber otuz yıl çalıştırıyorlar; daha sonra mermer bitiyor, yeniden bir ruhsat alarak buraların tekrar eski hâline dönüşmesine yani yeşile dönüşmesine engel oluyorlar; bu boşluğu da gidermemiz gerekiyor. Bununla ilgili olarak da ben yine aynı şekilde çevrecilere çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, diğer bir konu da orman yangınları. Bu orman yangınlarıyla ilgili -calibi dikkat- bir şeye dikkat çekmek istiyorum. Nedir? Sayıştayın bir raporu var, diyor ki Tarım ve Orman Bakanlığına: "Helikopter almışsınız, ihaleye girmişsiniz." "Evet, girdik." "Peki, fatura kesilmiş." "Evet, kestik." "Peki, bu helikopterler nerede?" diye soruyor. Helikopterler yok. Ben Bakanlığı açıklamaya davet ediyorum Sayıştayın raporlarına karşı olarak. Bu orman yangınlarıyla ilgili Bakan Bey konuşuyor, diyor ki: "Efendim, orman yangınlarını kontrol altına aldık." Önemli olan, orman yangınlarını çıkarmamak, çıktığı zaman da bunları çabuk söndürebilmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Beş dakikamız doldu.

Buyurun, toparlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bununla ilgili olarak, bu orman yangınlarıyla ilgili gece görüşlü helikopterlerinizi alacaksınız. Yok mu paranız Allah aşkına? Bu ormanlar üç günde yanıyor, dört günde yanıyor, beş günde yanıyor. Peki, kaç yılda oluşuyor? Elli yılda, yüz yılda, yüz elli yılda, iki yüz yılda oluşuyor. Suyunuzu, havanızı, mikroorganizmalarınızı, nebatatınızı koruyan, bir noktada erozyonunuzu önleyen bir orman bu ağaçlar. Bunlarla ilgili gerekli tedbirlerin alınması gerekir.

Aynı zamanda şunu söyleyeceğim değerli arkadaşlar. Balıkesir'deydim, bir şarküteriye uğradım. Buradan Ulaştırma ve Altyapı Bakanına ve Hazine Bakanına sesleniyorum: Bir vatandaşımız dedi ki "Anadolu Otoyolu'ndan geçtim, 76 lira yazdı, param var zannettim, orada ödememiş ama iki ay sonra e-devlete girdiğim zaman icraya verilmişim." İki ay sonra 76 lira ne olmuş biliyor musunuz? 1.725 lira olmuş. Ya, enflasyon ne kadar Allah aşkına, faizler ne kadar? Yüzde 100 olsun faiz, bu 75-76 lira 150 lira olmaz mı? 150 lira, iki ay bekleste 300 lira olmaz mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Tamamlayacağım Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Böyle olmaz mı değerli arkadaşlar?

Sonra, ben o gün sosyal medyada -soru önergesiyle sordum- paylaştım. Eski bir vali de şöyle yazdı bana: "Ben de hiç İstanbul'a uğramadım ama bana da 10 bin lira 'Oradan geçmişsin, parayı ödememişsin.' diye ceza gelmişti." Kim bilir... Vatandaşımız bana dedi ki: "Ya, nereye başımı vuracağım Selçuk Bey ya, nereye şikâyet edeceğim?" Nereyi elimizle tutsak elimizde kalıyor değerli arkadaşlar. O nedenle, bu Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemini bir kez daha tartışmaya açmak istiyorum.

TARSİM... Ben Manisalıyım, Manisa'da tarım var ve Manisa'da sanayi var; Muğla'da da tarım var. TARSİM demek sigorta demek arkadaşlar; tarım sigortası, araç sigortası gibi bir şey. Manisa bu noktada da çok başarılı bir yer, yüzde 70'i sigorta yaptırmış. Bununla ilgili olarak hâlâ daha TARSİM paraları ödenmedi; bir kısmı ödendi, bir kısmı ödenmedi. Sağ olsun, Sayın Cumhurbaşkanımız şöyle dedi: "TARSİM'i yapmayanlara da dekar başına 5 bin lira para vereceğiz." Herhâlde içinde hiç çiftçi olan yok, ÇKS'isi olan yok, 5 bin lira ne ki dekar başına Allah aşkına?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Son cümlem Başkanım, bağışlayın lütfen.

BAŞKAN - Başkanım, sekizinci dakikadayız, toparlayalım lütfen.

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Çok teşekkür ederim, toparlıyorum efendim.

Bununla ilgili durumu lütfen tekrar gözden geçirin.

Birkaç defa bakan yardımcılarınızla, TARSİM Genel Müdürlüyle de görüştüm. TARSİM'i de şöyle yapın değerli arkadaşlar: Bu fiyatları düşürün. TARSİM poliçesi kesmek 1 milyon lira. Nasıl kesecek dona karşı? Donu yapsa doluyu yapamıyor, doluyu yapsa donu yapamıyor, bunları yapsa sel felaketini yapamıyor. Yeniden gözden geçirin, çiftçi TARSİM sigortalarını yapsın.

Son cümlemi şöyle söyleyeceğim: Ökkeş Şendiller Bey Rahmetirahman'a kavuştu, bugün de gönderdik. 12 Eylül öncesi çeşitli davalardan yargılandık, sıkıyönetim mahkemelerinde yargılandık; ben ihtilal mahkemelerinde yargılandım, yedi buçuk sene hapis yattım ve beraat ettim; Ökkeş Bey de o zamanlar sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanarak beraat etti. Eğer Maraş olaylarıyla ilgili olarak gerçekleri öğrenmek isteyen varsa burada Darbe Komisyonunu kurmuştuk, eski İçişleri Bakanımız Hasan Fehmi Güneş burada açıklamalarını yaptı ve o tutanaklar orada duruyor, oraya da bakmanızı istirham ederim. Kendisini Rahmetirahman'a uğurladık, Allah mekânını cennet etsin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Bir diğer cümle de Yavuz Bülent Bakiler Rahmetirahman'a kavuştu. Güzel aşk şiirleri yazdı, güzel kahramanlık şiirleri ve sosyal muhtevalı şiirler yazdı. Biraz önce konuşan bir milletvekili arkadaşımız gibi aynı sözlerle "Türkiye'm"le tamamlayacaktım ama şöyle tamamlamak istiyorum: "Yalın ayaklarınla koştu mu tarla tarla/Duydu mu çıplak toprağın, çıplak insanın yasını/Ağlayan kadınlarla, ihtiyarlarla/Yaşadın mı bir yağmur duasını." "Sivas'ta Yoksul Çocuklar" şiirini yazmıştı; yoksulluğun Türkiye'de olmadığı, yolsuzluğun olmadığı, aynı zamanda yasakların olmadığı özgür bir Türkiye'de bu Parlamentonun gerçek manada görevini yapmasını temenni ediyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

30.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, Sumud Filosunun İsrail tarafından durdurulmasına, Recep Tayyip Erdoğan'ın Amerika ziyaretine ve bu ziyarete ilişkin sorularına ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisimizin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına aziz Türk milletine, hepimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Millet adına yapacağımız bütün çalışmaların bu ülkenin refahı, kalkınması, birliği, beraberliği, güveni ve huzuru için olacağına samimiyetle inanıyorum. Bu yüce çatı altındaki her milletvekiline demokrasinin, hukukun üstünlüğünün, insan haklarının ve özgürlüklerin tesis edilmesi ve güçlendirilmesi için ortaya koyacağı çalışma ve çaba için kolaylıklar ve başarılar diliyorum.

Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü, silah arkadaşlarını ve bu yüce çatı altında görev yapmış ve ahirete göç etmiş bütün milletvekillerini rahmetle ve minnetle yâd ediyorum.

Bugün 2 Ekim; Salâhaddin Eyyubî'nin 1187'de bugün yani 2 Ekimde Kudüs'ü fethettiği gün. Yüzyıllarca adaletin, merhametin, hoşgörünün merkezi olmuş bu coğrafya maalesef bugün acının, kanın, gözyaşının ve soykırımın adresi oldu. Terör devletine dönüşmüş İsrail'in bir yıldır Gazze'de 100 bine yakın masum insanı katletmesi açık bir soykırımdır. İsrail'in yaptıklarını bir kez daha kınıyor ve lanetliyorum. Gazze'de aylardır açlığa, sefalet ve nihayetinde ölüme mahkûm edilmiş masum insanlara insani yardım ulaştırmak amacıyla yola çıkan Küresel Sumud Filosu, uluslararası sulara haydutça bir yaklaşımla İsrail tarafından durdurulmuştur, çok sayıda dünya vatandaşının yanı sıra 37 Türk aktivistimiz de alıkonulmuştur. Uluslararası hukuku hiçe sayan bu barbarca yaklaşımı şiddetle kınıyorum, Türkiye Cumhuriyeti devletinin daha etkin ve daha aktif rol alması gerektiğini de bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Erdoğan geçtiğimiz günlerde Amerika'ya yapılan ziyareti "fevkaladenin fevkinde" olarak nitelendirdi. Tabii, bu ziyaretin aslında fevkaladenin neresinde olduğunu sorgulamak gibi bizlere düşen sorumluluk var. Bugün, YENİ YOL Partisinin verdiği bir araştırma önergesi veya genel görüşme önergesi olacak. Hakikaten, bu ziyaretin fevkaladenin neresinde olduğunu anlayabilmek için bu önergeyi kabul etmek ve burada tartışmaları hep beraber yapabilmek değerli olacaktır diye düşünüyorum.

İktidar cephesine birinci soracağım soru şu: Amerikan Dışışleri Bakanı bizzat Erdoğan'ın adını ağzına alarak ve Türkiye'yi de zikrederek "Bizden beş dakika randevu alabilmek için ve Trump'ın elini sıkabilmek için yalvarıyorlar." dedi. Bakın, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, aynı zamanda bu Parlamentoda görev yapan bir milletvekili olarak bu tutum ve tavır beni son derece rahatsız etti. "Bize yalvarıyorlar." ne demek? Koskoca Türkiye Cumhuriyeti devletinin başı gidip de bir başka ülkenin devlet başkanına nasıl yalvarır? Peki, bu patavatsızca ve pervasızca lafı etti Dışışleri Bakanı, nerede bizim Dışışleri Bakanlığımız? Niye cevap vermiyorsunuz? Neden buna misliyle ve aynıyla karşılık vermiyorsunuz? Bu milletin itibarını korumak gibi bir sorumluluğunuz var.

Yanı sıra, Tom Barrack, Amerika'nın Ankara büyükelçisi ya da diğer tarifile kendisi bölge valisi; hakikaten bölgeye parmak sallamaktan Ankara'ya uğrayamaz oldu. En son Amerika'da yapmış olduğu bir değerlendirmede son derece rahatsızlık verici bir ifadede bulundu, dedi ki: "Türkiye, evet, demokrasi ama bir çeşit de otoriter." Türkiye Cumhuriyeti devletine ve bu Parlamente'ye hakaret edencesine "otoriter" dedi. Sonra da dedi ki: "En iyisi onlara meşruiyet vermek çünkü bizden meşruiyet istiyorlar ve göreceksiniz, bu meşruiyeti verdikten sonra dramatik bir değişim olacak." Bir ülkenin büyükelçisi benim ülkem için böyle bir lafı nasıl eder ve siz buna nasıl sessiz kalırsınız? Türkiye'nin Washington Büyükelçisi tabiatıyla büyükelçinin bu hadsiz ifadesine de mutlaka ve mutlaka bir karşılık vermesi gerekiyordu, maalesef verilmedi.

Öte yandan, Amerika'ya gidilmeden önce yine Sayın Erdoğan'ın imzasıyla ek vergi indirimleri geldi. Alkolden birtakım gıda ürünlerine varıncaya kadar, pirinçten arabaya varıncaya kadar, tütüne varıncaya kadar çok ciddi indirimler geldi, ek vergi indirimleri ve sıfırlandı. Şimdi, Sayın Erdoğan'ın imzasıyla Amerika'ya verilmiş olan bu lütuf ve kapitülasyonlar göreceksiniz -tarihe not düşmek için söylüyorum- Türk tarımına büyük bir darbe vuracak ve önümüzdeki dönemde hem pirinçte, çeltikte hem tütünde hem diğer ürünlerde; başta ceviz, fındık, badem, Antep fıstığı olmak üzere kabuklu yemişlerde Türkiye rekabet gücünü kaybedecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Beş dakikamız doldu, buyurun toparlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu kapitülasyonları niye verdiniz, bunun da cevabını ve hesabını vermeniz gerekiyor.

Gelelim Boeing'e. Türkiye'de şu anda 495 uçak var Türk Hava Yollarında. Niye gittiniz 300 tane küçük, orta, büyük gövdeli Boeing'leri alıyorsunuz? Boeing'lerin yapılan pazarlıklar neticesinde şu anda 50 ila 80 milyar dolar bize bir borç yükü yükleyeceğini biliyoruz. Ne işiniz vardı Allah aşkına? Embraer'den alsaydınız Brezilya'dan, üçte 1 fiyatına Boeing'in. Kaldı ki Boeing bugün İsrail'deki soykırımı destekleyen, İsrail hava kuvvetlerinin her türlü ekipman ve mühimmatını temin eden bir firma olarak biliniyor. Batmak üzere olan bir firmaya; oradaki soykırımı destekleyen, Gazze'deki katliamı, holokostu destekleyen bir firmaya gidip 80 milyar dolar borçlanmak neyin nesidir Allah aşkına? Bunun da cevabını vermeniz gerekiyor.

Şunu göstereceğim; bu unutulmadı, siz belki unutuldu zannediyorsunuz ama bu unutulmadı: Bakın, ne demiştiniz seçim öncesinde bundan on yıl önce?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım. Toparlayacağım.

On yıl önce ne dediniz ki: "2019'da Türk yerli yolcu uçağımız havalarda." Sayın Erdoğan'ın fotoğrafıyla, resmiyle billboardlarda Türkiye'nin her yerinde reklam yaptınız. Sonra da kalktınız, prototipini de yayınladınız. Allah aşkına, nerede bu uçak? Soruyorum, Erdoğan'ın adıyla yaptığınız bu reklamlar nerede? On yıl önce "yerli uçağımız havada" derken, bu şekilde oy devşiren, milletten oy alırken bizim uçağımız nerede? Gidiyorsunuz, Amerika'nın holokostu, İsrail'in katliamını destekleyen Boeing'yle bu kadar yüksek miktarda pazarlıklar yapıyorsunuz.

Gelelim doğal gazla. Daha birkaç yıl önce, yine Sayın Erdoğan "Hadi gözünüz aydın, Karadeniz'de 1 trilyon dolarlık doğal gaz bulduk." demişti. Ardından da damat Albayrak demişti ki: "Artık dünya enerji liginde devlerle beraberiz, gözünüz aydın."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim Başkanım.

BAŞKAN - Bu sekizinci dakika.

Buyurun toparlayın.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ben yedi diye hesap ettim ama "sekiz" diyorsanız itibar ediyorum.

BAŞKAN - Yok.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Toparlayacağım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sekiz Sayın Çömez.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum efendim.

Soruyorum şimdi: Karadeniz'de 1 trilyon dolarlık madem doğal gaz buldunuz, ne işiniz var okyanus ötesinden, Rusya'dan veya başka ülkelerden aldığınız doğal gazın 1,5-2 katı para ödeyip bu doğal gazı Türkiye'ye getiriyorsunuz? Kaldı ki bu doğal gaz anlaşmanızı da biz yine Reuters'tan öğrendik, yabancılardan öğreniyoruz. Baktık ki Mercuria'yla anlaşma yapmışsınız. Mercuria nerede biliyor musunuz? Güney Kıbrıs Rum Kesimi'nde. Bütün bunların tek tek hesabını vermeniz lazım. Niye bu kadar pahalı doğal gaz alıyorsunuz? Neden gidip Güney Kıbrıs'ta merkezi olan bir şirketle anlaşmalar yapıyorsunuz? Keza, nadir metallerle ilgili yaptığınız anlaşmaları da biliyoruz. Eskişehir civarındaki nadir metalleri kimlere veriyorsunuz, neden veriyorsunuz? Bunların da hesabını vermeniz lazım.

KAAN uçağıyla ilgili de bir büyük skandal ortaya çıktı, Dışişleri Bakanı açıkladı bunu. Meğer CAATSA yaptırımları sebebiyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, son bir dakika istirham ediyorum, özür diliyorum; bitireceğim.

BAŞKAN - Sayın Özdağ'a da söz vermedim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ama o da bir dakika devam etmişti; bitireceğim efendim, istirham ediyorum, Başkanım da beni bağışlarsa, bitireceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum.

KAAN uçaklarının motorlarının CAATSA yaptırımlarına da takıldığını yeni öğrendik. O zaman siz ne kazandınız Allah aşkına Amerika'dan, ne elde ettiniz fevkaladenin fevkinde? Ne motor aldınız, ne F-16'larla pazarlık yapabildiniz, ne F-35 için ödediğiniz 1,5 milyar dolarlık parayı geri alabildiniz. Ne yaptınız orada Allah aşkına? Bir tek şey yaptınız: Türkiye'yi meşrulaştırmak, tek adam rejimini meşrulaştırmak için Amerika'dan teminat aldınız.

En son beni rahatsız eden bir başka konuyu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Burada, Amerikan Devlet Başkanı bütün dünyanın gözü önünde, herkesin gözünün içine baka baka bu ülkenin Cumhurbaşkanı, hepimizin Cumhurbaşkanı itham ederek, parmağıyla işaret ederek -aynen İngilizce tercümesi o- dedi ki: "Bu adam seçim hilelerini dünyadaki herkesten iyi bilir." Niye buna cevap vermediniz? Bütün bunlara tek tek cevap verilmesi ve bu ziyaretlerde arka arkaya yaşanmış tüm skandallara cevap verilmesi bu milletin itibarı ve onuru için şarttır diyorum ve teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Akçay, buyurun.

31.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuna, Sumud Filosuna yönelik İsrail saldırılarına ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Döneminin Dördüncü Yasama Yılında millî iradenin tecelligâhı yüce Meclisimizde bir kez daha milletimizin emanetini taşımanın sorumluluğuyla bir araya geldik. Yeni yasama yılının Meclisimize, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını ve başarılı bir çalışma dönemi olmasını diliyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi kutlu bir tarihin mirasçısıdır ve dünyada eşi benzeri olmayan "gazi" sıfatıyla anılmaktadır. İşgal altındaki vatanımızda "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir." ilkesini tarihe naksetmiştir Meclisimiz ve bu yüce Meclisimiz, istiklal mücadelemizin karargâhı, cumhuriyetimizin kurucusu, demokrasimizin teminatı ve milletimizin kalpgâhidir. 15 Temmuz gecesi bombalanırken dahi milletin emanetine sadık kalarak millî iradeye bağlılığımızla çalışmalarımıza devam ettik. Bu vesileyle, belirtmek isterim ki bu çatı altında hepimizin birinci vazifesi Gazi Meclisimizin vakarına eksiksiz sahip çıkan bir şuurla sözümüzü de işimizi de aynı ciddiyetle sürdürmektir. Meclisimizin itibarını korumak, buradaki işleyişi sürdürmek her birimizin sorumluluğundadır. Şu veya bu gerekçelerle Meclisi çalışmaz hâle getirecek tutum ve davranışlardan kaçınmak tüm milletvekillerimizin sorumluluğundadır. Bu sorumluluğun gereği olarak, parti farkı gözetmeksizin millî meselelerde ortak aklı önceleyeceğiz; Meclis İhtüzüğü'nü verimliliği ve nezaketi artıracak biçimde işletmeye, gerekiyorsa güncellemeye hazır olacağız. Temel hak ve özgürlüklerin, hukuk devleti ilkesinin ve yargı bağımsızlığının güçlendirilmesi için yasama gündemini reform odaklı, tahkim ve ıslahat odaklı tutacağız. Bütün bunları yaparken dilimizin birleştirici, üslubumuzun saygılı, siyasetimizin çözüm odaklı olmasına özen göstermemiz gerekmektedir. Zira milletimizin beklediği gerilim değil sonuçtur, polemiğe değil icraattır.

Değerli milletvekilleri, Meclisimiz için bu yasama yılının ayrı bir önemi vardır. En mühim vazifelerimizden biri de Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun çalışmalarının başarıyla ve zamanında tamamlanmasıdır. Bu Komisyonun ortaya koyacağı yol haritası millî birlik ve beraberliğimizi güçlendirecek, demokrasi standartlarımızı yükseltecek ve milletimizin ortak geleceğine güven katacaktır. Karşı karşıya olduğumuz küresel ve bölgesel sorunlar her zamankinden güçlü bir Meclis yapısını gerekli kılmaktadır. Başta Filistin'deki İsrail katliamları ve soykırımı olmak üzere çevremizdeki savaşlar bölgesel istikrarsızlığı tetiklemektedir. Dış politikadaki bu kırılganlıklara karşı içimizi, birliğimizi, beraberliğimizi güçlendirmeliyiz. Bunun için de millî konularda millî duruşumuzu Meclis çalışmalarımıza yansıtmalıyız. Pusulamız nettir: Milletimizin huzuru, devletimizin bekası, milletimizin kardeşliği, birliği ve beraberliği. Hedefimiz nettir: Büyük ve güçlü Türkiye. Bu yolda milletin vicdanını, devlet aklını ve adaletin terazisini birlikte tutacak, yürüyüşümüzü aynı kararlılıkla sürdüreceğiz.

Bu istikamette Gazi Meclisimizde kurumsal kapasitenin, istişare kültürünün, yasama kalitesinin güçlendiği bir yasama yılı geçirmemizi temenni ediyor, yeni yasama yılının bir kez daha ülkemize, milletimize ve tüm milletvekillerimize ve Meclis çalışanlarımıza hayırlı olmasını diliyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Ayrıca, Gazze'de yıllardır süregelen bir kuşatma, yerle bir edilmiş şehir; açlıkla, susuzlukla eziyet edilen, katliama ve soykırıma tabi tutulan bir halk var. İşte tam da bu nedenle, yalnızca ekmek, su ve ilaç taşımak için yola çıkan ve sadece gönüllülerden oluşan küresel Sumud Filosu'na dün akşam itibarıyla yönelen İsrail saldırıları hukuksuzluğun ve zorbalığın en açık hâlidir. Bu saldırılar uluslararası hukuka meydan okuma değil, uluslararası hukuku alenen ve pervasızca çiğnemektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Barişçi bir sivil hareketi hedef alan bu saldırı, Gazze'yi kıtlığa sürükleyen soykırımcı Netanyahu hükûmetinin soykırımcı politikalarının yalnızca Filistinlilerle sınırlı olmadığını, İsrail'in zulmüne karşı mücadele eden herkesi hedef aldığını açıkça ortaya koymaktadır. Aç bırakmak, susuz bırakmak, yardım gemilerine ateş açmak savaş suçudur; İsrail'in bu saldırganlığına sessiz kalan her aktör de bu suçun ortağıdır. Gazze'ye insani yardımı engelleyen her adımı reddediyoruz. Sumud Filosu'na yönelik saldırıları en sert biçimde şiddetle kınıyoruz ve saldırıların derhâl durdurulması çağrısında bulunuyoruz. Büyük bir insani trajedinin şafağında Birleşmiş Milletler ve ilgili tüm kuruluşlar Gazze'ye yönelik ablukanın kaldırılması için derhâl harekete geçmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Lütfen devam edin.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Gazze'nin nefesi kesilemeyecektir, yardım gemilerinin yolunu kesenler insanlığın vicdanına er geç çarparacaktır. Alma mazlumun ahını çıkar aheste aheste. İsrail bir gün mutlaka aldığı ahların bedelini en ağır şekilde ödeyecektir.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

32.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına, bugün Marmara Denizi'nde gerçekleşen depreme, Sumud Filosuna yönelik saldırılara, Türkiye'nin dış politikasına, ülkede yaşanan sorunlara ve Meclisin yapması gerekenlere ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılında tüm Meclise, Mecliste görev alacak herkese başarılar diliyoruz. Bir başka yasama yılı olsun istiyoruz ama öncelikle biraz önce Marmara Denizi'nde -İstanbul'a yakın- gerçekleşen depremden dolayı İstanbul halkına geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. Her türlü riske karşı önlemlerin mutlaka alınması, hazırlıklı olunması çağrısını da buradan yapıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazze'de yaşanan insanlık dramı devam ediyor. Gerçekten çok çok ciddi bir kriz var Gazze'de; ilaç yok, gıda yok, temiz su yok, ölümler devam ediyor, on binlerce insan soykırıma uğradı ve Sumud Filosu bir insani koridor açmak adına, bir yardımı ulaştırmak adına yola çıktı ve maalesef 39 tekneye el kondu, teknedeki insanlar gözaltında. Bunu şiddetle kınıyoruz, kabul etmemiz mümkün değil ama bu insani koridor meselesinde artık inisiyatif alma zamanı gelmiştir, ciddi bir inisiyatif alma zamanı gelmiştir, Gazze'deki Filistin halkı bunu beklemektedir, bize düşen sorumluluk budur. Acilen insani koridorun açılmasını sağlamak ve İsrail'in bu barbarca saldırganlığını durdurmak zorundayız; bütün dünyaya da çağrımız bu yöndedir.

İsrail'e dair çeşitli yaptırımlar oluyor ama yetersizliği ortada. Gazze'ye dair planlar var, bu planlar Filistin halkını kucaklayan, kapsayan, onların iradesini gören bir yerden değil, bunun da farkındayız. Dolayısıyla Gazze meselesinin çözülmesi çok çok büyük bir öneme sahiptir. Türkiye'nin dış politika hataları, yanlışları bugün Orta Doğu'da yaşanan birçok sorunun nedenidir, bunu da dile getirmek zorundayız. Orta Doğu'daki sorunların çözümünde artık Türkiye'nin dış politikası yeni bir eksene geçmek zorundadır. Kürt meselesinin, Filistin meselesinin çözümü ve Orta Doğu'nun huzura ve barışa kavuşması bizim bu konuda doğru bir siyaset üretmemizden geçiyor. Önümüzdeki yasama yılında Meclis artık Orta Doğu'ya doğru bir pencereden yaklaşan, doğru bir yerden konuyu ele alan bir tavır ortaya koymalıdır. Nasıl ki yıllardır savunulagelen bir mottosu var Türkiye'nin, ne diyor orada: "Yurtta sulh, cihanda sulh." O zaman şimdi bunun yanına şunu da ekleyelim: "Yurtta demokrasi, Orta Doğu'da demokrasi, dünyada demokrasi." Dolayısıyla barış mücadelesi ile demokrasi mücadelesini, barışın inşası ile demokratik yolların açılımlını birlikte ele alıp sağlamak zorundayız. İşte, bir başka yasama yılı olsun dediğimiz tam da budur. Geçmiş yasama yıllarında maalesef sermayenin rant hesapları ile güvenlikçi bürokrasinin otoriter rejimi tahkim etme hesaplarına sıkışıp kalan, bir vesayetçi anlayışa sıkışıp kalan bir Meclis genellikle savaş tezkereleriyle yasama dönemine başladı. Gelin, bu yasama yılında barış yasalarıyla işe koyulalım, barış yasalarıyla yol alalım ve bugün önümüzde bekleyen sorunların çözümü için gerçekten komisyon eliyle oluşturulan bir müzakere zeminini etkin, verimli bir şekilde çalıştırarak acil, ivedi sorunları bir ara dönem, bir geçiş süreci anlayışıyla çözüme kavuşturalım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu ülkenin her yerinden sorunlar fışkırıyor. Geçmiş yasama dönemlerinde yapılan yanlışlar, eksikler, hatalar, bir Meclis hukukunu önceleyen anlayışların eksikliği bu sorunların fışkırmasına neden oldu. "Neden?" dersanız, muhalefeti hiç dikkate almayan, demokratik teamüllere riayet etmeyen, bunu gözetmeyen "biz yaptık oldu" anlayışıyla yürüyen bir anlayış tıkanmıştır. Şimdi, artık, muhalefetiyle, iktidarıyla sorunları doğru tespit eden, toplumun beklentilerine, halkın beklentilerine, kadınların, emekçilerin beklentilerine yanıt üreten bir Meclis olmalıyız. Evet, bu ülkede kadınlar âdeta yok sayılmaya devam eden bir zihniyetle buraya kadar geldi. Siyasetten dışlanan, iş yaşamından dışlanan, sosyal hayattan dışlanan ama bunlardan daha vahimi, giderek kadına yönelik şiddetin arttığı bir ülkede yaşıyoruz. Daha da mı kötüsü var? Evet, var: Kadın cinayetleri. Resmî rakamlar bile durumun ne kadar vahim olduğunu ortaya koyuyor. Bir şey yaptık mı? Yapmadık ama yapmalıyız.

Emekçiler, işsizler, emekliler yoksulluk girdabının altında ezilip kaldılar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sezai Bey, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bir şey yaptık mı? Hayır. Meclis ne yaptı? Dezenflasyon yasalarıyla burada emekçilerin, emeklilerin sırtına yeni yükler getirdi. Neyle? Bütçelerle. O zaman bu yasama yılında başka bir bütçe yapmalıyız, yoksullukla mücadele eden bir bütçe yapmalıyız çünkü yoksulların, emekçilerin, emeklilerin, işsizlerin, gençlerin beklentisi bu yöndedir.

Evet, bu ülkenin doğası katledildi. Ne için? Maden şirketleri için, enerji firmaları için. İşte, 28 Eylülde Muğla'da bu konuda mücadele eden yüzlerce örgüt yan yana geldi; doğasına sahip çıktı, zeytinine sahip çıktı. Artık bu sesi duymak zorundayız. Bu ekokırım yasalarını geçiren bir Meclis değil doğasını koruyan, doğasını aslında esas alan bir yerden politikalar üreten bir Meclis olmalıyız, bunu yapmak zorundayız. Ve nihayetinde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - ...belki de öncelikli olarak, bir an önce herkesin beklediği gerçek anlamda yargı paketini ele almalıyız. İnfazda eşitlik dediğimiz meseleyi mutlaka düzenlemeliyiz. Cezaevi sorunu sadece cezaevinde yatanların sorunu değildir; bu ülkenin gerçek bir demokrasi sorunudur, bu kabul edilemez. Cezaevlerinden işe başlamalıyız. Siyasi tutsaklık kabul edilemez. Artık Selahattin Demirtaş'ı, Figen Yüksekdağ'ı esir almaktan vazgeçin, arkadaşlarımızı serbest bırakın, Can Atalay'ı serbest bırakın. Bu ülkeye siyasi tutsaklık yakışmıyor, buna son verme zamanı gelmiştir.

Ve tabii ki 27 Şubatta kamuoyuyla, dünyayla buluşan çağrıya gereken yanıt verilmelidir. Sayın Öcalan'ın demokratik siyaset adına attığı adımın karşılığında hem örgüt hem de birçok yapı gerekli yanıtı üretmiş...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sekizinci dakika...

Buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - ...gerekli adımları atma cesaretini göstermiş ama hâlâ bunla ilgili herhangi bir hukuki güvenceyi sağlayacak yasal düzenlemeler, demokratik mekanizmaları çalıştıracak yasal düzenlemeler maalesef yapılamamıştır. Komisyona düşen öncelik bu yasaların bir an önce hayata geçmesini sağlayacak çalışmaları yapmak; Meclis bu konuda gelecek olan kanun tekliflerini hızla yasallaştırmak ve bu sorunun çözümü adına önemli, güçlü adımları atmak olmalıdır diyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Temelli.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Başarır.

Buyurun.

33.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, İsrail yönetiminin Sumud Filosuna yönelik saldırılarına, yeni yasama yılına, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Genişletilmiş İl Başkanları Toplantısı'ndaki ifadelerine ve dün Mecliste bir gazetecinin sorusuna verdiği cevaba ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şu anda dünya bir vandallığı, bir hukuksuzluğu, bir ahlaksızlığı izliyor. Sumud Filosu Filistin'de yaşayan çocuklar, insanlar, kadınlar için giyecek, yiyecek, yardım götürüyor. Sadece bunu yapmıyor, orada yaşanan bir dramı dünyaya anlatıyor aslında ve bugün itibarıyla katil, vandal İsrail yönetimi o gemilere el koydu; 200 dünya insanını gözaltına aldı, 37'si bizim vatandaşımız. Kolombiya Devleti İsraili diplomatları sınır dışı etti. İtalya'da, İtalya'nın en büyük sendikası bir günlük grev kararı aldı ülkede. Bakın, dünyada 2 değişik ülkeyi, coğrafyadaki ülkeyi örnek veriyorum. Bizlerin de Cumhurbaşkanının, bakanların, Meclisin daha somut, daha net; bu ülkenin, İsrail'in dünyaya nasıl bir ülke olduğunu ortaya koyacak tedbirleri alma zorunluluğumuz vardır, almamız. "Ticareti kestik." Yahü, bir de ticaret yapsaydık bu dakikadan sonra. Artık bunların önemi yok. Birleşmiş Milletler de uluslararası kurumlar da bu olayla ilgili, bu dramla ilgili, bu ülkeye, bu katil ülkeye en sert tepkiyi vermelidir.

Şimdi, yeni yasama yılı açıldı, hayırlı olsun. Aslında burada Grup Başkan Vekilleri konuşurken Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan genişletilmiş il başkanları toplantısında Cumhuriyet Halk Partisinin dünkü açılışa gelmemesini eleştirmiş, olabilir. Şimdi, Meclisi kırdığımızı, ilk günden eften püften sebeplerle kırdığımızı söylemiş. Şimdi, bunu söyleyen Cumhurbaşkanına öncelikle şunu söylemek isterim: Şu anda bu Mecliste 50 kişiye, şu Mecliste muhalefeti, iktidarı 50 kişiye ve sağ tarafta oturan iktidar milletvekilleri geçen dönem en az 50 kez alınan yoklamalarda çoğunluğu sağlayamadığı için Meclis kapandı. Aslında ben muhalefete de iktidara da söylüyorum: Bizim görevimiz burada çalışmak, biz bu yüzden maaş alıyoruz ama dün Cumhurbaşkanı geldiği için Meclis bizim dışımızda "full" herkes ayakta alkışlıyor. Bugün bakıyorum iktidar sırasına; 1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 11, 12 kişi var; ya, asıl Meclise saygısızlık budur, asıl saygısızlık budur.

Sayın Cumhurbaşkanı demiş ki: "Ben 28 milyon insanın oyunu alarak buraya geldim, saygı göstermeleri lazım." Aslında doğru bir bakış açısı ama burada konuşurken 100 bin Hataylının oyunu alan Can Atalay cezaevinde. Bugün Ankara, İstanbul, Adana Belediye Başkanlarının aldığı oy 10 milyonun üzerinde. Ha, kendi aldıkları oy millî irade; Ekrem İmamoğlu, Zeydan Karalar, Muhiittin Böcek'in aldığı oylar kimin iradesi, kimin iradesi sormak isterim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET DEMİR (Kütahya) - Çaldıklarının hesabını versinler.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, böyle şey olur mu; madem millî iradeye saygınız var, sandığa saygınız var, demokrasiye saygınız var, neden Belediye Başkanları cezaevinde, milletvekilleri cezaevinde, gazeteciler cezaevinde?

Sayın DEM Grubuna da soruyorum: Selahattin Demirtaş niye çıkmıyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararı var. Yahü, Ahmet Türk nerede; niye görevinde değil, neden?

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Mardin'de.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Mardin'de olduğunu biliyorum, çok da güzel bir evi var.

Ama neden? İşte, bizim tepkimiz bu. Meclise saygı tek adam geldiği zaman ayakta alkışlamakla mı oluyor? Hayır, bakın, bazı verileri vereyim: Geçen dönem Cumhuriyet Halk Partisi 1.381 tane araştırma önergesi vermiş, bunların 146 tanesi burada görüşülmüş. Kim için vermiş? Emekli için vermiş, işçi için vermiş, ilköğretimdeki çocukların öğlen yemek yemesi için vermiş, İsrail'in katliamı için vermiş; bir tanesi kabul edilmemiş. Bakın, çok acı bir şey söyleyeceğim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Verilen soru önergelerinin yüzde 58'ine süresinde cevap verilmiyor arkadaşlar, yüzde 24'üne hiç cevap verilmiyor; Meclise asıl hakaret budur. Ha, bununla ilgili konuşmuyoruz, bununla ilgili bir tartışma yapmıyoruz ama bizim görevimiz burada gelmek, maaşımızın hakkını, aldığımız paranın hakkını vermek; gerçek Türkiye gündemini konuşma zorunluluğumuz var. Bakın, milyonlarca insan açlık sınırının altında yaşıyor. Son üç ayda süte, ete, ekmeğe, makarnaya yüzde 35 zam gelmiş, milyonlarca insan icrada; bunlarla ilgili önergeler reddedilecek, Türkiye'nin gerçek gündemi burada konuşulmayacak; Trendyol yasası, Zeytin Yasası, 3 tane şirketin yasaları için burada sabahlayacağız; sonra, Meclise saygı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Meclise saygı, burada Cumhurbaşkanını ayakta alkışlamakla olmuyor sadece; buraya gelmek, çalışmakla oluyor; buraya gelip Türkiye'nin sorunlarını konuşmakla oluyor, yoklamalarda 200 milletvekilini bulmakla oluyor. Meclise saygı verdiğimiz soru önergelerine bakanların süresinde, zamanında, açık, net cevap vermesiyle oluyor. Ha, bunu dert etmeyelim öyle mi? Vallahi, kusura bakmayın, burası Türkiye Büyük Millet Meclisi; bizim arkadaşlarımızın da tüm arkadaşlarımızın da burada olup çalışma zorunluluğu var. Halk şunu der bize: "Geldiğiniz kadar para alın." Der kardeşim. Bugün burada Meclisin ilk çalışma gününde 50 milletvekili olmasından ben üzüntü duyuyorum, üzüntü duyuyorum. Sadece size söylemiyorum, yanlış anlamayın beni. Olmaz! Tüm gruplar oturup başta bunu konuşalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sekizinci dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yedinci Başkanım.

BAŞKAN - Yok, sekiz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben yedi gibi...

BAŞKAN - Yok, sekiz.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Zaten iki dakikayı genel konuştuğum için...

Yani biz işimize saygı göstermezsek halk bu Meclise saygı göstermez. Bu yeni dönemde yoklama rezaletlerini yaşamayalım, devamlılığı sağlayalım, Türkiye'nin gerçek gündemlerini tartışalım. Ne olur, muhalefetin verdiği bazı araştırma önergelerine bir el kaldırmayın, bir "Evet." deyin, bir tartışılın; benim söyleyeceğim budur. Saygı bir tek kişiyi alkışlamakla olmuyor, 86 milyonun alkışını almakla oluyor; biz, 86 milyonun alkışını alalım.

Son olarak... Ben de ABD gezisini uzun uzun konuşmak istiyordum, Sayın Grup Başkan Vekili çok doğru şeyleri söyledi ama dün Mecliste çok ilginç bir olay yaşandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sekizinci dakikadan sonra vermiyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika verdiniz mi Başkanım? Son bir dakika... Toparlıyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN - Turhan Çömez bozdu onu, doğru.

Peki, son bir dakika.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir gazeteci Cumhurbaşkanına "F-35'ler nerede?" dedi. Cumhurbaşkanı baktı, baktı, "Vallahi ben senin kadar merak etmiyorum." dedi. Gerçekten Türkiye için vahim bir durumdur bu. Milyarlarca dolar para vereceksin, uçak da yok, para da yok; bir gazeteci bunu soracak, Cumhurbaşkanı "Vallahi, ben senin kadar bunu merak etmiyorum." dedi. Vallahi,

ben ediyorum, biz ediyoruz; o bizim paramız, tüyü bitmemiş yetimin parası. O yüzden bu Meclis bunların da hesabını sormalı, bunları da konuşmalı. Alınan doğal gazın, alınmayan doğal gazın, çıkan çıkmayan doğal gazın da hesabını sormalı. Bu Meclisin onurunu, haysiyetini, geçmişini, tarihini hep beraber korumalıyız diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAşKAN - Sayın Yenişehirlioğlu, buyurun lütfen.

34.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ve dünkü açılış oturumunu yöneten TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş'a teşekkürlerini arz ettiğine, Cumhurbaşkanının dn Genel Kurulda yaptığı konuşmaya, Balıkesir Milletvekili Turhan mez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ve Sumud Filosuna İsrail tarafından gerçekleştirilen müdahaleyle ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİşEHİRLİĞLU (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Cumhurbaşkanımızın dn Gazi Meclisimizde yaptığı ufuk açıcı konuşmasının ardından 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın tüm milletimiz ve insanlık için hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Gazi Meclisimizin değerli üyelerini, aziz milletimizi ve ekranları başında bizi izleyen tüm vatandaşlarımızı hürmet ve muhabbetle selamlıyorum.

Dn açılış oturumunu yöneten Sayın Başkanımız Numan Kurtulmuş'a teşekkürlerimi arz ediyor; hep birlikte kavga değil kelamın, öfke değil marifetin, iddia değil delilin konuştuğu bir yasama dönemi temenni ediyorum.

Sayın Cumhurbaşkanımızın dünkü konuşmasında altını çizdiği üzere, bu Meclis millî iradenin tartışmasız tecelligahıdır. Bugün bizlere düşen görev o ruhu diri tutmak; siyaseti, rekabeti, nezaketle; eleştiriyi hakkaniyetle, uzlaşmayı ise milletin menfaatlerinin teminiyle yürütmektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; biraz önce İYİ Parti Grup Başkan Vekili Sayın Turhan mez'in Cumhurbaşkanımızın Amerika ziyaretine dair dile getirdiği iddiaları dinledik. Öncelikle ifade etmem gerekir ki Türkiye Cumhuriyetinin Cumhurbaşkanını hedef alan bu haksız ve temelsiz ithamları tabii ki reddediyoruz. Sayın mez doğal gaz anlaşmalarından, Boeing uçak anlaşmalarından bahsediyor. Oysa bu anlaşmalar Türkiye'nin çıkarlarını ve stratejik menfaatlerini önceleyen, ülkemizin küresel ticarete ve teknolojideki payını artıran önemli hamlelerdir. Türkiye artık yalnızca bölgesinde değil dünyada söz sahibi olan bir aktördür. Cumhurbaşkanımızın yrttğu diplomasi masada taviz veren değil masaya ağırlığını koyan bir Türkiye gerçeğini ortaya koymaktadır.

Sayın mez millî gururumuz olan KAAN savaş uçağına da eleştiriler yöneltmiştir. KAAN yalnızca bir savunma sanayi projesi değil Türkiye'nin bağımsızlığına ve geleceğine atılmış tarihî ve önemli bir adımdır. "Tek adam rejimi." diyerek küçümsemeye çalıştığınız bu irade aslında milletin iradesiyle şekillenmiş bağımsız ve gcl Türkiye vizyonunun eseridir. Ayrıca, Trump'ın "Hileli seçimleri herkesten daha iyi bilir." sözlerini çarpıtarak Cumhurbaşkanımızı hedef almak da son derece yanlıştır. Trump'ın kastı kendi ülkesindeki seçimlere dair eleştirisidir. Türkiye'nin seçimlerine lekelemeye, milletimizin iradesini gölgelemeye kimsenin gücü yetmez. Türkiye'de seçimler milletimizin iradesiyle yapılır, dünyaya örnek olacak şeffaflıkla gerçekleşir.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Sayın Trump'la gerçekleştirdiği görüşme yalnızca ikili ilişkiler bakımından değil küresel siyaset açısından da tarihî bir nitelik taşımaktadır. Görüşme sonrasında kullanılan ifadeler görüşmenin derinliğini ve verimliliğini açıkça ortaya koymaktadır. Cumhurbaşkanımız stratejik vizyonu, kararlı duruşu ve temsil ettiği değerlerle 21'inci yüzyılın küresel denklemine yön veren bir lider olduğunu bir kez daha bütün dünyaya kanıtlamıştır. Asrın en etkili lideri olarak Türkiye'nin itibarını yücelten, milletimizin kararlılığını küresel ölçekte en gcl şekilde dile getiren Cumhurbaşkanımız bu görüşmeyle tarihe not düşmüş bir liderlik rneği ortaya koymuştur. Özetle, Türkiye'nin haklı mücadelesini gölgelemeye, milletimizin bağımsızlık yürüyüşünü küçümsemeye yönelik bu söylemler beyhude söylemlerdir. Tarih, kimin milletin yanında, kimin de başkalarının gölgesinde siyaset yaptığını elbette kaydedecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya zor bir eşiğin üzerindedir. İkinci Dünya Savaşı sonrası kurulan küresel düzen hem işleyişini hem de itibarını kaybetmiştir. Kuvveden fiile adaletin, hukukun ve merhametin taşınamadığı her boşluk yerini zulme, şiddete ve ölçsüz güce bırakmaktadır. İşte, tam bu noktada Sayın Cumhurbaşkanımızın yıllardır ısrarla dile getirdiği "Dünya 5'ten büyüktür." ağırısı bir slogandan ibaret değil tarihin bu dönemecinde insanlığın müşterek aklını ve vicdanını ayağa kaldırma sorumluluğunun parolası hâline gelmiştir. Bugün Gazze, bu çarpıklığın en somut göstergesidir. On binlerce masumun hayatına mal olan, çocukları açlık ve ilasızlığa mahkûm eden bu barbarlığa karşı sesimizi yükseltmek bir tercih değil hukuki ve vicdani bir yükümlülüktür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİşEHİRLİĞLU (Manisa) - Türkiye olarak iki devletli çözüm vizyonunu, başkenti Doğu Kudüs olan bağımsız ve egemen bir Filistin devleti hedefini savunmaya devam edeceğiz. Ateşkesin temini, engelsiz insani yardım koridorlarının kalıcılaştırılması ve uluslararası hukukun ihlallerine karşı hesap verilebilirliğin sağlanması için çok taraflı diplomasiyi her zeminde yürüteceğiz. Daha adil bir dünya mümkündür. Türkiye o dünyanın kurucu öznesi olmaya devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün hepimizin vicdanını kanatan, insanlığın ortak değerlerine yönelmiş büyük bir saldırıyla karşı karşıya olduğumuzu ifade etmemiz gerekir. Gazze'ye insani yardım ulaştırmak amacıyla 46 ülkeden yüzlerce yürekli insanın oluşturduğu Küresel Sumud Filosu uluslararası sularda İsrail donanması tarafından hukuksuz bir şekilde kuşatılmış, gemilere müdahale edilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAşKAN - Buyurun, devam edin.

BAHADIR NAHİT YENİşEHİRLİĞLU (Manisa) - Amaçları sadece mazlum Gazze halkına ilaç, gıda ve temel ihtiyaçları ulaştırmak olan sivil gönüllülere karşı gerçekleştirilen bu müdahale uluslararası hukukun açık ihlalidir. İsrail Gazze'de işlediği soykırım suuna şimdi de barışçıl aktivistlere yönelttiği saldırılarla yenisini eklemiştir. şunu bir kez daha ifade ediyoruz: Zulüm hakikati asla susturamaz. Nehirden denize zgr bir Filistin devleti er ya da geç kurulacaktır. Buradan tüm uluslararası topluma ağırıda bulunuyoruz: Bu hukuk ve insanlık dışı saldırıya karşı sesinizi yükseltin; Gazze'de akan kanı durduracak, insani yardımı güvence altına alacak adımları vakit kaybetmeden atın. İsrail, Sumud Filosuna düşmanca saldırarak alıkoyduğu vatandaşlarımızı ve tüm yolcuları hemen serbest bırakmalı ve bu zulmün sorumluları hukuk önünde muhakkak cezalandırılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAHADIR NAHİT YENİşEHİRLİĞLU (Manisa) - Tamamlıyorum efendim.

BAşKAN - Buyurun, tamamlayın.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Türkiye dün olduğu gibi bugün de Filistin'in haklı mücadelesinin yanındadır. Gazze için mücadele edenlerin yolu ve yolculuğu mübarek olsun.

Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; bölgemizin kalbinde bir istikrar adası olan Türkiye, krizleri büyüten değil yangınlara su taşıyan bir aktördür. Savaşın kazananı, adil bir barışın kaybedeni asla olmaz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisimizin vakarına yakışır bir dil ve üslubu korumak siyasetüstü, müşterek etik sorumluluğumuzdur. Sert olalım ama seviyeli, eleştirel olalım ama hakkaniyetli, farklı düşünelim ama birbirimizi düşmanlaştırmayalım; milletimizin bizden beklentisi budur. Yüce Meclis tutanaklarına geçecek her cümlemin geleceğin gençlerine bir demokrasi dersi olacağını asla unutmayalım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sekizi geçti herkesin.

Buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sözlerimi bu milletin iradesine tercüman olan Gazi Meclisin vakur sancağını daha yükseğe taşıma azmimizi teyit ederek bitiriyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyor, teşekkürlerimi sunuyorum Sayın Başkan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sataşmadan söz verdim.

Buyurun.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklaması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Yenişehirlioğlu'nun yaptığı değerlendirme için de ayrıca teşekkür ediyorum çünkü gerçeklerin biraz daha berrak bir şekilde kamuoyu tarafından anlaşılması için bir fırsat tanımış oldu.

Az önce size gösterdim uçağın resmini Sayın Yenişehirlioğlu. Bu reklamları ben yapmadım, bu reklamları siz yaptınız; 2015 yılında yapılmış reklamlar, bütün Türkiye görsün. "Yerli Türk yolcu uçağımız havalarda." diyerek oy aldınız. Ben millet adına soruyorum: Madem bu kadar reklam yaptınız, nerede bu uçak? Bu uçağın nerede olduğunu söyleyebilir misiniz? Söyleyemezsiniz çünkü yok böyle bir uçak. Ve şimdi gittiniz, Amerika'dan 80 milyar dolar para vererek ya da borca girerek uçak alıyorsunuz; benim eleştirim buna, millet adına buna. Herhâlde Trump'ın yaptığı konuşmanın İngilizce versiyonunu dinlememişsiniz, orada açıkça Erdoğan'a diyor ki: "Bu adam..." İşaret ediyor. Ben rahatsız oldum, siz rahatsız olmamış olabilirsiniz ama ben samimiyetimle rahatsız oldum. Ne demek, bir ülkenin Cumhurbaşkanı "Seçim hilelerini en iyi o bilir." ne demek? Ha, diyorsunuz ki Amerika'daki seçim hilelerini biliyor. Açıkçası, İngilizce versiyonunu dinlemiş olsaydınız böyle olmadığını görecektiniz.

Şimdi, diyorsunuz ki: "Taş taş üstüne atılmasının takdir edilmesi lazım, Türkiye'de çok büyük hamleler yapılıyor; bunların desteklenmesi, takdir edilmesi lazım." Samimiyetimle söylüyorum, attığınız bütün güzel adımlara alkış tutmazsam namerdim ama yalan söylemeyin bu millete. Şunu gördünüz mü? Şu resmi bütün Türkiye görsün. Şu traktörün ne olduğunu biliyor musunuz? 2019 yılında Sayın Erdoğan bir tarlaya gitti, ayağına galoşları giydi, bir prototip elektrikli traktörün önünde reklam yaptı ve dedi ki: "Gözünüz aydın, 7-8 liralık elektrikle bir gün çalışacak bu traktör." Kaç para harcandı biliyor musunuz Sayın Yenişehirlioğlu? 40 milyon dolar, Ziraat Bankasından verildi o paralar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım, istirham edeceğim, bitiriyorum.

BAŞKAN - Sataşmadan uzatamıyoruz, teşekkür ediyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Bitireceğim, bitireceğim.

40 milyon dolar para harcandı oraya, 40 milyon dolar; para Ziraat Bankasından gitti, çiftçinin parası. Soru önergesi veriyorum, bir yılı geçmiş, lütfedip cevap bile vermiyorsunuz.

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Ticari sır; KİT Komisyonunda sordum, ticari sır (!)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Onun için, istirham ediyorum, burada soruduğumuz sorular, ortaya koyduğumuz tavır ve eleştiriler sadece Türkiye'nin değil sizin de hayrınıza. Kızmayın, üzülmeyin, gerilmeyin, rahatsız olmayın; dinleyin, kulak kabartın ve ne dendiğini anlayın ki ona göre pozisyon alalım.

Çok teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çömez.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit ile Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazılarının 1/10/2025 ve 2/10/2025 tarihlerinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazıları (4/112)

BAŞKAN - Sayın Milletvekilleri, Van Milletvekili Gülcan Kaçmaz Sayyigit ve Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifalarına ilişkin yazıları 1 Ekim 2025 ve 2 Ekim 2025 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 2 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

İlk tezkereyi okutuyorum:

B) Tezkereler

1.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Ayşen Gürcan'ın, Macaristan Ulusal Meclisi Kültür Komisyonu Başkanı Laszlo Posan'ın davetine icabeti hususuna ilişkin tezkeresi (3/1195)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonu Başkanı Sayın Ayşen Gürcan Macaristan Ulusal Meclisi Kültür Komisyonu Başkanı Sayın Laszlo Posan tarafından resmî bir ziyaret yapmak üzere davet edilmektedir. Davete icabet hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Diğer tezkereyi okutuyorum:

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Hulusi Akar'ın, Fransa Senatosu Dışişleri, Savunma ve Silahlı Kuvvetler Komisyonu Başkanı Cedric Perrin'in davetine icabeti hususuna ilişkin tezkere (3/1196)

29/9/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî Savunma Komisyonu Başkanı Sayın Hulusi Akar Fransa Senatosu Dışişleri, Savunma ve Silahlı Kuvvetler Komisyonu Başkanı Sayın Cedric Perrin tarafından resmî bir ziyaret yapmak üzere davet edilmektedir. Davete icabet hususu 28/3/1990 tarihli ve 3620 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dış İlişkilerinin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun'un 6'ncı maddesi uyarınca Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı

BAŞKAN - Tezkereyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VIII.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ABD Başkanı Trump'la yapılan görüşmenin mahiyeti hakkında TBMM'nin bilgilendirilmesi, ülkemiz adına ne gibi kazanımların sağlandığının veya yükümlülüklerin altına girildiğinin ve Gazze'yle ilgili ateşkes ve barış antlaşması hususunda bu toplantıda mutabık kalınıp kalınmadığının vuzuha kavuşturulması amacıyla 2/10/2025 Perşembe günü Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Selçuk Özdağ

Muğla

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Muğla Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ABD Başkanı Trump'la yapılan görüşmenin mahiyeti hakkında TBMM'nin bilgilendirilmesi, ülkemiz adına ne gibi kazanımların sağlandığının veya yükümlülüklerin altına girildiğinin ve Gazze'yle ilgili ateşkes ve barış antlaşması hususunda bu toplantıda mutabık kalınıp kalınmadığının vuzuha kavuşturulması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 2/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, YENİ YOL Grubu adına Muğla Milletvekili Sayın Selçuk Özdağ .

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerimiz üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemiz ve insanının yaşadığı her sorunun kaynağında kötü yönetim anlayışı vardır. Peki, kötü yönetimler bu durumlara neden olduğunda ne olur? Halk bu anlayışı gönderir, bir başkasını getirir. O zaman niye böyle olmuyor diyeceksiniz. Niye halk bu kötü yönetimi değiştirmiyor, niye başından atıyor peki? Çünkü meşruiyetini halktan değil başka yerlerden almayı şiar edinmiş yönetimler ülkede demokratik değişimlerin önünü tıkayan her türlü icraatı uygulamaya koyarlar, bir sanal dünyanın içinde sanki bir "Matrix" filminde yaşayan yığınlar oluştururlar; halk ne derdini ne taleplerini ne de sorunlarını anlatır ve çare bulabilir.

Değerli milletvekilleri, mevcut iktidar eliyle ülkemiz ve milletimiz siyasi ve ekonomik olarak bir çöküşün hatta varoluş kaygılarının eşiğine getirilmiştir. "Borç alan emir de alır." sözüne binaen ülkemizin borcuyla birlikte şantaja açık hâle getirilen kırılganlığı devasa boyutlara ulaşmıştır. Hem bölgemizde hem de uluslararası boyutta sözü dinlenen değil "Biz de ne koparsak acaba?" denilen bir ülke konumuna itilmiştir. Ülke ve millet yerine "şahsım ve iktidarım" siyasetini merkezine alan mevcut yönetim nedeniyle makam ve konum sahibi olanların çoğu ülkeye ve kurumlara batan geminin malı gibi davranırken daha montanlı faturalar kesmeyi de ihmal etmemektedirler. Bu faturalar her ne kadar ekonomik olsalar da esasen onur ve haysiyetimizi ayaklar altına alan ve beka sorununa evrilen siyasi sonuçlara neden olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, geçen hafta Cumhurbaşkanı Sayın Erdoğan bir dizi ziyaret kapsamında Amerika Birleşik Devletlerine gitmiş, New York'ta Birleşmiş Milletler toplantılarına katılım sağlamış, burada tüm dünyanın dikkatini Gazze'de yaşanan insanlık dramına çekmeye çalışmış, sonra da Beyaz Sarayda -Amerika Birleşik Devletleri- Trump'la uzun bir görüşme yapmıştır ve görüşmenin sonucunu da "Fevkaladenin fevkinde." şeklinde değerlendirmiştir. Görüşme ve anlaşmalar, Trump'ın Erdoğan'ın sandalyesini çekmesi, ona iltifatlar etmesi, "dostum" demesi, "akıllı ve zeki insanlar" şeklinde tanımlanmasının yanında Erdoğan'ı kastederek "Ona meşruiyet verdik." "Trump'la da görüşmek için yalvarıyorlar." açıklamalarının bir arada yapıldığı bir algı

propagandasının gölgesinde tartışılmıştır. Kamuoyunda tüm bu görüntü ve davranışlar "Amerika Birleşik Devletleri bir şeyi alacağı zaman muhatabına ne vereceğini çok iyi bilir." şeklinde yorumlanmıştır. Bu bağlamda, aşağıdaki tabloya bakınca Türkiye Cumhuriyeti devleti olarak bizim verdiklerimiz ortada iken Amerika Birleşik Devletleri'nin ne verdiği ise belirsizliğini korumaktadır. Söz konusu görüşmelerin sıradan bir ziyaret için olmadığı, ülkemizi uzun yıllara sari birçok yükümlülüğün altına sokacağı, içerik ve neticelerinin nasıl sonuçlar doğuracağı, bunun ülkemiz adına bir millî güvenlik sorunu teşkil edip etmeyeceği konuları uzmanlar ve siyasetçiler tarafından şimdiden tartışılmaya başlanmıştır. Cumhurbaşkanının ve bu anlaşmalarda imzası bulunan Hükümet yetkililerinin her şeyden önce Türk milletine ve onu temsil eden Türkiye Büyük Millet Meclisine kapsamlı bir izahat yapması zorunludur. Mesela, biraz önce İYİ Parti Grup Başkan Vekili Turhan Çömez de dile getirdi, Boeing'lerle ilgili anlaşmalar... Niçin Boeing? Daha iyi uçaklar yok mu dünyada? Var. Avrupa Birliğinin yapmış olduğu uçaklar var, Brezilya'nın yapmış olduğu uçaklar var; onlarla ilgili bir teklif alındı mı? Türkiye'de bu konular gündeme getirilmedi. Peki, doğal gaz meselesi gündeme geldi mi? Gelmedi ki. Hani biz Zonguldak'ta çok büyük boyutlarda doğal gaz bulmuştuk ve bu doğal gazla beraber de -hatırlarsanız-seçim öncesi, bir ay boyunca, ücretlerini bizim vermediğimiz doğal gaz için "Ücretiniz Hükümet tarafından şu bakanlıktan karşılanmıştır." diyerek bize mesajlar gelmedi mi? O doğal gaz nerede? Bu doğal gazları alırken, biz Amerika Birleşik Devletleri'nden doğal gaz ve sıvı gaz alırken Rusya'dan aldığımızdan daha ucuza mı almış olacağız? Hayır, almayacağız, daha pahalısını almış olacağız. Navlunu var, yol var ve vergileri var. Peki bunlarla ilgili olarak bir tartışma yapıldı mı bugüne kadar? Yapılmadı. Kimin parasını kime veriyorsunuz Allah aşkına? 86 milyonun parasını 86 milyona danışarak mı verdiniz? Vermediniz.

Tom Barrack diye bir adam var, Amerika Birleşik Devletleri'nin Ankara Büyükelçisi. Ya, bir Ecevit'i hatırlayın lütfen, bir Demirel'i hatırlayın lütfen, Hasan Fehmi Güneş'i hatırlayın lütfen; ne demişlerdi? Bir Amerikalı Türkiye'ye gelmişti, araştırmalar yapmıştı; Amasya'ya gitmişti, hangi köy Alevî, hangi köy Sünnî diye çalışmalar yapmıştı ve bu sendikaların hangileri Alevî, hangileri Sünnî, hangileri saçıcı, hangileri solcu diyerek... Ve ardından, Ecevit onu istenmeyen adam ilan etmişti. Tom Barrack'ın söylediklerinin yanında o yapılanlar çok hafif kalıyor arkadaşlar. Tom Barrack kim ki Türkiye'de bizim iç işlerimize karışıyor. Haydi gelin, istenmeyen adam ilan etsenize ne adamı, Tom Barrack'ı. Edemezsiniz, etmeniz de mümkün değil değerli arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Tamamlıyorum efendim.

Değerli milletvekilleri, açık ve net söylüyoruz.

Bir de Bartholomeos meselesi var, bu Bartholomeos meselesini burada dile getirmiştik. İsviçre'de bir toplantı yapıldı, Ukrayna da katılmıştı, sonra oraya "ekümenik" diye imza atmıştı. İtiraz etmiştim, "Lozan'ı deldirmeyeceğiz size." demiştim. Sonra "İzahat isteyeceğiz." dedi Dışişleri Bakanlığı, ardından da "Yok, 'ekümenik' sıfatını kaldırdık, öyle imza attık." ifadesini kullanmıştı.

Bir de Sumud Filosu var. Bu Sumud Filosu'yla ilgili olarak bütün sorumluluk... Bugün Birleşmiş Milletler toplanıyor ve bunların toplandıkları, birleştikleri bir şey var; o da hiçbir şey yapamamak. Böyle konularda, özellikle siyonist İsrail lobilerine karşı, Yahudi lobilerine karşı sessiz kalıyorlar ama vicdanlar birleşiyor. 500'e yakın insan gemiyle çıkıyorlar yollara, diyorlar ki: "İnsanlığın vicdanını ayağa kaldırmak istiyoruz." Peki, biz ne yapıyoruz? Bakın, vatandaşlarımızı aldılar orada; milletvekilleri var, Sema Silkin Ün var, Necmettin Çalışkan var, Mehmet Atmaca var, Faruk Dinç Bey var, vatandaşlarımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELÇUK ÖZDAĞ (Devamla) - Peki, onlarla ilgili ne yapacağız? Hiçbir şey yapamayacağız arkadaşlar. İsrail onları derdest edecek, sınır dışı edecek; biz de onları sadece kinamakla yetineceğiz.

Kınamanın yolunu söylüyorum, son cümle: Gerçek demokrasi, gerçek insan hakları, gerçek hukukun üstünlüğü ve aynı zamanda denetlenebilir bir Türkiye, hesap verebilir bir iktidar diyorum.

İnşallah, önergemize "evet" oyu verirsiniz, gerçek manada Amerika Birleşik Devletleri'nde neler olup bittiğini milletimiz de öğrenir, bu Millet Meclisi vasıtasıyla herkes öğrenir diyor, teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

Sayın Işıkver...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

35.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Meclisin tatil olduğu dönemde birçok şehirde gerçekleştirdikleri ziyaretlere ve 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılına ilişkin açıklaması

SEMİH İŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Meclisimizin yaz tatili döneminde ülkemizin birçok şehrinde toplumun farklı kesimleriyle bir araya gelme ve istişarelerde bulunma imkânımız oldu. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerimiz başta olmak üzere ülkemiz genelinde Terörsüz Türkiye süreciyle ilgili büyük özlem ve beklentilere şahitlik ettik. Esnafımızdan çiftçimize, sanayicimizden sanatkârimıza kadar toplumu oluşturan farklı katmanların Gazi Meclisimizden beklenti ve taleplerini aldık. İlimizin ve bölgemizin sorunlarına vakıfız ve çözümleri için mücadelemize kesintisiz devam edeceğiz.

Bu vesileyle, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın Gazi Meclisimize, aziz milletimize ve ülkemizin yarınlarına hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sağ olun.

BAŞKAN - Sayın Tahtasız, buyurun.

36.- Çorum Milletvekili Mehmet Tahtasız'ın, Dördüncü Yasama Yılına ve iktidara sormak istedikleri sorulara ilişkin açıklaması

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Dördüncü Yasama Yılı ülkemiz ve milletimiz için hayırlı olsun.

İktidara halkımız adına soruyoruz: Emeklilere insanca yaşayabileceği bir emekli aylığı, insan onuruna yakışır bir asgari ücret belirleyecek misiniz? Emeklilerimiz arasındaki maaş adaletsizliğini giderecek misiniz? Gelir dağılımındaki bozulmayı çözecek misiniz? Esnaf yasası, hal yasası, esnafımız için sicil affı çıkaracak mısınız? 7200 prim gün sözünü yerine getirecek misiniz? Kademeli emekliliği hayata geçirecek misiniz? Staj ve çıraklığı emeklilik başlangıcı olarak sayacak mısınız? Tüm memurlara 3600 ek gösterge verecek misiniz? Atama bekleyen 1 milyona yakın öğretmenimizi atayacak mısınız? Seçim bölgesi Çorum ve Türkiye'nin birçok ilinde ihtiyaç kadar uzman doktor eksikliği giderilecek mi? Hastanelerde aylarca sıra bulamayan, ameliyat olamayan

vatandaşımızın sorunlarını çözecek misiniz? Çiftçimizin anayasal hakkı olan millî gelirin yüzde 1'ini onlara verecek misiniz? Otoyol ve köprülerde dövize endeksli olarak ödediğiniz geçiş garantileri ödemelerini sonlandıracak misiniz?

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Grup Başkan Vekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 20 milletvekili tarafından, ABD Başkanı Trump'la yapılan görüşmenin mahiyeti hakkında TBMM'nin bilgilendirilmesi, ülkemiz adına ne gibi kazanımların sağlandığının veya yükümlülüklerin altına girildiğinin ve Gazze'yle ilgili ateşkes ve barış antlaşması hususunda bu toplantıda mutabık kalınıp kalınmadığının vuzuha kavuşturulması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin genel görüşme için vermiş olduğu önergesi hakkında İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Yüce Meclisi saygıyla selamlarım.

Evet, geçen hafta ABD'de gerçekleştirilen görüşmelerin ardından kamuoyuna yansıyan tabloda pek çok soru işareti var sayın milletvekilleri. Bugün buradan Cumhurbaşkanına ve Hükûmete açıkça soruyorum: New York'ta Birleşmiş Milletler toplantısında ve Washington'da Trump'la yapılan görüşmede ülkemiz adına hangi kazanımlar elde edilmiştir? ABD'ye hangi siyasi ve ekonomik taahhütler verilmiştir?

Sayın milletvekilleri, dün 1 Ekim kapitülasyonların kaldırılmasının 111'inci yıl dönümüydü. Heyhat, bugün yine kapitülasyonlarla karşı karşıya mıyız diye soruyorum sizlere.

Çok ilgilenmiyor sayın milletvekilleri ama gerçekten çok önemli konulardır bunlar Türkiye için.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Biz ilgileniyoruz.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Gizli anlaşmalar yapılmış mıdır? 43 milyarlık LNG anlaşması neden Türk milletinden gizlenmiş, bu bilgiyi yabancı basından öğrenmek zorunda kalmışız? Boeing'le yapılan 225 uçaklık anlaşmanın maliyeti nedir ülkemiz için? Hangi finansman modeliyle ödenecektir? "Borç alan emir alır." sözünün altını çizerken soruyorum: Bu anlaşmalar ülkemizi kime, ne ölçüde bağımlı kılmıştır? Sayın Cumhurbaşkanına sorayım: Tom Barrack'ın "Trump, Erdoğan'a meşruiyet verecek." sözlerine karşı neden tek bir cevap veremediniz? Türk milletinin onuru çiğnenirken neden "Biz meşruiyeti kendi milletimizden ve Anayasa'mızdan alırsınız." diyemediniz? Meclis Genel Kurulunda meşruiyet güzellemesi yapmakla olmaz Sayın Cumhurbaşkanı, neden orada zamanında söylemediniz? Ayrıca, Heybeliada Ruhban Okulu konusunda sarf ettiğiniz "Üzerimize ne düşerse yaparız." sözünün hangi pazarlığın sonucu olduğunu da soruyorum? Bu ülkenin millî çıkarları böylesine kolay mı masaya sürülmektedir? Mütakabiliyetin ne olduğunu hep mi unuttunuz? Lozan sizin için ne anlama geliyor? Trump'ın "Ben aradım, Rahip Brunson'u serbest bıraktı." sözü hâlen hafızalarımızda. Şimdi soruyorum: Hangi telefon görüşmeleriyle hangi millî irade kararları ipotek altına alınmaktadır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - ABD'yle imzalanan Nükleer İş Birliği Anlaşması'nın Rusya ve bölge ülkeleriyle ilişkilerimizi nasıl etkileyeceği açıklanmamıştır. Bu mesele artık sadece Hükûmetin değil Türk milletinin ve Meclisimizin meselesidir. Trump'ın "Erdoğan bizim için bir şeyler yapacak." sözü ortadadır. Soruyorum: O bir şeyler nedir? Türkiye hangi tavizlere zorlanmaktadır? F-35, S-400, CAATSA yaptırımları konularında perde arkasında hangi sözler verilmiştir? Sayın milletvekilleri, bizim dış politikamız şahısların dostluklarına, Trump'ın sandalye çekmesine veya iltifatlarına sıkışamaz. Türk devletinin onuru pazarlık konusu yapılamaz.

Buradan Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Millet önüne çıkın, imzaladığınız tüm antlaşmaları, verdiğiniz tüm taahhütleri tek tek açıklayın. Türk milletinin geleceğini bağlayan hiçbir belge saklı tutulamaz diyor, genel görüşme açılmasını İYİ Parti olarak desteklediğimizi ifade ediyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Osman Cengiz Çandar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; şimdi üzerinde konuştuğumuz bu konu tam "Cekette ilk düğmeyi yanlış iliklerseniz her şey öyle gider." benzetmesine uygun bir şey. Bu konuda -Amerika Birleşik Devletleri'yle- ya da genel olarak dış politikamızın ana meselelerinde bu ilk düğmeyi yanlış ilikleme nasıl başladı dersiniz Rusya'dan 2,5 milyar dolar para verip S-400 füzelerinin alınmasıyla başladı. O füzeler niçin alındı? Hâlâ meşkûk, çok net değil. İkincisi: Aldınız o füzeleri, kime karşı kullanacaksınız, ne zaman kullanacaksınız, nasıl kullanacaksınız; o da belli değil. Onun sonuçları oldu. 2,5 milyar doları Rusya'ya teslim etmenin yanı sıra Türkiye bir parçası olduğu F-35 projesinden -ki yüzyılın en önemli teknolojik gelişmesini ifade ediyordu savaş uçakları konusunda- çıkarıldı, CAATSA yaptırımlarına maruz kaldı, 10 milyarlarca dolar zarara girdi ve arkasından Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkiler belli konulara kilitlenmiş, bir türlü o tıkanıklık açılmaz hâle geldi. Bir yandan da bir BRICS'e koşup, bir Şanghay Beşliğine koşup, bir oraya bir buraya koşup bunun adına da "Çok yönlü dış politika." dendi. Zincirleme hatalar birbirinin arkasına geldi ve bu başı kesik tavuk gibi koşturan bir dış politika görüntüsüyle Amerika Birleşik Devletleri'ne elinizin zayıf olduğu duygusunu verdiniz. Bir yandan da illa bir Beyaz Saray fotoğrafı çektiirmek için kaç başvuruda bulunduğunuzu Dışişleri kaynaklarından biliyorum ve cevap alamadığınızı ben biliyorum. Bu kadar hevesli gitmeye kalkarsanız, bunun karşılığında da giderayak vergi indiriminde bulunursanız, "Vallahi ben sizden şu kadar Boeing alacağım." dersiniz ki 225 adet Boeing anlaşması yapılıyor; Güney Kore 50, Türkiye'den bu gibi konularda katbekat zengin Katar 210, biz nedense 225. Ve sonuç itibarıyla bir de üstüne üstlük yirmi yıllık, 43 milyar dolarlık bir LNG gaz anlaşması yapılıyor. "Ne aldık?" diye sorduğunuz zaman cevabı yok. Aldığınızı zannettiğiniz şeyler hâlâ Kongreye bağlı ve Trump size söz vermiş olsa bile Trump'ın yetkinde değil. Trump çok kazançlı çıktı bu işten, Türkiye'nin ne kazandığı belli değil.

En son şunu söyleyeyim, tamamlayayım...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Bu durum ve verilen görüntü her türlü spekülasyona kendiliğinden açık ve dolayısıyla dış politikanın tümü ve felsefesinin tartışılmasını ve en önemlisi de Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerde bir otopsiyi, ciddi bir otopsiyi gerektiriyor.

Saygılar sunuyorum. Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun Sayın Çakırözer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA UTKU ÇAKIRÖZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün insanlık adına büyük bir saldırıyla karşı karşıyayız. Aralarında milletvekili arkadaşlarımızın, yurttaşlarımızın da olduğu yüzlerce barış gönüllüsü Sumud Filosu'nda; tek amaçları İsrail'in iki yıldır süren zulmü karşısında dünyanın dikkatini Gazze'ye çekmek. Dün İsrail uluslararası hukuku, vicdanları hiçe sayarak bu sivil yardım filosuna müdahale etti, masum sivilleri alıkoydu, teknelere el koydu. Bu yapılan açıkça korsanlıktır, insanlığa saldırıdır; kınıyoruz, lanetliyoruz. Bu filo Filistin halkının haklı direnişinin simgesidir. Gazze için umudu, barışı büyüten o cesur yürekleri dayanışma duygularımızı buradan bir kez daha iletiyorum.

Değerli milletvekilleri, bunlar olurken AKP iktidarının İsrail karşısındaki suskunluğu, etkisizliği de en az bunlar kadar üzücüdür. Aylarca İsrail'le kâh doğrudan kâh arka kapıdan ticaret yaptınız. Ne İKÖ ne NATO ne de TDT'de, hiçbir platformda İsrail'i caydıracak tek bir yaptırım koyamadınız, şimdi de çıt çıkaramıyorsunuz. İşte, ABD'ye gittiniz, dostunuz Trump foyanızı ortaya çıkardı. "Erdoğan'ın Gazze konusunda ne düşündüğünü dahi bilmiyorum." diyor çünkü doların yeşilini konuşmaktan Gazze'yi, Filistin'i konuşamadınız. Televizyona konuştunuz, "Trump bu işi çözemedi." dediniz, doğrudu ama Dışişleri Bakanı çıkıp "Böyle konuşurlar, sonra da Beyaz Saray'da randevu için yalvarırlar." deyince bu küstahlığa ağızınızı açıp tek kelime edemediniz. Görüşmede Trump ve Amerikan şirketlerinin ne aldığı belli ama Türkiye'nin aldığı hiçbir şey yok. Varsa çıkın söyleyin. Randevu rüşveti için Trump'ın oğluna 225 uçaklık siparişi geçtiniz, yolda Trump'a milyarlarca liralık jest yapıp Amerikan ürünlerine uygulanan gümrük vergilerini sıfırladınız, Trump ise çelik ve alüminyumda Türkiye'ye uyguladığı vergileri kaldırmadığı gibi üstüne yüzde 10 ek tarife bindirdi, siz de buna sevindiniz. Amerika'dan yirmi yıllığına 70 milyar metreküp LNG alıyorsunuz, hem de bölgedeki kaynaklardan daha pahalıya. Peki, hani Türkiye'nin çıkarı? Türkiye'ye silah ambargosu, verilmeyen F-35 uçaklarımız için ne yanıt aldınız? "Parasını ödedik ama vermiyorsunuz." demişsiniz. Aferin, ne büyük başarı(!) Bu mu fevkaladenin fevki? Bu yoksul halkın, milyonlarca emeklinin, emekçinin alın teri bütçeden trilyonlarca lirayı Trump'a jestlediniz ama koca geziden bir uçak motoru dahi alamadan geri döndünüz, gerisi laftır. A, pardon, bir şey aldınız, Ankara Büyükelçisi Barrack'tan öğrendik o müjdeyi; Trump size meşruiyet verecekti. Altı yıl önce de "Aptal olma, seni mahvederim." diyordu o dostunuz, şimdiki söylem "Sana meşruiyet vereceğiz." olmuş.

Sayın milletvekilleri, meşruiyet öyle parayla, uçakla, satın alarak edinilmez, sadece millettten alınır, demokrasiyle alınır, adaletle, yüksek ahlakla alınır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Meşruiyet öyle parayla uçak satın alınarak edinilmez, sadece millettten alınır. Bu yüzdendir ki çıkıp "Ey Trump, senin vereceğin meşruiyete ihtiyacım yok." diyemediniz, diyemezsiniz de çünkü milletin karşısına çıkacak yüzünün yok. Hodri meydan! Hem içine düştüğünüz âcizlikten kurtulmak için hem de bu milletin size meşruiyet mi vereceğini yoksa ders mi vereceğini görmek için sandığı getirin.

Son söz olarak; bu halk bu ikiye bölünmüşlüğü, bu sessizliği affetmiyor, affetmeyecek. Gazze için de artık laf değil tavır alın. Biz, Gazze için, Filistin için, insanlık için susanlardan değil konuşanlardan, direnenlerden yana olacağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Yeni yasama döneminin ülkedeki derin ekonomik yoksulluk ve adalet yoksunluğu nedeniyle inleyen 86 milyon yurttaşımıza hayırlar getirmesi dileğimle sizleri selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Cüneyt Yüksel.

Buyurun Sayın Yüksel. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA CÜNEYT YÜKSEL (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; sözlerime Küresel Sumud Filosuna İsrail tarafından yapılan saldırıyı, haydutluğu şiddetle kınayarak hatta lanetleyerek başlamak istiyorum. Gazze halkına insani yardım ulaştırmak amacıyla yola çıkan Küresel Sumud Filosuna İsrail güçleri tarafından uluslararası sularda gerçekleştirilen saldırı, uluslararası hukuku en ağır biçimde ihlal eden ve masum sivillerin hayatını tehlikeye atan bir terör eylemidir. Şiddete başvurmadan, barışçıl amaçlarla hareket etmekte olan sivilleri hedef alan bu saldırı, Gazze'yi kitleli mahkûm eden soykırımcı Netanyahu hükümetinin uyguladığı faşist, siyonist ve militarist politikaların Filistinlilerle sınırlı kalmadığının ve İsrail'in uyguladığı zulme karşı mücadeleye eden herkesi hedef aldığının ispatıdır. Türkiye, bu barbarlığa karşı hukukun, vicdanın ve insan onurunun yanında durmaya devam edecektir.

Değerli milletvekilleri, Sayın Cumhurbaşkanımızın Başkanlığındaki heyetimizle katılım sağladığımız Birleşmiş Milletler 80'inci Genel Kuruluna Filistin meselesi ve Gazze'de yaşanan ağır insani kriz damga vurmuştur. Birleşmiş Milletler 80'inci Genel Kurulu, son dönemde Filistin'i tanıma yönünde irade sergileyen ülkelerin Filistin'i tanıma kararını resmen duyurduğu platform olmuştur. Filistin Devleti'ni tanıyan ülkelerin sayısı 158'e yükselmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanımız konferanstaki hitabında iki devletli çözümün hayata geçirilmesine yönelik çağrımızı yinelemiş; Gazze'de ateşkesin bir an önce tesisinin, insani yardımların girişinin ivedilikle sağlanmasının ve İsrail güçlerinin Gazze topraklarından çekilmesinin ve 1967 sınırları temelinde başkenti Doğu Kudüs olan coğrafi bütünlüğü haiz Filistin Devleti'nin vücut bulmasının gerekliliğini vurgulamıştır. Bu vesileyle, ülkemizin küresel gündemdeki meselelere yönelik ilkeli ve yapıcı tutumu; adil, girişimci, iş birliği aranan ve sonuç odaklı rolü bir kez daha teyit edilmiştir.

Ardından, Washington ziyareti son derece verimli ve başarılı geçmiştir. Samimi ve yapıcı bir atmosferde gerçekleşen görüşmede enerji, ticaret ve savunma sanayisi gibi ikili konuların yanı sıra Gazze, Suriye, Ukrayna ve Güney Kafkasya'daki gelişmeler ele alınmıştır. Görüşmede ikili ilişkilerimiz etraflıca ele alınmış, ayrıca bölgesel ve uluslararası meselelerle ilgili kapsamlı görüş alışverişi yapılmıştır. Bu vesileyle, iki liderin daha evvel birlikte belirlemiş olduğu 100 milyar dolar ikili ticaret hacmi hedefine ulaşmak için atılabilecek adımlar üzerinde durulmuştur.

Türkiye'nin dış politikası millî menfaat, uluslararası hukuk ve şeffaflık ekseninde yürütülmektedir. Ülkemizi borç ve baskı sarmalına sokacak hiçbir adıma tevessül edilmemektedir.

Türkiye'nin ve Sayın Cumhurbaşkanımızın son dönemde hedefe konulmasının esas sebebi kararlı duruş ve güçlü diplomasisidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CÜNEYT YÜKSEL (Devamla) - Tekrar altını çizerek ifade etmek istiyorum ki ne küresel siyonist lobilerin baskılarına boyun eğerez ne de onların içimizdeki tetikçilerinin karalama kampanyalarına "eyvallah" deriz. Şunun bilinmesini isterim ki muhalefetin geçirdiği histeri nöbetleri karşısında tavrımız nettir ve hiç değişmemiştir. Daha dün kadar Orta Doğu'ya bakınca sadece bataklık görenlerin, Gazze'nin evlatlarına "terörist" yaftası vuranların, "Bize ne Gazze'den? Bize ne Suriye'den, Libya'dan, Somali'den?" diyenlerin bugün çıkıp bizi eleştirmesinin zerre kıymeti yoktur.

Muhalefet olarak siz bu ziyaretin başarısız geçmesini bekliyordunuz ama biliyoruz, hevesleriniz kursağınızda kaldı, hayal kırıklığına uğradınız; şimdi de bunun öfkesini yaşıyorsunuz ama ne yaparsanız yapın beyhude, hakikatlerin üzerini mesnetsiz

iddialarınızla örtmeyeceksiniz. Biz, millî dış politikadan ulaştırmaya, enerji ve savunma sanayisine kadar siz müzmin muhalefete rağmen büyük ve güçlü Türkiye idealini başaracağız; durmadan, yorulmadan yolumuza devam edeceğiz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

SELÇUK ÖZDAG (Muğla) - Sayımız fazla efendim, sayımız fazla. Elektronik yapalım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Kâtip Üyeler arasında ihtilaf var.

Elektronik cihazla oylamayı tekrarlıyorum, üç dakika süre veriyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Evet, kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, anket şirketlerinin faaliyetlerinin kamuoyunun tercihlerini etkileme araçlarına dönüşüp dönüşmediğinin ve bu yolla medya eliyle yürütülen olası manipülasyonların tespit edilmesi, sahiplik yapısı, finansman kaynakları, uyguladıkları yöntemlerin güvenilirliği, herhangi bir denetime tabi olup olmadığının araştırılması ve yasal düzenleme ihtiyacının olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla 11/8/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, anket şirketlerinin faaliyetlerinin kamuoyunun tercihlerini etkileme araçlarına dönüşüp dönüşmediğinin ve bu yolla medya eliyle yürütülen olası manipülasyonların tespit edilmesi, sahiplik yapısı, finansman kaynakları, uyguladıkları yöntemlerin güvenilirliği, herhangi bir denetime tabi olup olmadığının araştırılması ve yasal düzenleme ihtiyacının olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla 11/8/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 2/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim dönemlerinin en tartışmalı meselelerinden biri manipülatif anketler ve bunların medya eliyle pompalanması. Seçim atmosferine girildiği anda televizyonlardan gazetelere, sosyal medyadan haber sitelerine kadar aynı tablo önümüze konuyor. Günlerce "Şu parti eriyor, bu parti tirmanıyor." başlıkları dönüp dolaşıyor. Vatandaş da sabah akşam bu rakam bombardımanına maruz kalıyor. Seçim günü sandıklar açıldığında vatandaşın önüne günlerce sunulan o rakamların ne kadar havada kaldığı ortaya çıkıyor. Anket diye paylaşılan tablolar toplumsal gerçeklikle örtüşmüyor. Yüzde puanlar ekranlarda büyütülüp küçültülüyor ama milletin tercihiyle yan yana konulduğunda gerçeği yansıtmadığı anlaşıyor. Televizyonlarda şişirilen ya da küçültülen oranlar sandıkla örtüşmeyince vatandaşın kafasında tek bir soru beliriyor: Bizi bilgilendirmek için mi anket yaptınız yoksa kandırmak için mi? İşte bu soru sadece anket şirketlerine değil bu tabloları günlerce manşetlerinden düşürmeyen medyaya da yöneltilmiş bir sorudur. Vatandaş sandığa gitmeden önce gördüğü ile oy verdikten sonra karşılaştığı arasındaki uçurumu gördüğünde artık sadece anketlere değil demokrasiye olan inancı da yara alıyor. Kamuoyu araştırmaları normalde halkın eğilimlerini şeffaf biçimde yansıtmalıdır. Bizde ise gerçekler çarpıtılıyor, rakamlar makyajlanıyor, sonra da medya aracılığıyla topluma dayatılıyor. Yani amaç bilim değil siyaseti dizayn etmektir. Bazı şirketler ekranların ve manşetlerin gücünü kullanarak seçmenin zihnine tek bir mesaj kazıyor: Kazanan belli, senin oyun boşuna. İşte bu en ağır manipülasyon biçimidir çünkü millet sandığa gitmeden önce iradesi küçümsemiş, tercihi değersizleştirilmiş oluyor; seçim başlamadan bitmiş gibi gösteriliyor. Doğru yapıldığında, kamuoyu araştırmaları topluma yol gösteren faydalı bir araçtır fakat manipülasyon amacıyla kurgulandığında demokrasiyi zehirleyen bir silaha dönüşür. Bugün yaşadığımız tam da budur; ekranlara, manşetlere bilimsel veri süsüyle servis edilen tabloların gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkıyor. Manipülatif anketlerin nasıl kurgulandığını hepimiz biliyoruz, sorular öyle hazırlanıyor ki katılımcı daha cevap vermeden yönlendiriliyor. Tıpkı reklam kampanyalarıyla bir ürünü olduğundan değerli göstermek gibi bu anketlerle de siyaset pazarlanıyor, halkın iradesi âdeta bir tüketici tercihi gibi manipüle ediliyor. Bu noktada sormamız gereken sorular açıktır: Anket şirketlerinin sahipleri kimdir? Finansman kaynakları nereden gelmektedir? Kullanılan yöntemler ne kadar bilimsel, ne kadar masabaşı ürünüdür? Medyayla bu iş birliği hangi amaçla yapılmaktadır? Bu ilişkiler üzerinde herhangi bir denetim var mıdır?

Değerli milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde muhalefete ait bir kanalda her zaman olduğu gibi şaşırtıcı bir haber yayınlandı, "Bir partinin masasındaki anket doğru çıkarsa Mecliste yalnız 2 parti kalacak." denildi. Dikkat edin, ortada sandık yok, oy yok, üstelik söz konusu anketin gerçeklikle hiçbir ilgisi yok. İktidar mediasında gördüğümüz yöntemlerin aynısını muhalefetin kendi mediası da uygulamaktadır. Eleştirdiğini taklit eden bu anlayış millete yapılabilecek en büyük haksızlıktır. Bir yandan "Yandaş medya manipülasyon yapıyor." diye bağırıp diğer yandan kendi kitlelerine aynı yöntemle manipülasyon yapmak siyasetin en büyük ikiyüzlülüğüdür. İktidar ekranlarından pompalanan anket ile muhalefet ekranlarından pompalanan anket arasında hiçbir fark yoktur, ikisi de aynı amaca hizmet etmektedir; halkın iradesini küçümsemek, seçmenin oyunu değersizleştirmek. Bugün geldiğimiz noktada yandaş medya gerçeği yalnızca iktidar cephesiyle sınırlı değildir. Muhalefetin de kendi televizyonları, gazeteleri, yorumcuları aracılığıyla aynı yöntemleri kullandığı açıktır yani bu ülkede yandaşlık iki taraflıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Sözlerime son verirken şunu belirtmek isterim: Bu Meclis, milletin sesini çarpıtan her türlü oyunun karşısında durmakla yükümlüdür. Bizim görevimiz -kim tarafından yapılırsa yapılsın- manipülasyonu açığa çıkarmak ve demokrasiyi güçlendirmektir.

Bu nedenle önergemize kabul oyu talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Grubu adına Kahramanmaraş Milletvekili İrfan Karatutlu.

Buyurun Sayın Karatutlu. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İRFAN KARATUTLU (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Aslında halkla ilişkilerin en önemli kamuoyu yoklamalarından olan anketler, gerekli denetimler yapılmadığı sürece manipülasyonlara açık uygulamalardır. Aslında halkla ilişkiler kendi içinde de manipülasyona ve yönlendirmeye açık bir yaklaşım tarzı olan yapılardır. Sonuçta siyasetin doğasında da vardır, ikna sanatıdır, bu iknayı yaparken birtakım yöntemler kullanılacaktır ve bu yöntemlerin sonucunda da manipülasyonlar olacaktır. Önemli olan, ilgili kurumların iç ve dış denetim yaparak "bu manipülasyonları ne kadar az indirirsek" diye bir yaklaşımı olmalıdır.

Tabii, buraya gelmişken, "anket" deyince kendi memleketimden de birkaç bilgi vermeden geçmeyeceğim. Düşünebiliyor musunuz, üç yıl oldu deprem olalı, depremle ilgili hiç anket yapıldı mı? "Halkın oradaki memnuniyeti ne kadardı?" diye hiç ölçüldü mü? Bildiğim kadarıyla hiç ölçülmedi. Şimdi, Kahramanmaraş'ta depremden sonra yapılanlarla ilgili bir anket yapılsaydı ne olurdu? Örneğin, üç yıl oldu, hâlâ yıkımlar devam ediyor orada, toz toprak içerisinde. Geçenlerde yine denetimsizlik nedeniyle bir operatör yıkım altında kaldı. Halkımız ruhsal olarak bu işten etkilenmişti, bu toz toprak nedeniyle bedenlen de fizyolojik olarak da etkileniyor. Yine, bir başka anket yapılsa; mesela, halkımız "İki üç ay önce anahtarların teslim edildiği konutlara veya iş yerlerine niye hâlâ oturamadık?" diye soruyor. Yine, bir anket yapılsa bu bölgede; ya, üniversiteler açıldı, iki yıldır Kahramanmaraş'ta üniversiteler on-line eğitim görüyordu, hâlâ sıkıntı var. Niye? Yurt yapılamadığı için. Gençlik ve Spor Bakanının kulakları çınlasın, üç yılda doğru düzgün bir yurt yapamadı. Yine, orada, biliyor musunuz -Kahramanmaraş su potansiyeli en yüksek olan ilimizdir- bu yaz su sıkıntısı çektik ve su kesintileri oldu. Nedeni sadece ne biliyor musunuz? Beceriksizlik, yönetim zafiyeti. Bir yıldan beri Kültür Bakanına 3 kere söyledim, Kahramanmaraş'ın etrafındaki bütün illerde Kültür Yolu Festivali yaptı, herhâlde dikkate aldı, sağ olsun, 2026'da Kahramanmaraş'ı da Kültür Yolu Festivali'nin içine sokmuş. Kulakları çınlasın, Ulaştırma Bakanlığına "hızlı tren" demiştik, Kahramanmaraş'ın etrafındaki bütün illerden geçirdi, Maraş'tan geçirmedi. Hadi hızlı trenden geçtik, Sabiha Gökçen'e seferi olmayan o bölgedeki tek il Kahramanmaraş'tır, AJet bir türlü sefer koymuyor. Niye Ulaştırma Bakanlığı... Ben hava yolunu ve demir yolunu geçtim, bari kara yolunu düzenleyelim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İRFAN KARATUTLU (Devamla) - Çukurova'yı Doğu Anadolu'ya bağlayan, Karadeniz'i de yine Güneydoğu Anadolu'ya bağlayan yol Maraş'tan geçer; biz burada sıkıntılar çekeriz, bunları ısrarla belirtiyoruz. Yine, Pazarcık da Doğu Anadolu'yu Çukurova'ya bağlayan bir yoldur; 19 yaşındaki bir gencimiz çevre yolu ilçe içinden geçirildiği için tırın altında kaldı.

Deprem sonrası bu sermaye sahipleri bir türlü bu alışkanlıklarını bırakmadılar, baraj kenarına villalar ve rezidanslar yapmaya devam ettiler, hâlâ da ruhsatsız ve kaçak olarak yapıyorlar. Orman Bakanlığına, Çevre Bakanlığına bu işleri belirttik; maalesef denetimsizlik devam ediyor.

Yine, bu sermaye sahiplerinin fabrika atıkları Aksu ve Erkenez çayımızı kirletti ve geçen hafta milyonlarca balık Sır Barajı'nda yok oldu. Denetim var mı bürokratik olarak? Yok. Siyaset denetimi var mı? Yok. Tarım Bakanlığının haberi var mı bu işten? Yok. Çevre Bakanlığı zaten yok. Ne yapıyorlar? "Konut yaptık." Allah razı olsun(!)

Teşekkür ediyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Sevîlay Çelenk.

Buyurun Sayın Çelenk. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni yasama yılı hepimize hayırlı uğurlu olsun.

Keşke yeni yasama yılında Hatay halkının özgür iradesiyle seçtiği Can Atalay da aramızda olsaydı. Keşke yeni yasama yılına partimizin önceki dönemlerdeki Eş Genel Başkanları Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ ve AİHM kararlarına, hukuka aykırı bir biçimde cezaevlerinde bulunan bütün siyasetçilerin özgür olduğu bir Türkiye'de başlamış olsaydık. Ben yine de dün yaptığımız tarihi açılışın verdiği umut ışığında çok geçmeden bütün bunların gerçek olacağını dilemek istiyorum.

İYİ Parti önergesine gelince, anket uygulamalarının sorunları evet, elbette ki hepimizin üzerinde durduğu ve desteklediği bir önerge ama belki de burada ilk başta hatırlatılması gereken şey -belki de bu konuda çalışmalar yapan ünlü sosyologların dediği gibi- gerçekte bir kamuoyunun olup olmadığı meselesi; kamuoyunun gerçek bir şey mi, inşa edilmiş bir şey mi olduğu meselesi. Biliyoruz ki kamuoyu kamunun kendi meselelerine ilişkin olarak kendi kanaati, doğal dinamikleriyle oluşmuş kanaati değildir; çoğu zaman inşa edilmiştir, yapaydır ve empoze edilmiş sorulara cevap vermeye zorlanarak elde edilen anketlere bağlıdır. Seçimlere yönelik anketler de bunların elbette en problemli olanları çünkü biliyoruz ki günümüzün büyük bir demokrasi krizinin, parlamenter sistemin krizinin yaşandığı dönemde seçimlerin kendisi de bu anlamda demokrasinin bir imkânı olarak son derece sorunlu hâle gelmiştir. Evet, seçimler, yurttaşların özgür iradeleriyle kendi yöneticilerini hiçbir baskı altında olmadan seçmelerine imkân tanıyan bir şeydir ama günümüzde bu, artık dünyanın birçok yerinde olduğu gibi Türkiye'de de çok sorunlu bir şey. Seçimlerde biz yöneticilerimizi mi seçiyoruz yoksa seçimler aracılığıyla mı yönetiliyoruz? Neredeyse bunu sorgular hâle geldik çünkü Türkiye'de son on yılda neredeyse 10 seçim ya da referandum yapıldı ve bütün bu seçim gündemleri bizim birçok temel meselemizi seçimler gölgesinde ele almamızı getirdi, kısa vadeli siyasi hesaplara mahkûm etti, dolayısıyla siyasetin uzun vadeli planlanan bir aktivite olmasını da engelledi. Kamuoyu anketleri böyle bir bağlam içinde gerçekleştiriliyor ve elbette çok zaaflı, en başta Türkiye'deki kamuoyu yoklamaları, bu anlamda seçimlere dönük kamuoyu yoklamaları seçimler için gücü olanlar tarafından -ki bu başta siyasi iktidardır- araçsallaştırılmış bir imkân olarak karşımıza geliyor. Biz bu anketler sonucunda durumu görmeye...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - ...seçimlere giderken partilerin durumunu görmeye, geleceği öngörmeye hazırlanamıyoruz çünkü son derece manipülatif anketlerle karşı karşıyayız. Bir yandan aslında siyasi iktidarın baskısı, bir yandan da bunun arkasında bir sermaye var ve sermayenin çıkarları doğrultusunda farklı anket şirketlerinin seçimleri manipüle ettiği bir ortamda bunlarla muhatap oluyoruz ve bu demokrasiye zarar veriyor. Esasen kırılğan olan, giderek kırılğanlaşan demokrasi ve demokrasinin bütün imkânları daha da sorunlu hâle geliyor. Bu nedenle de elbette ki şeffaf, ölçülebilir, modern ve bugün bu karşımıza gelen manipülatif biçiminden uzaklaşmış kamuoyu anketlerine olan ihtiyacı biz de vurgulamak istiyoruz ve bu da ancak aslında bilinçli yurttaşların da bu konudaki çabalarıyla mümkün.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Okan Konuralp.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA OKAN KONURALP (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Kudüs'ün 2 Ekim 1187'de Salâhaddin Eyyubî tarafından Haçlıların elinden kurtuluşunun, kurtuluşunun 838'inci yıl dönümü. Salâhaddin Eyyubî'nin bu büyük zaferinin yıl dönümünde Sumud Filosunun kararlılığını selamlıyorum. İsrail'in Gazze'ye yönelik soykırımını durdurmak ve uyguladığı ablukayı delmek amacıyla bir araya gelen farklı dinlere, dillere; cinsel, sosyal, siyasal, kültürel kimliklere sahip farklı ülkelerden yüzlerce Sumud aktivistinin bir araya gelişlerinin hepimize ve tüm dünyaya örnek olmasını diliyorum ve umarım Sumud'da olan milletvekili arkadaşlarımız da muzaffer olarak ülkelerine dönerler.

Sayın milletvekilleri, İYİ Partinin önergesi bir hakikat arayışının önergesidir çünkü kamuoyu şirketlerinin siyaset, ekonomi ya da toplumsal konularla ilgili araştırmalar yürütürken toplumun güvenini sarsmamaları, şeffaflık başta olmak üzere mesleğin etik değerlerine ve kurallarına uymaları zorunluluktur. Ancak İzmir Milletvekilimiz Sayın Yüksel Taşkın'ın da bir açıklamasında vurguladığı üzere, gelişmiş demokrasilerde anket şirketleri sadece verileri paylaşır ve yorumu ilgililere bırakırken bizde büyük bir özgüvenle analiz yapmaya da meyilliler. Çoğunun boş özgüvenleriyle meylettikleri bu durum şüphesiz bir toplum mühendisliğinden başka bir şey değil. Bu bağlamda, elbette anketler bize önerinin de konusu itibarıyla örneğin ülkenin siyasi iklimi ve yönelimi hakkında bilgi verir. Ancak anketlerin verdiği bilginin doğruluğu yanlışlığı bir yana, anketlere inanan inanmayan herkes için sakıncalı bir durum var, o da şu: Anketsiz yapamaz olmak yani anketlerin kendinden daha önemli olan, toplumun neye bağımlı hâle geldiği. Bu öneri özelinde anketlerin ve/veya kamuoyu araştırmalarının tartışmalı sonuçları, genelde de hakikati bozan diğer enstrümanların; örneğin dezenformasyon, yalan haber, sosyal medya hesaplarıyla gerçekleştirilen itibar suikastları, troller veya trol aklıyla hareket eden gerçek kişilerin hakikati büken, yalanı büyüten faaliyetleri; tüm bunların toplamı siyaset kurumunun kendisini etkisizleştirmesiyle sonuçlandı. Hiç şüphesiz ki bu bir çürüme hâlidir ve bu çürümenin yaratıcısı, sorumlusu mevcut siyasi iktidarın kendidir. Ülkemiz yıllardır siyasi iktidarın bile isteye ürettiği yalanlarla yönetiliyor; hakikat karartılıyor, gerçeklerin üstü örtülüyor. Gerçeklerden uzaklaştıkça da yaşamın her alanında ve herkes için adalet ülküsünden uzaklaşıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

OKAN KONURALP (Devamla) - "Adalet yerini bulsun, gerekirse dünya yıkılsın." yaklaşımı iktidarı korumak adına her yalanın mübah olduğu bir anlayışa yerini bırakmış durumda. Örneğin, TÜİK anketleriyle yalan yanlış enflasyon hesabı nedeniyle emeklinin, emekçinin, memurun cebinden milyonların çalınması. Ancak siyasi iktidar tüm özgürlük alanlarını boğmaya ve tüm bilgiye erişim kanallarını kapatmaya çalışırsa çalışsın, hakikati yok etmek mümkün değil.

Sayın milletvekilleri, unutmayın ki siyaset kurumu başta olmak üzere, tüm kurumları hakikati savunarak koruyabiliriz ve ne olursa olsun bazılarının mumlarının da sadece yatsıya kadar yandığını unutmamalıyız.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Şaban Çopuroğlu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

AK PARTİ GRUBU ADINA ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözü fazla uzatmayacağım. İYİ Parti diyor ki: "Ne olacak bu anket firmalarının hâli?" Bunu 2023 seçimlerinde yapacaktınız. Size "Yüzde 60'la geliyoruz Sayın Cumhurbaşkanı." diye söylettiren anket şirketlerine o zaman çıkacak, diyecektiniz ki: "Yüzde 60'la geldiğimiz falan yok, bizi yanıltmayın." Biraz geç kaldınız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İkincisi: Hızınızı alamadınız, 60-65 yaptınız, Cumhurbaşkanını ilan ettiniz hatta Cumhurbaşkanı Yardımcılarını ilan ettiniz. Sayı 2'ydi, yetmedi, 7'ye çıkardınız; o zaman söyleyecektiniz. Şimdi buradan tu kaka yapmanız yanlış anket şirketlerine, komple reddetmeniz yanlış. İçinde işini iyi yapan var, iyi yapmayan var. Kayseri'de bir tabir var: "Kötü berber mi? Bir daha tıraş olmayacaksınız." Eğer burada yapılan iş yanlışsa, yanlış olduğunu düşünüyorsanız o gün çıkış yapacaksınız; bugün burada sadece gündeme bir şeyler vermiş olmak için bir şey vermenizi doğru bulmuyorum. Hakikaten Allah iyiliğinizi versin! Lütfen önemli konular varken, burada Mecliste kaç kişi var, kaç kişi yok derken bir de kendi grubunuza bakın; niye dün yoktunuz? Keşke olsaydınız, gayet güzel bir açılış oldu. Özetle, gelmek istediğimiz noktada, anket şirketlerinin hepsini bir torbaya doldurup tu kaka yapmanız yanlış, içinde iyi olanları tenzih etmek lazım. Anket sonuçlarına göre seçim sonuçlarını bire bir tutturanlar var; onlar ne olacak, onlarda mı yanlış iş yapıyorlar? Özetle, geldiğimiz noktada, biz işini iyi yapanların arkasındayız.

Bir de şu alışkanlıktan vazgeçmek lazım, "iktidar yanlısı" yani hakikaten ağzınıza, dilinize pelesenk olmuş. Siz şunu söyleyebilir misiniz: Hakikaten, yapılan anketlerde sahayla örtüşmeyen bir anket varsa siz inanıyor musunuz? İnanıyorsanız sahayı bir gezin, dolaşın. Bizler, özellikle grup başkanlığımızın, teşkilat başkanlığımızın talimatlarıyla bir yazı sahalarda geçirdik, gördüğümüz şu: Biz geldiğimiz, dolaştığımız yerlerde en güzel anketin saha olduğunu görüyoruz. Yani burada siz tutup hepsini bir yere sokup "Bu anket firmaları tamamen yanlış, tamamen iktidara çalışıyor." dersiniz en hafifinden vebalimizi alırsınız. Hani, kul hakkına falan çok riayet ettiğinizi söylersiniz ya, burada gerçekten vebalimizi aldığınızı düşünüyorum. Eğer anket firmaları bugün, İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de; nerede olursa olsun, işini doğru yapıyorsa "Evet, doğru yapıyor." demeniz lazım.

Bir de burada şunu söylemek istiyorum: Konu anket firmaları, seçim üzerinden geçmiş iki buçuk yıl, gündemle alakalı konuşulan bir şey yok, herkes kendi şehriden bir şeyler anlatmak istiyor. Bence siz de biliyorsunuz bunun boş bir iş olduğunu. Önümüzdeki süreçte, sevmiyorsanız bir anket firmasını, çıkarsınız dersiniz ki "Bu yanlış anket yapıyor." suç duyurusunda bulunursunuz. Bu sebeple, son olarak şunu söylüyorum: Yani hakikaten Allah iyilik versin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

37.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Kayseri Milletvekili Şaban Çopuroğlu'nun İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; anket firmaları eleştirilebilir, algı yapabilir. Seçime yakın maalesef ki yanlış, yanlış anketleri biz de görüyoruz, bunu eleştiriyoruz ama bu ülkede bir gerçek var; seçim akşamı yüzde 65'le başlayıp yüzde 52'yle bitiren bir Anadolu Haber Ajansı var ve bunu yapan iktidar maalesef ki.

ŞABAN ÇOPUROĞLU (Kayseri) - Her şeyde "iktidar" diyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Saray İletişim tarafından, sürekli olarak sahte hesaplardan, Twitter hesaplarından, seçimle ilgili, muhalefetle ilgili her iftirayı atan bir yapı var. Bunlarla ilgili defalarca suç duyurusunda bulunduk, defalarca "Bu ülkede algı gerçeklerin önüne geçiyor." dedik ama bunun çözümü yok. Önce seçim akşamı en kirli algıyı yapan bu ajansa baksınlar bence. Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, anket şirketlerinin faaliyetlerinin kamuoyunun tercihlerini etkileme araçlarına dönüşüp dönüşmediğinin ve bu yolla medya eliyle yürütülen olası manipülasyonların tespit edilmesi, sahiplik yapısı, finansman kaynakları, uyguladıkları yöntemlerin güvenilirliği, herhangi bir denetime tabi olup olmadığının araştırılması ve yasal düzenleme ihtiyacının olup olmadığının tespit edilmesi amacıyla 11/8/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım, oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, yoksulluğun ortadan kaldırılabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli
Muş
Grup Başkan Vekili

Öneri:

2 Ekim 2025 tarihinde Muş Milletvekili Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, yoksulluğun ortadan kaldırılabilmesi için alınacak tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan (14205) grup numaralı Meclis araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Kezban Konukçu.

Buyurun Sayın Konukçu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı en son bir araştırma açıkladı. 2025 yılında ocak ve haziran dönemleri arasında yaklaşık 20 milyon yurttaşımız sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmek zorunda kalıyor. Yine bu araştırmaya göre, "aşırı yoksul" kategorisindeki yurttaş sayısı ise 12 milyonu bulmuş görünüyor.

Şimdi, bir de TÜRK-İŞ'in en son açıkladığı açlık ve yoksulluk sınırlarına bakalım: Açlık sınırı 28 bine, yoksulluk sınırı 91 bine dayanmış durumda. Şu anda var olan asgari ücret açlık sınırının 6 bin lira altında neredeyse, hele yoksulluk sınırının ne kadar altında söylemeye bile gerek yok sevgili arkadaşlar. Peki, ne oluyor bu arada? Türkiye'deki milyonerlerin sayısı artıyor. Yoksulluk sınırı bu hâldeyken Türkiye'deki milyonerlerin sayısına baktığımızda, 2022 yılında Türkiye'de 30 milyon doların üzerinde servete sahip olan kişi sayısı 1.761 iken bu, 2023'te 1.932'ye çıkıyor yani milyonerlerin sayısı artarken yoksulluk her geçen gün artıyor. Peki, ne diyorlar? "Ülke büyüyor, büyüme var." falan diyorlar ama biz bir bakıyoruz ki kim büyüyor, kim küçülüyor; gayrisafi millî hasıladan emeğin payı AKP'li yıllarda yüzde 29,2'den yüzde 18'e düşüyor. Peki, enflasyon ne hâlde bu yalan üretme makinesi TÜRK'in verilerine göre? OVP iki yıl içinde enflasyonu yüzde 39'dan sadece yüzde 35'e düşürebilmiş, o da nasıl olmuş birazdan değineceğim. Bir de enflasyon raporu açıklandı Merkez Bankasının. Bu arada geniş tanımlı işsizlik de iki yıl içinde yüzde 22,7'den yüzde 31'e çıktı; çok büyük bir başarı sevgili arkadaşlar(!) Bu arada gıda enflasyonuna bakıyoruz, gıda enflasyonu da Kasım 2022'de yüzde 102,55'e çıkmıştı bütün dünya rekorlarını kırarak yani emekçiler sadece yoksul değil açlıkla sınanıyor ve bu, milyonlara tekabül eden bir sayıda. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 2025 yılının 3'üncü Enflasyon Raporu'nu açıkladı, şimdi biz bu rapora baktığımızda şöyle bir yaklaşım var: "Döviz kurlarındaki dalgalanma sınırlı kaldı, enerji fiyatları ılımlı seyreliyor." Ne olacak böyle olunca? "Maliyetler nispi olarak gerileyecek, maliyetler gerileyince de enflasyon düşecek." diyor ama biz bakıyoruz, bir türlü o enflasyonu düşüremiyorlar. Neden? Çünkü şirketlerin, büyük holdinglerin kârlarıyla başa çıkamıyorlar, o kârları denetleyemiyorlar. Yani enflasyonu düşürmek için sürekli olarak iktidarın, Sayın Mehmet Şimşek'in yapmak istediği şey emekçilerin ücretlerini düşük tutmaya çalışmak ama bir taraftan da şirketlerin kârları denetlenmediği için enflasyonla da başa çıkamıyorsunuz maalesef ki.

Bir OVP planı daha açıklandı, çok başarılı olmuş gibi sanki iki yıllık plan. 2'nci OVP planına baktığımızda hiçbir değişiklik yok. Yalandan işte "yeşil dijital dönüşüm" "sıfır emisyon" falan, bir bakıyoruz ki yine emekçilerin ücretlerinin baskılanması var. Böyle bir şey daha eklemişler, buna dikkatinizi çekmek isterim; tamamlayıcı emeklilik sistemini dâhil etmişler, bununla da emekçilerden zorunlu emekliliğe kesilecek, tamamlayıcı emeklilik sistemine, böylece kıdem tazminatına konmaya çalışıyorlar; buna da dikkatinizi çekmek isterim çünkü gözden kaçmış olabilir, arada derede böyle gözden kaçırarak iş yapmayı çok iyi becerirsiniz çünkü siz!

Sevgili arkadaşlar, yoksullukta en çok canı yanan bir diğer kesim ise üniversite öğrencileri. Biliyorsunuz, akademik yıl başladı, Türkiye'de 7 milyon öğrenci akademik yıla başladı. Nasıl başladı? Artan yurt ve kira fiyatları, yetersiz burs ve krediler, gitgide yükselen maliyetler, yaşam giderleri içinde öğrenciler daha diplomalarını almadan hayat mücadelesine girdi. Gerçi o diplomanın da bir garantisi yok, onu alacak da ne olacak? "Onu alacağım da ne olacak?" diye düşünüyorlar öğrenciler, o da onlar için çok büyük bir

kaygı konusu. Ekonomik sorunlar öğrencilerde barınma sorunu, beslenme yetersizliği, geçim sorunu yaşattığı gibi psikolojik yıpranma, gelecek kaygısı da yaratıyor. Yani bu sistemin, AKP-MHP rejiminin, tek adam rejiminin bize sunduğu, emekçilere sunduğu şey şudur sevgili arkadaşlar: Saray rejimi neoliberal talan politikalarıyla emekçinin payını her geçen gün azaltırken genel olarak sermayenin, özel olarak da yandaş sermayenin büyümesi için canhıraş çalışmaktadır. Maden yasası, rezerv alan ilanları, orman yangınları, el konan şirketler; bütün bunlar bunların en somut göstergesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

KEZBAN KONUKÇU (Devamla) - Tamamlıyorum.

Evet, bu koşullarda milyonlarca emekçi açlık sınırının altında yaşarken; öğrenciler yaşam mücadelesi vermekten, hayat mücadelesi vermekten okuyamazken, gelecek kaygısı taşırken; kadınlar öldürülürken, yoksulluk bu hâldeyken bizim çözüm önerimiz nedir? Halkın kaynaklarının, gelirlerin halka aktarılması ve bu yoksulluğun bu anlamda bir an önce son bulmasıdır. Bununla ilgili mücadelemizi de her alanda sürdürmeye devam edeceğiz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun Sayın Karaman. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Öncelikle her türlü ahlaki, vicdani ve insani değerden yoksun siyonist rejimi haksız olarak Sumud Filosuna dün gece yaptığı baskınından ötürü lanetliyorum. Filoda bulunan başta mesai arkadaşlarımız, değerli milletvekilllerimiz olmak üzere her bir ferdimize, sonucun ne olacağını umursamadan zalimlerin karşısına dikilen bu vicdan sahibi kardeşlerimize sevgi ve muhabbetlerimi sunuyorum. Allah kendilerinden razı olsun. On yıllardan beri ablukayı bir sivil inisiyatifle kırarak ve kimsenin yaklaşmadığı mesafeye yaklaşarak aslında yapılabilecek bir şeyler olduğunu gösterdikleri için kendilerine şükranlarımı sunuyorum. Bu kutlu yolculuklarının sorumluluk sahibi herkese örnek olmasını diliyorum ve herkesi açılan bu yolda yürüyerek mazlumların ve kardeşlerimizin yanında olmaya davet ediyorum.

Kıymetli kardeşlerim, bugün burada şu anda görüşmekte olduğumuz önerge yalnızca ekonomik göstergelerin diliyle konuşulamaz. Bunu konuşmak için sabahtan akşama kadar alın teri dökmüş ama yine de çocuğunun istediğini eve götüremeyen ananın, babanın hâinden anlamak gerek. Bunu konuşmak için torununa harçlık veremeyenlerin mahcubiyetini hissetmek gerek. Bunlar olmadan rakam sayıp dökmenin bir önemi yoktur. Bunlar olmadan rakamın da bir önemi yoktur çünkü istatistikler, veriler, göstergeler ne derse desin bu acıları, bu dertleri paylaşmayan her rakam sıfırdır ancak şöyle dönüp bakıyoruz, rakamlar sıfır bile değil. Şöyle ki TÜRK-İŞ daha birkaç gün önce açlık sınırını 27.970, yoksulluk sınırını ise 91.109 TL olarak açıkladı. Bu rakamlar baz alındığında bir emeklinin ve bir asgari ücretlinin maaşının ne olması beklenir? En azından bu rakamların üstünde olması beklenir değil mi? Evet, böyle olmalı ama hayır; rakamlar ne diyor? "Ey asgari ücretli, sen haftada altı gün, kırk beş saat çalışacaksın; ay sonunda da sana öyle bir maaş vereceğim ki aç kalacaksın!" "Ey emekli, sen de ömrünü işle güçle bu ülkeye hizmete adayacaksın, ay sonunda da sana öyle bir maaş vereceğim ki aç oğlu aç kalacaksın!"

Kıymetli arkadaşlar, biz Saadet Partisi olarak yasama tatilinde öyle tatil yapmadık, milletimizin yanında sahalardaydık. Sadece bu kardeşiniz 10 il ve onlarca ilçeyi dolaştı. Saadet Partimizin bütün milletvekilleri ise illerimizin tamamına gitti ve milletimizin derdini dinledi. Milletimiz Hükûmetten şikâyetçi. Neden şikâyetçi biliyor musunuz? Birçok konuda şikâyetçi ama özellikle iki konudan ötürü şikâyetçi: Bunlar ekonomi ve Gazze.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Bu iki konuda da yetki de sorumluluk da sizlerde. Biz bu milletin temsilcisi olarak size sorumluluğunuzu hatırlatıyoruz. Eğer siz bu konularda gereken adımları atmazsanız vebal de sorumluluk da sizlerin üzerindedir. Bizim derdimiz, Saadet Partisi olarak, kimseyi töhmet altında bırakmak değil. Bizim derdimiz milletimizin sesi olmak. Artık bu sese kulak verin ve gerekeni yapın.

Hepinizi hürmet ve muhabbetle selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

İYİ Parti Grubu adına İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar.

Sayın Hüsmen Kırkpınar, buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan grup önerisi üzerine söz almış bulunmaktayım. Yüce Meclisimizi saygıyla selamlarım.

Bu ülkenin insanı artık geçim derdinden başını kaldıramıyor; sebebi enflasyon, işsizlik, yoksulluk. İktidar ise halkın refahını değil yandaş çıkarını önceleyen bir ekonomik modelle ülkeyi yönetiyor. Kamu kaynakları halkın ihtiyaçlarına değil bir avuç ayrıcalıklı gruba aktarılıyor. Saraylarda lüks içinde yaşanırken emekli vatandaşlarımız pazara gitmek için akşamı bekliyor, çürük çarık demeden kalan neyse ona razı ediliyor. Gençlerimiz iş bulamıyor, kadınlarımız güvencesiz çalışıyor, çocuklarımız yetersiz besleniyor. İktidarın tercihi beton ekonomisidir, halkın değil sermayenin ve müteahhidin refahıdır. Emekli maaşları açlık sınırının altında, asgari ücret yoksulluk sınırına bile yaklaşmıyor. Bu politikalar halkı yoksullaştırıyor ve geleceğimizi ipotek altına alıyor. Mutfak enflasyonu son altı ayın en yüksek seviyesindedir; TÜRK-İŞ'in verilerine göre yıllık yüzde 41, aylıkça yüzde 3 olmuştur. Bu oranlar vatandaşların her ay biraz daha aç kaldığı, biraz daha borçlandığı, biraz daha umudunu yitirdiği anlamına gelir. Bugün Türkiye'de en zengin yüzde 10'luk kesim ülke genelindeki toplam servetin yaklaşık yüzde 68,4'ünü elinde tutuyor.

Değerli milletvekilleri, kamu kaynaklarının nasıl savurganca kullanıldığını Sayıştay verilerinde de görüyoruz. Kamu-özel iş birliği projeleri için son beş yılda ödenen garanti tutarı 273,6 milyar liradır. Bu kaynakla 13 milyon emekliye 17 bin TL ek ödeme yapılabilirdi, en düşük maaş 27 bin TL'ye çıkarılabilirdi, 10 milyon asgari ücretliye aylık 2.280 TL destek verilebilirdi. Sarayın giderleriye 2024'te yüzde 31 artışla 12,6 milyar lirayı bulmuştur. Lüks araç, bina ve temsil harcamalarının yıllık 50 milyar lira olması şaşırtmamalıdır. Diyanet İşleri Başkanı milyonluk makam aracından inemiyorsa bu sadece ahlaki bir durum değil halkın aklıyla da alay etmektir. Cuma hutbesinde sabrı öğütleyip arka kapıdan lüks araçla çıkmak inancın değil iktidarın dilini konuşmaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

HÜSMEN KIRKPINAR (Devamla) - Bu kaynaklar üretime, istihdama ve sosyal desteklere yönlendirilseydi gençlerdeki işsizlik oranı yüzde 8'in altına çekilebilir, doğrudan sosyal yardım ve gelir adaleti sağlanır, yoksulluk yüzde 10'un altına inerdi yani demem o ki yoksulluk siyasi bir tercihtir. İYİ Parti olarak, iktidarın halktan kopuk politikalarına karşı halkımızın yanında durmaya devam edeceğiz. Yoksulluğu ortadan kaldırmak sadece ekonomik bir hedef değil ahlaki bir sorumluluktur, biz bu sorumluluğu taşıyoruz, taşımayanlar halkın vicdanında mahkûm olacaktır.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Malatya Milletvekili Sayın Veli Ağbaba.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Çok yakıcı bir sorunla karşı karşıyayız, hiç kuşkusuz Türkiye tarihinin en büyük ekonomik buhranını yaşıyoruz. Bakın "sosyal devlet" diyoruz ama maalesef öyle değil, sosyal yardım devleti hâline geldik. Yoksulluk öyle bir hâl aldı ki değerli arkadaşlar, 4 milyon 575 bin kişi sosyal yardımlarla yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Yaklaşık 5 milyon aile -20 milyon kişi- devletin eline bakıyor, eğer devlet yardım etmezse o gece yatağına aç giriyor. Hele bir tablo var ki değerli arkadaşlar, TÜİK hane halkı fert geliri 2024 istatistiklerine göre... Aslında bu tablo AKP'nin yaratmış olduğu utanç tablosudur.

Değerli arkadaşlar, en düşük gelir grubuna ait yüzde 5'lik kesim aylık 3.161 lira, ikinci en düşük kesim 4.642 lira, üçüncü yüzde 5'lik 5.485 TL, yüzde 20'likteki en son dördüncü kısım 6.275 TL'yle geçimini sürdürmeye çalışmakta yani milletin yüzde 20'si, 17 milyon kişi 3 ila 6 bin TL arasında parayla yaşamını sürdürmekte. AK PARTİ'li bir vekil Çukurambar'da -meşhur, Çukurambar'a çok gidiyoruz- bir öğle yemeği yiyemez ama fakire fukaraya reva gördüğünüz para 3 ila 6 bin lira arası, bir öğle yemeğini 3 bin lirayla yiyemezsiniz.

Değerli arkadaşlar, kimisi şatafat içinde yaşıyor, Rolex saat takıyor ama fakirin fukaranın düştüğü hâl bu, fakir fukara sosyal yardım almazsa aç geziyor. Niye böyle oldu? Bakın, hiç duyuyor musunuz artık... Ne diyordu? "Faiz sebep, enflasyon netice." Büyük ekonomist, büyük ekonomist(!) Hiç duyuyor musunuz, ondan vazgeçti. Maalesef, iktidar, ekonomiyi düzeltmek, yoksulluğu yenmek yerine nereye harcıyor enerjisini? CHP'li belediyelere çökmeye harcıyor. Eğer böyle olmasaydı bugün farklı bir durum yaşardık değerli arkadaşlar; hiç kimse güvende değil, hiç kimse.

Şimdi, ekonomi yönetimi ne yapıyor? Makyajlı verilerle enflasyonu düşürmeye çalışıyor. Değerli Grup Başkan Vekili, Sayın Yenişehirlioğlu; enflasyonu öğrenmek istiyorsan buradaki kavasa sor, buradaki kavasa sorun. Bakın, Meclisteki lokantada ürünler yüzde 50 artmış durumda. Eğer enflasyonu merak ediyorsanız pazara sorun.

Değerli arkadaşlar, maalesef yaşadığımız durum iç açıcı değil. Artık pazarlarda gece yarısı, akşam saatlerinde, hava kararınca sebze toplayan insanları görüyorsunuz. Eti ne zaman görüyor insanlar biliyoruz musunuz, eti ne zaman görüyor? Siz bilmezsiniz, eti bir hayırsever kurban keserse görüyor değerli arkadaşlar yoksa başka türlü fakir fukaranın evine et girmiyor; bunu siz yarattınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

VELİ AĞBABA (Devamla) - Bakın, bir başka örnek vereyim değerli arkadaşlar: Sizin de hakkınızı yemeyelim, bazı şeyleri icat ettiniz; örneğin, bundan on beş sene önce, yirmi sene önce tavuk döner var mıydı? Yoktu. Tavuk döneri siz icat ettiniz. Niye tavuk döner? İnsanlar çünkü et döner yiyemiyor. Bir başka icadınız daha var. Eskiden çiğ köfte milletin gece eğlencelerinde yediği bir üründü. Şimdi nasıl? Gençlerin karnını doyurduğu ürün hâline dönüşmüş durumda.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Etsiz, etsiz!

VELİ AĞBABA (Devamla) - Eskiden gençler hamburger yemeğe giderdi. Bakın, dünyada en pahalı hamburgeri bizim gençler yiyor. Değerli arkadaşlar, Amerika'dan daha pahalıya yiyor, 5,59 dolara hamburger yiyor; yiyemiyor! Türkiye'nin geldiği hâl bu. Maalesef bir taraftan insanlar zenginleşiyor, diğer taraftan insanlar yoksullaşiyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz? Birleşmiş Milletlere 3 uçak dolusu insanla gidiyorsunuz. Sorarım size: Erzurum Belediye Başkanının ne görevi var? AK PARTİ Gençlik Kolları Başkanının ne görevi var? AK PARTİ Kadın Kolları Başkanı Birleşmiş Milletlere hangi vasıfla gitti? Bir tarafta fakir fukara, diğer tarafta şatafat devam ediyor. Bu işi seçim kurtaracak, "Derhâl seçim!" diyoruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Aksaray Milletvekili Sayın Hüseyin Altınsoy.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ALTINSOY (Aksaray) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Ülkemizi geliştirmek, büyütmek, güçlendirmek, vatandaşımızın refahını artırmak ve aynı zamanda güvenliğini sağlamak için çalışmaya devam ediyoruz.

Ekonomide temel amacımız enflasyonu düşürmek, fiyat istikrarını sağlamak, istihdam ve büyüme oranlarında daha yüksek seviyelere ulaşarak refahı toplumumuzun tamamı için kalıcı hâle getirmektir.

Değerli arkadaşlar, Hükümetimiz aldığı güçlü kararlar ve hayata geçirdiğimiz yapısal reformlarla her zaman çalışanın, üretenin ve yatırımcının yanında olmaya devam etmektedir. Kurduğumuz güçlü ekonomi yönetimiyle enflasyon ve hayat pahalılığı başta olmak üzere ülkemizin mevcut sorunlarını çözecek ve ülkemizi şoklara karşı daha dirençli hâle getirecek kapsamlı bir programı kararlılıkla hayata geçirdik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Altınsoy, Türkiye ekonomisini konuşun, İsviçre'yle karıştırma.

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) - 86 milyonun yüreğini yakan 6 Şubat depreminin yaralarını sarmaya devam ediyoruz. 6 Eylül tarihinde Malatya'da 304 bininci yuvamızın anahtarlarını hak sahibi kardeşlerimize teslim ettik.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Yarım yamalak...

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) - Yıl sonuna kadar toplam 453 bin bağımsız bölümü hak sahibi ailelerimize teslim etmek için canla başla çalışıyoruz.

Değerli milletvekillerimiz, önceliğimiz halkımızın hayat pahalılığı sorununu kalıcı olarak çözmektir. Ağustos ayında son kırk beş ayın en düşük enflasyonunu görerek önemli bir dönüm noktasına ulaştık. Yıllık enflasyon son on beş ayda ayda 42,5 puan düşerek yüzde 32,95'e gerilemiştir. Dezenflasyon sürecinde hane halkımızın refah seviyesini gözetmek adına konutta kullanılan elektriğin yüzde 50'si, doğal gazın ise yaklaşık yüzde 70'i devletimiz tarafından karşılanmaktadır.

Ağustos ayında ilk bazda ihracatımız 269 milyarı aşmış, işsizlik oranımız yüzde 8,5 seviyelerinde gerçekleşmiştir. Gerek sosyal hizmetlerde gerekse sosyal yardımlarda 2002'den bugüne kurumsal yapı güçlendirilmiş, uygulanan sosyal yardım programları ve sosyal hizmet modelleri çeşitlendirilmiştir. Uyguladığımız politikalarla kadınlarımızın, engellilerimizin ve çocuklarımızın ekonomik ve sosyal hayata etkin bir şekilde katılımını sağlamışız. Şehit yakını, gazi ve gazi yakınlarımızın yaşam standartlarını yükseltecek ve huzurunu sağlayacak hizmetleri hayata geçirmeye gayret ediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

HÜSEYİN ALTINSOY (Devamla) - Dünya Bankası verilerine göre, ülkemizde 2002 yılında mutlak yoksulluk içinde yaşayan kişi sayısının nüfusa oranı yüzde 50,5 iken aldığımız tedbirler ve uyguladığımız sosyal ve ekonomik politikalarla bu oran 2022 yılında yüzde 10,8'e gerilemiştir. Cumhuriyet İttifakı olarak Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nı inşa

Yolculuğumuzda güçlü ve müreffeh bir ülke olma vizyonuyla toplumumuzun tüm fertlerinin refahını artırmak, ülkemizin dünyadaki konumunu güçlendirmek esas amacımız olacaktır.

Tüm bu nedenlerle, teklif edilen araştırma önergesine katılmadığımı ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.
(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma saati: 17.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.58

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Yasin ÖZTÜRK (Denizli), Kurtcan ÇELEBİ (Ankara)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, yargı mercileri tarafından yürütülen soruşturmalarda olası ayrımcı uygulamalar ve ikili hukuk sisteminin işletilip işletilmediğinin araştırılması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/10/2025

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/10/2025 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Ali Mahir BAŞARIR
Mersin
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, yargı mercileri tarafından yürütülen soruşturmalarda olası ayrımcı uygulamalar ve ikili hukuk sisteminin işletilip işletilmediğinin araştırılması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/10/2025 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Mustafa Sezgin Tanrikuolu. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, aslında Meclis teamüllerine göre genel başkanlar soru önergesi vermezler ama içinden geçtiğimiz süreç hukukun yoksunluğunu en yüksekte yaşadığımız bir süreç ve Genel Başkanımız geçtiğimiz ay Adalet Bakanının yanıtlaması istemiyle 7 soruluk bir soru önergesi verdi ve Bakan da yanıtladı. Bakanın yanıtında özetle şu var: "Türkiye bir hukuk devletidir." Gerçekten hukuk devleti midir Türkiye yani buna inanıyor musunuz? Veriler Türkiye'nin Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde en dibe düştüğünü gösteriyor. En son endekste Türkiye 142 ülke arasında 117'nci sırada, birçok Afrika ülkesinin de çok daha gerisinde, Avrupa Konseyi üyeleri içerisinde de en sonda; hukuk devleti ilkeleri bakımından. Peki, adalete güven var mı? Adalete güven de yok. Bütün kamuoyu araştırmaları, ekonomiyle beraber adaletin Adalet ve Kalkınma Partisi yönetimi bakımından en kötü alanları olarak gösteriliyor yani yurttaşlarımızın en az yüzde 80'i, bazı ölçütlere göre de yüzde 90'ı adalete ve yargıya güvenmiyor; böyle bir ortam yarattınız. Nedeni ikili hukuk yani AK PARTİ'lilere, iktidardan yana olanlara uygulanan hukuk ile muhaliflere, CHP'lilere uygulanan hukuk. Birçok örnek saymıştı Genel Başkanımız, iki üç örneği söyleyeyim. Mesela, avukatlara uygulanan hukuk. Mehmet Pehlivan, avukat, İmamoğlu'nun avukatı; şu anda hapiste, yüz günden daha fazladır; kendi ayağıyla adliyeye gitti, kaçma şüphesi yok, davet edilmişti, gitti, tutuklandı. AK PARTİ'ye yakın bir avukat, simsarlık yapıyor, kaçma şüphesi içerisinde, ev hapsiyle tutuldu. Veya HSK'yle ilgili yaptığımız şikâyetler; bakın, kurumsal şikâyetler yapıyoruz, bir tanesiyle ilgili herhangi bir işlem yapılmadı.

Değerli arkadaşlar, bakın, sizlere soruyorum: Vicdanınız elveriyor mu, vicdanınız? Ya, bakın, savcı çağırıyor, tehdit ediyor İstanbul Adliyesinde; çocuğuyla, ailesiyle tehdit ediyor. Masasında ne var? Masasında beyaz Toros var; değerli arkadaşlar, savcının masasında beyaz Toros var, maket. Doğduğu zaman bilmediği o beyaz Toros'u metafor olarak masasına koymuş. Bu ne anlama geliyor? Bunu şikâyet ediyorsunuz, HSK bir işlem yapmıyor, tam da Cumhurbaşkanının beyaz Torosları mahkûm ettiği günde ve Meclisin önünde beyaz Toros yakılıyor. Bununla ilgili HSK yazamaz mı, bir işlem yapmaz mı "Nedir senin motivasyonunun bu beyaz Toros'la ilgili olarak, hangi mesajı veriyorsun?" diye. Bakın, bunlarla iş tutuyorsunuz, bunlarla; bütün bunlarla iş tutuyorsunuz.

Değerli arkadaşlar, bakın, bu Parlamentoda milletvekilliği yapan Aykut Erdoğan -milletvekili- tutuklu şu anda, kendisiyle ilgili iddia milletvekilliği dönemine ilişkin. Açın, CMK'ye bakın, bu Parlamento değiştirdi o yasayı: 161'inci madde. Yetkili yer neresi? Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı. Peki, ne işi var soruşturmanın İstanbul'da? Ayrılıp gönderilmesi lazım değil mi? Neden yapılmıyor? Bakın, bunlardan hiç mi incinmiyorsunuz?

Veya Zeydan Karalar, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı. Kendisiyle ilgili iddia 2016 yılına ilişkin, Seyhan Belediye Başkanlığına. Kütahya Belediyesiyle ilgili olarak, MHP'li belediyeyle ilgili olarak ayıracaksınız, Kütahya'ya göndereceksiniz; 2016'yla ilgili iddiayı kendi elinizde tutacaksınız. Buna, bakın, biz değil sizlerin ses çıkarması lazım.

Değerli arkadaşlar, bakın, şunları ifade edeyim, şöyle bir şey var: İstanbul'da bir başsavcı var. O başsavcı daha önce 26, 37 ve 14. Ağır Ceza Mahkemelerinde çalıştı. 26. Ağır Ceza Mahkemesinde çalışırken Başkan Vekilimiz Sırrı Süreyya Önder'e üç yıl, sekiz ay ceza verdi; üç yıl, sekiz ay. Onu da rahmetle anıyorum. Aynı gün Selahattin Demirtaş'a da ceza verdi. O cezalar onaylandı, Anayasa Mahkemesine gitti. Anayasa Mahkemesi 15'te 15 ihlal tespiti yaptı ve Sırrı Süreyya Önder tahliye oldu. Bakın, ya böyle bir karara imza atmış adam, bir hukukçu, böyle bir görevde olmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Ama ne yaptınız siz?

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Ne yaptınız siz? O zaman DEM'le ilgili ihtiyaç vardı, muhaliflerle ilgili ihtiyaç vardı, onlarla işi gördünüz, sonra Bakan Yardımcısı yaptınız. Sıra CHP'ye gelecek ya, o zaman oradan aldınız, İstanbul'a getirdiniz, şimdi aynı görevi yapıyor.

Bakın, size bir örnek vereceğim, bununla ilgili olarak vereceğim. Selahattin Demirtaş ile Sırrı Süreyya Önder'in Anayasa Mahkemesi başvurusu aynı gün yapıldı, aynı mahkemenin kararı. Sırrı Süreyya Önder'le ilgili karar 2019'un Ekiminde çıktı. Aradan geçmiş altı yıl, aynı mahkeme kararı, aynı başvuru. Peki, nerede Selahattin Demirtaş'ın kararı? Altı yıl geçmiş, Anayasa Mahkemesi... Bakın, birine karar vermiş, rahmetli Sırrı Süreyya Önder'le ilgili olarak... Ya, bakın, buna nasıl hukuk diyeceksiniz değerli arkadaşlar? Bu ne biçim hukuk? Hani Anayasa Mahkemesi, en fazla sizin karşı çıktığınız mahkeme... İki başvuru, aynı mahkemeye ilişkin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) - Bakın, bunun birçok örneği var. Bunları bizim değil değerli arkadaşlar, sizlerin çıkıp burada konuşmanız lazım, bunları sizin konuşmanız lazım.

Çok teşekkür ediyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sağ olun.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisi üzerine söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüde en zor şey adaletin sorunlarını, hukukun sorunlarını konuşmak. Hiç şüphesiz ki buradan umut verici sözler sarf edelim, güzel cümleler kuralım, bu güzel cümlelerin de altını dolduralım isteriz ancak bir ana muhalefet partisi liderinin Adalet Bakanlığına soru önergesiyle sormak suretiyle yargıda olup bitenleri on beş günlük süre içerisinde öğrenmeye dair talepte bulunmuş olması bile hukuk sistemimizin nerelerde olduğunu bize açık bir şekilde gösteriyor. Çok açık ifade edeyim: Sayın Bakan çok yakinen tanıdığımız, bu sıralarda birlikte mesai harcadığımız bir arkadaş ve Meclis Genel Kurulunun mehabetini çok iyi bilen, emek vermiş bir isim olarak özellikle her soruya vermiş olduğu cevapta, "Türkiye bir hukuk devletidir." dediğinde altını doldurmasını bekleriz. Ve özellikle Sayın Yılmaz Tunç'tan Sayın Erdoğan'ın Amerika ziyaretinde Trump'ın kendisine "Rahip Brunson'ı istedim Sayın Erdoğan'dan ve çok iyi adam, bizim bu talebimize karşılık verdi, teslim etti." dediğinde de çıkıp şöylece Değerli Başkanım: "Ey Trump, sen neden bahsediyorsun?" Ben de dostum Yılmaz Tunç'tan burada şunu beklerdim, "Trump, sen ne dediğinin farkında mısın? Türkiye bir hukuk devletidir." diye Sayın Trump'a keşke söyleseydi. İşte o zaman burada bu konuları daha rahatlıkla konuşurduk. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar) Trump'a Türkiye'nin hukuk devleti olduğunu hatırlatamayan bir Adalet Bakanı masumiyet karinesinin ne olduğunu gayet iyi biliyor; lekelenmeme hakkının ne olduğunu gayet iyi bilmesine rağmen bu soruşturmalarda masumiyet karinesinin ihlal edildiğini, lekelenmeme hakkının hiçbir şekilde kullanılmadığını, soruşturmanın gizli olmasına rağmen iktidara yakın medya kuruluşlarında sabahın köründe haber konusu yapıldığının gayet iyi farkında. O yüzden birbirimizi aldatmaya gerek yok arkadaşlar.

Önümüzdeki günlerde on birinci yargı paketini buraya getireceksiniz. Şu ikili hukuk uygulamasından vazgeçin. On birinci yargı paketinde bu milletin acil bekleyen sorunlarını, acil ihtiyaçlarını getirin; topu orta sahada çevirmeye gerek yok. Gerçekten samimi anlamda bu hukuka, adalete hepimizin ihtiyacı var, sadece muhalefetin değil. Bir gün gelip bu bağımsız yargının sizin de ihtiyacınız olduğunu hissetmeden adil bir şekilde bu ülkede hukuk sistemini tesis etmemiz lazım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - O nedenle, bir kez daha buradan, seçilmişlerin hukukunun korunmasında sadece ve sadece Ceza Muhakemeleri Usul Yasası'na göre değil aynı zamanda onlara oy veren insanların hak ve hukukunu koruduğunuzu da unutmadan hareket ederseniz çok daha anlamlı bir iş yapmış olursunuz. Doğal olarak burada biz bir kez daha iktidar sıralarına seslenmek istiyoruz: Gelin, gün çok geçmeden şu haksızlığa, şu hukuksuzluklara hep beraber "Dur!" diyelim. Bugün burada talep edilen araştırma önergesi sıcak gündem konusu olan vakalarla alakalı. Gelin, şu araştırma önergesine hep beraber "evet" diyelim ve Hâkimler Savcılar Kurulunun başında olan Sayın Yılmaz Tunç'u da bir sorumluluktan kurtaralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bir daha "Bu ülke bir hukuk devletidir." demek zorunda kalmasın. Hukuk devletini hep birlikte eylemsel olarak yaşayalım diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - İdris Bey, Adalet Bakanını yalan söylemeye davet ediyorsun. Nasıl söylesin, yalan mı söylesin?

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Yılmaz Bey benim dostum.

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Ama "Türkiye hukuk devletidir." dese yalan olacak.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bugün, anket manipülasyonları hakkındaki İYİ Parti Grubu önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına konuşan Sayın Çopuroğlu'nun, önerge sahibi olarak bizim konuşmamızı dinlemeden, muhtemelen hazırlanan metni konuştuğu için olsa gerek haksız ithamlarda bulunduğuna dikkatini çekmek istiyorum.

Gelelim konumuza. Adalet Bakanı haklıdır, Türkiye gerçekten bir hukuk devletidir ama küçük bir ayrıntıyla; bu hukuk devleti yalnızca bazıları için vardır, diğerleri içinse bambaşka bir devlet işliyor. Eğer iktidara yakınsanız bu ülkede hukuk sizin en sadık hizmetkârınızdır ve sorulduğunda size gururla denir ki: "Türkiye bir hukuk devletidir." Ama muhalifseniz, farklı düşünün ya da sadece hakkını arayan bir yurttaşsanız hukuk bambaşka bir yüzünü gösterir; bir "tweet" attığınız için sabah evinize baskın yapılır, bir yürüyüşe katıldığınız için aylarca mahkemelerde süründürülürsünüz, lehinize çıkan yüksek mahkeme kararları uygulanmaz, görmezden gelinir ve size dönüp aynı cümleyi söylerler: "Türkiye bir hukuk devletidir."

Değerli milletvekilleri, bu ülkede "hukuk devleti" kavramı bir ilke olmaktan çıkmış, iktidarın sıkıştığında sarıldığı bir slogana dönüşmüştür; bir kesim için şefkatli bir zırh, diğer kesim için demirden bir pranga. Bakıyoruz, aynı suç için birisine yedi yıl ceza veriliyor, diğerine yedi gün bile çok görülüyor; birisi "kaçma şüphesi" denilip aylarca içeride tutuluyor, diğerine "Kaçarken yakalandı." denilmesine rağmen ev hapsi bile uygulanmıyor. İzniniz olmadan soruşturma açılan da var, hiç dokunulmayan da var ve bütün bunların üzerine Bakan çıkıp yine tekrarlıyor: "Türkiye bir hukuk devletidir."

Gerçek hukuk devleti kanunların herkes için eşit işlemesidir. Hâkimler ve Savcılar Kurulu da bu düzenin başmimarlarından biridir. Bugün "HSK" adlı kurul fiiliyatta bir talimat bürosu gibi çalışmaktadır. Yargıçların bağımsızlığını korumakla görevli bu kurum tersine bağımlılığı derinleştirmektedir. Kim iktidara yakınsa ödüllendirilmekte, kim bağımsız davranmaya kalkarsa sürgünle, kızağa çekilmekle, disiplin tehdidiyle susturulmaktadır. HSK'de elbette işini namusuyla yapmak isteyen değerli ve tecrübeli hukukçular var ama onların da iradesi zincirlenmiş durumda çünkü tepelerinde bağımsız olması gereken kurumun üstüne gölge gibi çöken Adalet Bakanı var.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan.

Buyurun Sayın Tanhan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de cezaevinde ve ekranları başında bizi dinleyen yoldaşlarımıza, arkadaşlarımıza selam ve sevgilerimi gönderiyorum.

Aslında Türkiye'deki adalet sistemini burada anlatmak elbette ki zaman açısından çok problemleri bir durum ama demokrasi ve hukukun üstünlüğünün hiçe sayıldığı zaman ve mekânlarda şiddet ve şiddetin yaratıldığı bir düzen başlar aslında. Demokrasi yoktur, hukuk hiç yoktur aslında. Hukukun üstünlüğü, insan hakları gibi Türkiye'de mücadelesini verdiğimiz değerler aslında var, hem Anayasa'da hem kanunlarda birçok hakkımız koruma altına alınmış. Yasaların uygulanması ise... Kim olduğunuza bağlı olarak işliyor bu durum. İşte, eğer iktidar tarafından makul biriyse hukukun tüm olanakları sizin emrinize giriveriyor. Tam burada, hukukun en temel kurallarından eşitlik ilkesinin ortadan kalktığına tanık oluyoruz. Türkiye'de yargı sorununun temeli de burada yatıyor aslında. Toplumun önemli bir kesimiyle artık eşit bir durumda değiliz. Öncelikle bunu değiştirmemiz gerekiyor. Türkiye'de adaletin iki yüzü var; bir yüzünde iktidara yakın olana karşı şefkatli, sorunları hızla çözen, işlerine geldiği zaman da yasaları uygulamayan bir yargı var. En ağır suçlu işleseler dahi haklarında tek bir soruşturma dahi açılmaz. Olsa, haklarında bir dava açılabilir en az ceza ile kanunu boşa çıkarırlar, sıyrılırlar bu işten. Kamu malına çökseler asla yargılanmazlar, üstüne üstlük bunu haber yapan gazeteciye tutuklatıp haberini de erişime engellerler. Kimliğinize, inançınıza, dilinize, cinsiyetinize, yönelimlerinize her gün saldırırlar, hakaret ederler ama asla yargılanmazlar, en çok hakaret eden de terfi ettirirler. İktidarla iç içe olanlara, iktidardan beslenenlere ifade özgürlüğünün, toplantı ve gösteri yürüyüşlerini yapma hakkının ve daha birçok hakkın kullanılmasında sınır tanımazlar, sınırları yoktur.

Hak, hukuk, adalet; hepsi bu kişilerde kendine yer buluyor ama adaletin bir de diğer yüzü var -diğer yüzünde ise birçok insan açısından aslında yok, varsa bile gri ve çok belirsiz, yıllardır da hep böyle oldu- iktidardan bağımsız olan, eleştiren, muhalefet eden, hukuk ve demokrasi talep edenler için hukukun en temel kuralları dahi hiç işlemiyor. En basit bir trafik davanızda dahi adaletin soğuk ve belirsiz yüzü sizi karşılıyor. Mağdur olsanız da şikâyetçi olsanız da hep sanık siz oluyorsunuz, hep sizi yargılıyorlar, hep sizi azarlıyorlar. Adaletin tatbik edilmesi için inşa edilen ve adına "saray" denilen çirkin, gri, korkutucu binalar sizin cehenneminiz oluyor aslında. Sonuç alamıyorsunuz, sonuç olamıyorsunuz; infaz süreniz bitse dahi tahliye edilmeyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Teşekkürler.

Yüksek mahkemelerden lehinize kararlar alamaz, alsanız dahi bunu uygulayan kişiyi bulamazsınız. İşte, bu ikiyüzlü duruma Türkiye'de "adalet" deniliyor, "bağımsız ve tarafsız yargı" deniliyor.

Son söz olarak... Ve eğer Sayın Bakanın dediği gibi, Türkiye bir hukuk devletiyse şunu da biliyor olması gerekir: İddia sahibi iddiasını ispatlamakla mükelleftir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan.

Buyurun Sayın Arslan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılıımızın hayırlara vesile olmasını diliyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazze'deki soykırım, insanlık dramı 7 Ekimde iki yılını dolduruyor. İsrail'in uyguladığı zulme, soykırıma dikkat çekmek, mazlumlara umut olmak, ablukayı kırmak için yola çıkan Küresel Sumud Filosuna katil İsrail tarafından hukuksuz şekilde müdahale edildi. Uluslararası sularda İsrail tarafından alıkonulan aktivistler derhâl serbest bırakılmalıdır. Sumud Filosuna katılarak "Gazze'de insanlar öldü ama insanlık ölmesin!" diye hayatlarını ortaya koyan, insanlığın ortak vicdanına tercüman olan kahramanları saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti bir hukuk devletidir. Hukuk devletin temel dayanaklarından biri de bağımsız ve tarafsız yargıdır. Ülkemizde yargı süreçleri bağımsız mahkemelerce yürütülmekte, soruşturma ve kovuşturmalar hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Soruşturma, tutuklama ve yargılama usulleri Anayasa ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yürütülmekte olup masumiyet karinesi titizlikle korunmaktadır. Yargının işleyişi hakkında çifte standart ya da ikili hukuk iddiaları hukuki dayanaktan yoksundur. Yargı süreçlerinin Meclis araştırmasına konu edilmesi kuvvetler ayrılığı ilkesine aykırıdır. Bu çerçevede, Anayasa'nın 9 ve 138'inci maddelerinde de açıkça belirtildiği üzere yargı yetkisi bağımsız mahkemelerindir. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi yargı yetkisinin kullanılmasına müdahale edemez. Dolayısıyla yargının asli görev alanına giren konularda araştırma komisyonu kurulması mümkün değildir.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Susurluk'ta niye kuruldu?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kendi partileri tarafından yolsuzlukla suçlanan, cumhuriyet savcılığına şikâyet edilen belediye başkanlarına soruşturma açılması hukukun gereğidir. Siyaset, yargı süreçlerinin tarafı değildir. Konu siyasal değil kriminaldir.

UMUT AKDOĞAN (Ankara) - Yalan!

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Hukuk önünde herkes eşit olduğu hâlde niçin siyasi sıfatı nedeniyle belediye başkanlarına imtiyaz bekleniyor? Hiç kimse suç işlemekten bağışık değildir. Hukuk devletin süreçlerini beklemek en doğru olanıdır.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Neden tutuklular?

MUSTAFA ARSLAN (Devamla) - Tekrar bilinmesini isteriz ki güçlü Türkiye için adaletin ve hukukun üstünlüğünün savunucusu olmaya devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Tutuklu yargılanmak adil mi yani?

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

38.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Tokat Milletvekili Mustafa Arslan'ın CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bir hukuk devletinde yargı, kimin şikâyet ettiğinden öte, dosyadaki delillere bakar. Eğer yakınlarının şikâyet ettiği o kadar önemliyse partilerinin Meclis Başkanlığını yapmış Bülent Arınç dâhil, geçmişte beraber yol yürüdükleri arkadaşları birçok belediye başkanı için çok somut iddialar ortaya attı; bununla ilgili tek bir soruşturma yok ama.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bakın, şikâyetçiden yola çıkıyorlar: "Arkadaşlarınız etti." Gerekirse bir insanın evladı etsin ama o hâkim o dosyadaki delillere bakmak zorunda. Gizli tanık, kirli tanık, hiçbir görüntü yok, hiçbir belge yok; bir yargılama var, "O şikâyet etti..."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu, utanç verici bir noktadır. Hukukun ayaklar altına alındığı durum da budur zaten. Her buraya çıkan Adalet Bakanı: "Türkiye bir hukuk devletidir." Değil, Türkiye bir hukuk devleti değil.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Olması lazım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olması da lazım.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

VIII.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

4.- CHP Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Ankara Milletvekili Murat Emir, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır tarafından, yargı mercileri tarafından yürütülen soruşturmalarda olası ayrımcı uygulamalar ve ikili hukuk sisteminin işletilip işletilmediğinin araştırılması amacıyla 2/10/2025 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin Genel Kurulun 2 Ekim 2025 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.
Gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliklere seçim

BAŞKAN - Plan ve Bütçe Komisyonunda boşalan ve Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına düşen 2 üyelik için ayrı ayrı oylama yapacağız.

Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Mardin Milletvekili Kamuran Tanhan aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporları üzerindeki görüşmelere başlıyoruz.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler

1.- 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporları (5/6, 5/2) (S. Sayısı: 142 ve 142'ye 1'inci ek)¹

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Komisyon Raporları 142 ve 142'ye 1'inci ek sıra sayılarıyla bastırılıp dağıtılmıştır.

Yapılacak görüşmelerde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre siyasi parti gruplarına ve şahsı adına 2 üyeye söz verilecektir.

Alınan karar gereğince siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalar en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilir.

Ayrıca, istemi hâlinde Komisyona söz verilecek, bu surette Karma Komisyon raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmış olacaktır. Konuşma süreleri istem hâlinde Komisyon için yirmi dakika, siyasi parti grupları için yirmişer, şahıslar için onar dakikadır.

YENİ YOL Partisi Grubu adına ilk söz İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de sözlerime başlarken 28'inci Yasama Dönemimizin Dördüncü Yasama Yılı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisimize, milletvekillerimize, milletimize ve ülkemize hayırlar getirmesini dileyerek hepinizi en kalbî duygularıyla selamlıyorum.

Ombudsman raporuyla ilgili şeye geçmeden önce, dün güncel bazı gelişmeler sebebiyle Sumud Filosuna yapılan İsrail'in hain ve terörist saldırısıyla ilgili birkaç hususta görüşlerimi sizlerle paylaşmayı arzu ediyorum.

2007 yılından bu yana Gazze'ye uluslararası hukuka aykırı bir şekilde havadan, karadan ve denizden ambargo uygulayan katil İsrail rejiminin maalesef her geçen gün bu ambargosunu artırmasıyla artık orada gıdaya ulaşamadığı için insanların açlıktan

¹ 142 ve 142'ye 1'inci Ek S. Sayılı Basmayazı tutanağa eklidir.

öldüğü bir sürece girdik. 2007'den bu yana vicdan sahibi insanlar hassasiyetlerini ortaya koyarak kınadılar, devlet yetkililerimiz de hassasiyetlerini kullanarak kınamalar yaptılar ama maalesef, bu zulmü sona erdiremedik. Daha önce bu -uluslararası hukuka- ambargoyu delmek için ülkemizin içerisindeki vatandaşlarımızın da dâhil olduğu bazı girişimler oldu. Mavi Marmara girişimi bunlardan bir tanesiydi; ardından Madleen gemisi, Vicdan gemisi ve Hanzala gemisi bu ambargoyu kırmak için sivil toplumun ortaya çıkardığı hususlardı. Sumud Filosu dünya çapında bu soykırımı ve ablukayı delmekle ilgili organize edilen, en son, en kapsamlı, en önemli çalışmalardan bir tanesiydi. Buranın içerisinde Türkiye Cumhuriyeti'mizin de vatandaşları olan, aralarında grubumuza mensup milletvekillerinin de bulunduğu, buradaki başka siyasi partilerimize mensup milletvekillerinin de yer aldığı bir filo. İsrail'le ilgili, Gazze meselesiyle ilgili bir olağanüstü toplantı sırasında Dışişleri Bakanımız Sayın Hakan Fidan Bey buradayken bu kürsüden kendisine seslendim: Hassasiyetlerinize diyecek bir şeyim yok ama devlet olmanın sorumluluğu sadece hassasiyet ortaya koymak değildir, bu milletin size verdiği yetkiyi sonuna kadar kullanmaktır. Hangi yetkiyi kullandınız? Bu yetmezmiş gibi, Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda Sayın Trump'ın, dostunuz Trump'ın küresel barış vizyonunun sonuna kadar arkasında olduğunuzu, desteğinizi açıkladınız. Nedir o Trump'ın uluslararası küresel barış vizyonu? Neyi desteklediniz? Açıklayın, biz de bilelim. Trump Gazze'yle ilgili hangi barışçıl düşüncüyü düşünüyor da siz destek açıklıyorsunuz? Suriye'yle ilgili Trump neyi düşünüyor da siz de alkışlayarak destek çıkıyorsunuz? Yemen'le ilgili, İran'la ilgili Trump'ın küresel barış vizyonu ne de siz sınırsız olarak destek açıklıyorsunuz? Hadi biz soruyoruz, siz de sorun kendi partinize, iktidarınıza; "Ya, Sayın Cumhurbaşkanım, çıkın, açıklayın, neye destek verdiğinizizi biz de bilelim." deyin. Flu bir şekilde açıklıyorsunuz. Mesela, İsrail'in bu gemileri uluslararası hukuka aykırı bir şekilde Aşdod Limanı'na çekmesi bu küresel barış vizyonunun bir parçası mı? Orada kendi topraklarını korumak için direnen Hamas ve benzeri direnişçilere "Silahlarınızı bırakın, size üç gün süre veriyorum." diyen küstah Trump'ın yaptığı, küresel bir barış vizyonu mu? Süre verilecek olan kişi varsa o da İsrail'e "İşgal ettiğiniz toprakları üç gün içerisinde terk edin." diye süre vermektir. Bir taraftan işgalcilere hiç söyleyecek sözü olmayan bir Trump'a ama bir tarafta da direnişçilere "Size üç gün süre veriyorum, direnişinize son verin." demeyi küresel bir barış vizyonu olarak ortaya koyan Trump'a Türkiye Cumhuriyeti'nin destek açıklaması kadar bu milleti üzecek başka bir şey olamaz. Aklınızı başınıza alın Allah'ınızı severseniz. Trump'ın hangi barış vizyonuna destek veriyorsunuz; açıklayın, biz de bilelim. Bizim bilmediğimiz, bu milletin, bu coğrafyanın menfaatine olan şeyler var da biz bilmiyoruz bizi de aydınlatın; çıkın, bu Türkiye Büyük Millet Meclisinde, bu milletin huzurunda Trump'ın hangi küresel barış vizyonuna destek açıkladığınızı söyleyin. Açıkladığı 20 maddeye mi destek veriyorsunuz, neye destek veriyorsunuz Allah aşkına? Aklınızı biraz başınıza alın. İktidarda kalma mecburiyetiniz sizi Trump'ın bu küresel barış vizyonuna mecbur kıldıysa çıkın, hiç olmazsa onu açıklayın, biz de sizi mazur görelim.

Gelelim, konuşmamın esas ana konusu olan hususlardan bir tanesi olan, bugün görüşülmekte olan 2023 ve 24 yıllarına ait Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık raporlarının değerlendirilmesi hususuna. Sözlerime başlarken Kamu Denetçiliği Kurumuna Başdenetçi olarak seçilen Sayın Mehmet Akarca'ya ve yönetimine yeni döneminde başarılar diliyorum. Bu yeni süreçte Kamu Denetçiliği Kurumunun vatandaşların haklarına daha fazla sahip çıkması, oluşan hak ihallerini gidermeyle ilgili kamu organları üzerinde daha aktif bir diplomasi yürüttüğü bir süreci inşallah hep beraber görmüş oluruz. Raporların iki yıllık içeriklerini birlikte değerlendirdiğimizde istikrarlı olarak gördüğümüz şey şudur ki insan hakları ihlalleri her geçen gün artarak devam etmekte, Kamu Denetçiliği Kurumunun ortaya koymuş olduğu ihlalleri gidermeye dönük yeterli adımların atılmadığını maalesef üzülen gözlemekteyiz.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra aslında modern devletlerde bir gelişme oldu; artık devletlerin "Devlet mi millet için, millet mi devlet için?" kavramlarında ya da "Devlet millet için mi var yoksa millet devlet için mi var?" kavramlarında, modern devletlerde, bizim de kendi medeniyet değerlerimizde olduğu gibi, "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." felsefesinde olduğu gibi, devletlerin insanların huzur ve mutluluğunu sağlamak için var olduğuna, dolayısıyla millet adına güç kullanan kamunun asla ve asla milleti ezemeyeceğine dair düşünceler ön plana çıkmıştır. Bunu kurumsal olarak da garanti altına almak için, ombudsmanlık sistemi dediğimiz sistem, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, anayasa mahkemelerine bireysel başvuru hakkı gibi bir kısım kurumlar harekete geçirilmiştir. Türkiye'de de 2013 yılından beri ombudsmanlık sistemi, 2010'lu yıllardan itibaren de Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkı tanınarak kendi vatandaşlarının haklarını ihlal eden güçlü devletlerin hukuka bağlı olarak hareket edebilmeleriyle ilgili sistemler devreye girdi ama mütemadiyen 2013'ten bu yana ne görüyoruz? Demokrasi endeksinde sürekli gerilere düşen bir Türkiye, hukuk endeksinde sürekli gerilere düşen bir Türkiye, basın özgürlüğünde sürekli gerilere düşen bir Türkiye, işkence ve kötü muameleyle ilgili endekslerde sürekli geriye düşen bir Türkiye. Bu tablonun Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Türkiye milletine, Türkiye'deki bütün insanlarımızı yakışmayan bir tablo olduğunu buradan net bir şekilde ifade ediyorum.

Sayın Başkanım, dolayısıyla iktidarın bu kadar otoriterleştiği, kendi vatandaşlarının hakkı, hukuku yerine güvenlikçi politikaları ön plana aldığı bu süreçte Kamu Denetçiliği Kurumuna çok önemli görevler düşüyor. Bizim bu yeni dönemde sizlerden beklediğimiz, millete sahip çıkarak bu otoriter yapıyla mücadele eden vatandaşlarımızın temel hak ve hürriyetlerini korumayla ilgili gerekli adımları atmanızdır. Dolayısıyla özgürlük karnesi, şeffaflık ve denetim karnesi, yargı bağımsızlığı ve güvenliği karnesi, kamu kaynaklarının yandaşlara peşkeş çekilmesiyle ilgili olumsuz sicili son derece yüksek olan bu iktidara karşı Kamu Denetçiliği Kurumunun ve Anayasa Mahkemesinin daha etkin tedbirler alarak vatandaş bu otoriter sisteme karşı koruması gerektiğini düşünüyoruz.

Bakin, demokrasi endeksinden bahsettim, 88'inci sıradan 103'üncü sıraya; hukukun üstünlüğünde 97'nci sıradan 138'inci sıraya; basın hürriyetinde 148'inci sıradan 159'uncu sıraya kadar ilerlemekte olan bir iktidardan bahsediyoruz.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine 2024 yılında yapılan 60.350 başvurunun 21.600 tanesi Türkiye'den, yüzde 35,8'i. Birçok Avrupa ülkesi bir tarafa, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki hak ihlalleri bir tarafa. Bu tabloyu bu millete yaşatmaya hakkınız yok; Avrupa'ya karşı, dünyaya karşı bu ülkeyi bu hâle getirmeye hiçbirinizin hakkı yok. Yine, Anayasa Mahkemesine tanınan bireysel başvuruya ilgili müracaatlar olmamış olsa emin olun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesindeki bu 60.350 dosyaya karşılık Türkiye'den de en az 60 bin tane dosyanın gitmekte olduğunu hep beraber görmüş olacağız. Dolayısıyla hem Anayasa Mahkemesi hem de Kamu Denetçiliği Kurumu bu yeni süreçte daha etkin tedbirler almalıdır diye düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (Devamlı) - Son bir dakikada toparlayayım Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (Devamlı) - Ama hani derler ya "Kötü yasa yoktur, kötü uygulayıcılar vardır." aslında kötü demokrasi de yoktur, sadece ülkeyi yöneten kötü idareciler vardır. Hukuksuzluklarla, haksızlıklarla mücadele etmenin tek bir yolu vardır, zihniyeti ve

anlayışı değiştirmek. Siz yönetme anlayışınızı ve zihniyetinizi değiştirmedeğiniz müddetçe hangi kurumu ihdas ederseniz edin maalesef bu sorunları çözme imkânınız olmaz. İşte, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkını, yine Kamu Denetçiliği Kurumunu Adalet ve Kalkınma Partisi getirdi, teşekkür ediyoruz ama bu kurumları Türkiye'yi daha da özgürleştirmek, milletin haklarını korumak için getiriyorsunuz, her ne hikmetse sanki "Gölge etmeyin, başka ihsan istemez." dedirtecek kadar bu millete, haksızlıkları her geçen gün artırarak devam ediyorsunuz. Yani şunu mu demek istiyorsunuz; Rahmetli Demirel'in dediği gibi, "Meseleleri mesele etmezseniz mesele kalmaz." mı diyorsunuz?

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kaya.

YENİ YOL Partisi Grubu adına ikinci söz Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya'ya ait.

Buyurun Sayın Kaya. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Değerli Başkan, kıymetli milletvekilleri; sizleri YENİ YOL Grubumuz ve DEVA Partisi adına saygıyla selamlıyorum.

Yeni yasama yılımızın ölkemiz, milletimiz ve tüm kurumlarımız için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Bu yeni dönemin ölkemizin kronikleşmiş sorunlarının çözümünde gerekli adımların atıldığı, yapıcı eleştirilere kulak verildiği bir dönem olmasını ümit ediyorum.

İsrail'in Gazze'de gerçekleştirdiği soykırıma karşı dünyanın vicdanı olarak yola çıkan küresel Sumud Filosuna yapılan saldırıyı bu vesileyle lanetliyorum. Alıkonulan tüm kardeşlerimiz derhâl serbest bırakılmalıdır. Bu vicdan hareketine Gaziantep'ten katılan hemşehirimiz Gazeteci Yaşar Yavuz kardeşime ve filoda bulunan tüm gönöl eri kardeşlerime geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Uluslararası toplum artık bir yol ayırımına girmiştir, ya insani değerleri ayakta tutmak için bu barbarlığa karşı askerî müdahale dâhil İsrail'in hak ettiği yanıtı hep birlikte verecek ya da kıyamete kadar bu utançla yaşayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis çatısı altında ihdas edilen ve vatandaşlarımızın idare karşısında hak arayışının önemli bir adresi olan Kamu Denetçiliği Kurumu şüphesiz kıymetli bir görevi ifa etmektedir. Kamu Denetçiliği Kurumu, kamu yönetimindeki hukuk ihlallerini denetleyerek bireysel şikayetleri sonuçlandırmakta ve vatandaşlarımızın adalete erişim yolunu açık tutmaktadır. Kamu Denetçiliği Kurumunun Değerli Başkanı ve üyelerinin, kurum personellerinin gayretli çalışmalarını takdirle karşılıyoruz ve Kurumun yetki alanının genişletilmesi konusunda atılacak adımları da bu vesileyle destekleyeeğimizi ifade ediyoruz. Ancak burada kritik bir paradoksla karşı karşıyız. Kamu Denetçiliği Kurumunun önüne giden dosya sayısının her yıl katlanarak artması Kurumun işleyişi açısından olumlu bir göstergedir. Ama öte yandan bu, aslında sistemin sağlıklı işleyişiyle ilgili alarm zillerinin aldığına da açık bir göstergesidir; vatandaşlarımızın, sorunlarının çözümünü asli kurumlar olan mahkemelerde, idare birimlerinde veya bizzat yasama organlarında bulamayışının da açık bir delilidir. Sorunların çözümünde Kamu Denetçiliği Kurumuna yıldan yıla artan oranlarda ihtiyaç duyulması, idari sistemimizin ve hukukumuzun köklerindeki sorunların da açık bir işaretidir. Yapısal reformlarla bu kök sebepleri kalıcı olarak ve sadece istisnai durumlarda ihtiyaç duyulacak bir yönetim sistemi acilen inşa edilmelidir. Vatandaşlarımızın şikâyetlerinin sonuçlandırılması elbette değerli bir çabadır. Bu özverili çabalarından dolayı Kamu Denetçiliği Kurumu Değerli Başkanını, yönetimini ve tüm personellerini takdirle karşıladığımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum. Fakat sorunun asıl çözümü, kalıcı çözümü şikâyete neden olan sistemsel hataların, yanlışlıkların kendisinin bizatihi ortadan kaldırılmasından geçiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu noktada Kamu Denetçiliği Kurumunun rolünü bir adım öteye taşıyan ve sistemimizin iyileşmesi için hayati önem taşıyan iki hususa dikkatinizi çekmek istiyorum. Kamu Denetçiliği Kurumu sadece idari hataları tespit etmekle kalmıyor, aynı zamanda tavsiye kararlarıyla idareye yol gösterme fonksiyonunu da yerine getiriyor ancak bu mekanizmanın verimli çalışabilmesi için kamu kurumlarının Kamu Denetçiliği Kurumunu bir denetim tehdidi olarak değil bir gelişim ve iş birliği ortağı olarak görmesi şarttır. Kurumlarımızın Kamu Denetçiliği Kurumu kararlarına ve tavsiyelerine uyum düzeyini artırması gerekiyor. Bu anlayışın yerleşmesi için kurumların üst yönetiminden en alt kademesine kadar tüm kamu görevlilerine şeffaflık, hukuka uygunluk ve hesap verilebilirlik ilkelerini içeren hizmet içi eğitimler derhâl verilmelidir. Birlikte alışma kültürünün yaygınlaştırılması idari yapımızın kalitesini yükseltecek ve vatandaşımızın idareye olan güvenini şüphesiz artıracaktır.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumunun önündeki binlerce dosya bizlere sadece bireysel mağduriyetleri değil aynı zamanda mevcut yasalarımızdaki yapısal boşlukları ve mevzuat eksikliklerini de işaret etmektedir. Kurum, düzenli olarak Meclise sunduğu raporlarda bu eksiklikler hakkında somut uyarılar ve mevzuat değişikliği tavsiyelerini iletmektedir. Bu uyarılara Meclis olarak kulak tıkamamız görevimizi ihmal ettiğimiz anlamını taşıyacaktır. Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında Kamu Denetçiliği Kurumunun mevzuat eksikliği uyarılarını ve düzenleme taleplerini acilen gündemimize almalı, bu yasal düzenlemeleri hayata geermeliyiz. Bir yandan Kamu Denetçiliği Kurumunun denetleme yapmasını sağlarken diğer yandan denetlemeye neden olan kanunları düzeltmek çözüm odaklı bir yaklaşım olmayacaktır. Meclisimizin asli görevi sorunların kaynağını oluşturan yasaları iyileştirmektir. Bu taleplerin ivedilikle yerine getirilmesi yasama gücümüzün çözüm odağı olma misyonunun da aynı zamanda bir gereğidir. Bu adımlar, vatandaşımızın idare nezdinde mağdur olmasını en başta engelleyerek Kamu Denetçiliği Kurumunun amacına uygun olarak son çare kurumuna dönüşmesini sağlayacaktır.

Değerli arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi, milletimizin iradesinin tecelligâhı, demokrasimizin can damarı ve hakimiyeti kayıtsız şartsız milletimize veren cumhuriyetimizin değeridir. Hepinizin çok iyi bildiği gibi, Meclisimizin görevi sadece kanun yapmak değil aynı zamanda milletimiz adına denetim yetkisini kullanmak, bu minvalde de hükümetin icraatlarını denetlemektir. Maalesef ölkemiz derin bir ekonomik krizin pençesinde kıvranmaya devam ediyor. Vatandaşlarımız fahiş enflasyon, işsizlik ve hayat pahalılığı nedeniyle geçim derdi çekmeye devam ediyor. İktidar ise yeni vergiler salarak harç miktarlarını açıklanan resmî enflasyon rakamlarının çok çok üstünde oranlarda artırmaya devam ediyor. Fakat ekonomi alanındaki bu sorunların bu şekilde çözölmeyeceği ayan beyan ortadadır. Ekonomimizin yanı sıra sağlık, eğitim ve sosyal alanlardaki yapısal problemler de çözüm bekliyor. Bugüne kadar yaptığınız çalışmalar var olan hastalıkları iyileştirmede gibi daha da kronik hâle getirmiştir. Bundan ötürü sorunlu mevzuatları, milletimizin çözüm beklediği konuları acilen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu gündemine getirerek kalıcı ve yapısal yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi için adım atmanız gerekiyor. Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan'ın yıllar önce altını çizdiği gibi, güçlü ekonomi ve güçlü demokrasi sağlam hukuk zemininde yeşer. Bu kürsüden onun sözlerini bir kez daha hatırlatmak isterim: "Türkiye gerçek anlamda hukuk devleti olmadıkça birinci sınıf ekonomi olamaz ve demokrasi olamaz. Hukuk devleti olmayan bir Türkiye'nin dünyanın ilk 10 ekonomisi olması bir hayal." Ne yazık ki bugün hayal satılmaktadır. Adına "reform" deyince reform olmuyor arkadaşlar, altının doldurulması gerekiyor. Reformun altı ancak hukuk devleti ilkeleriyle, şeffaflıkla ve denetlenebilirlikle doldurulabilir. DEVA Partisi olarak hazırladığımız kapsamlı eylem planlarında kurumsal ve yapısal reformlarla ilgili somut adımlar ortaya koyduk. Reform sadece makroekonomik hedefleri değiştirmek değildir, israfı, kayırmacılığı ve keyfiyeti ortadan kaldıran yönetim anlayışını değiştirmektir. Reformlar sadece ekonomiyi iyileştirmeyi değil aynı zamanda toplumsal adaleti sağlar. Eğer bir ölkede adalet sadece güçlü olanın tarafında işliyorsa refahın tabana yayılması asla mümkün değildir.

Değerli arkadaşlar, bu Meclisin temel sorumluluğu milletimizin sorunlarına omuz vermek ve çözüm üretmektir. Biz DEVA Partisi olarak bu sorunları biliyor, çözümleri hazırlıyor ve bu çözümleri hayata geçirme iradesini sonuna kadar taşıyoruz.

Sözlerimi tamamlarken Genel Başkanımız Sayın Ali Babacan'ın umut dolu çağrısını Meclis kürsüsünden bir kez daha yinelemek istiyorum: "Adaleti, hukuku, demokrasiyi hep birlikte onaracağız, ayağa kaldıracacağız çünkü bu millet korkuyla değil adaletle, umutla, özgürlükle yönetilmeyi hak ediyor. Biz buradayız ve bir aradayız; omuz omuza, el ele, gönül gönüle bu büyük ve güzel ülkeyi onarmak için çalışıyoruz. Umudu yeniden büyütme, adaleti herkese eşit şekilde tesis etmek ve refahı 85 milyona adilce paylaşmak için buradayız."

Yeni yasama yılının bu hedeflere ulaşmamıza vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Kaya.

İYİ Parti Grubu adına ilk söz Muğla Milletvekili Metin Ergun'a ait.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Kamu Denetçiliği Kurumuyla ilgili Karma Komisyon Raporu üzerinde İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, dünyadaki çağdaş gelişmeler doğrultusunda biz de ülkemizde zaman zaman kurumlar ihdas ediyoruz fakat dünyadakinin aksine, ihdas ettiğimiz bu kurumların tam anlamıyla işlerini yapmalarına müsaade etmiyoruz. Ne yazık ki Kamu Denetçiliği Kurumumuz da bunlardan biridir. Hâlbuki Kamu Denetçiliği Kurumu, devlet ile vatandaş arasında köprü vazifesi görerek vatandaşın dardını dinler. Temel görevi kamu idaresinin hukuka ve hakkaniyete uygun davranıp davranmadığını incelemektir, bu görev demokratik toplum için son derece önemlidir. İdarenin hatalarını görüp yol gösterir. Bu Kurum dünyada halkın avukatı olarak bilinir yani idarenin karşısında bireyin yanında duran, aynı zamanda idareye de rehberlik eden bir yapıdır. Ülkemizde ise bu Kurumun özerkliği maalesef kâğıt üzerinde kalmıştır. Meclise bağlı görünmesine rağmen ne yazık ki fiilen yürütmenin gölgesindedir.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'de kamu yönetiminin köklü problemleri vardır; aşırı merkezîyetçilik, kamu kurumları arasında koordinasyon eksikliği, denetimsizlik, liyakat yerine sadakatın tercih edilmesi, kamu personel rejimindeki adaletsizlik, yolsuzluk, insan hakları ve özgürlükler üzerindeki ihlaller ve daha niceleri. İşte, bu şartlar altında Kamu Denetçiliği Kurumu gibi bir kurumun varlığı hayati önemdedir zira vatandaş için makul olan çoğu zaman yargıya gitmeden problemin çözülmesidir. Esasen denetçi kurumlar da bu yükü hafifletmek için vardır.

Muhterem milletvekilleri, Kurumun faaliyet raporlarından gördüğümüz üzere 2013'ten bu yana yapılan başvurular artmıştır. 2013'te 7.600 olan başvuru 2023'te 19.300'e çıkmıştır, 2024'te de 14.700 civarındadır; toplam başvuru sayısı 240 bini aşmıştır. Bu artış halkın bu Kuruma yönelik eğiliminde olduğunu göstermektedir ama Kamu Denetçiliği Kurumunun verdiği kararların dağılımına bakınca tablo pek de iç açıcı değildir. 2024 yılında verilen kararların yüzde 39'u gönderme, yüzde 33'ü incelenemezlikler yani başvuruların üçte 2'si sonuçsuz kalmıştır. Dostane çözüm oranı yüzde 8, tavsiye kararı oranı ise yüzde 6,5'tir. Vatandaşın hak arayışı büyük ölçüde boşa gitmektedir. Bu tablo bize iki ihtimal göstermektedir ya Kurum görevini gereği gibi yapmıyor ya da vatandaşlarımıza Kurumun nasıl işlediği yeterince anlatılamamıştır. Ne yazık ki her iki ihtimal de hoş değildir bizim açımızdan.

Ülkemizde Kamu Denetçiliği Kurumu maalesef bağımsız bir hak koruyucu olamamaktadır çünkü yapısı itibarıyla ülkemizde özerkliği kâğıt üzerinde kalmış durumdadır, Meclise bağlıdır ama Mecliste çoğunluğu elinde tutan siyasi iktidarın gölgesindedir. Bu yüzden iktidarın politikalarına ters düşecek kararlar alınamamaktadır. 2018'de partili Cumhurbaşkanlığı sistemine geçildikten sonra bu sorun daha da büyümüş durumdadır. Kurum, ağır hak ihlalleri karşısında sessiz kalmıştır. Kamu kurumlarında yapılan keyfi uygulamalara müdahale etmemiş, edememiştir. Vatandaşın temel hak ve özgürlükleri ihlal edilirken Kurum âdeta seyirci kalmak zorunda kalmış, bırakılmıştır.

Başka bir sorun da Kurumun toplumdaki bilinirliğinin zayıf olmasıdır. Başvuru sayıları artsa da toplumun büyük bölümü böyle bir kurumdan habersizdir. Avrupa'da ise ombudsman, toplumun tanıdığı, saygı duyduğu bir figürdür. Bizde ise başdenetçilerin iktidara yakın isimlerden seçildiği herkesçe malumdur, bu da güven kaybına yol açmaktadır. Kuruluş kanunundaki eksiklikler de dikkat çekicidir. İnsan haklarının korunması prensibi, dünyadaki örneklerinin aksine bizde temel görev yapılmamıştır. Kurum daha çok memur atamaları, özlük hakları, sosyal güvenlik ve eğitim meseleleriyle ilgilenmektedir. Kurumun işleyişinde insan hakları perspektifi oldukça zayıftır. Bu nedenle ağır insan hakları ihlalleriyle ilgilenememektedir. Çocuk, kadın ve yaşlı hakları gibi alanlarda yetersizdir. Çocuk hakları birimi olsa da eksiktir, etkisizdir. Çocuklara yönelik şiddet ve istismar vakalarında Kurumun sesi duyulmamaktadır. Kadın hakları için özel ombudsman yoktur. Yaşlı hakları konusunda hiçbir çalışma yoktur, oysa Avrupa'da çocuk ombudsmanlığı, kadın hakları ombudsmanlığı ve yaşlı hakları birimleri vardır. Bizde de bu birimlerin kurulması gerekir ve görevleri yasayla belirlenmelidir.

Sayın milletvekilleri, Kurumun bir başka zayıflığı da resen inceleme yetkisinin olmamasıdır. Bizde ombudsman ancak başvuru olursa harekete geçebilmektedir, oysa herkesin şikâyet başvurusu yapması mümkün değildir. Özellikle dezavantajlı kesimler çoğu zaman başvuru yapamaz. Avrupa'da ombudsmanlar doğrudan harekete geçebilir, bu yetkinin bizde de verilmesi şarttır. Ayrıca, Kurumun raporları ve tavsiye kararları idarenin keyfine bırakılmamalıdır, ne yazık ki bırakılmış durumdadır. Zira bugün bu kararın hiçbir bağlayıcılığı yoktur; oysa bu raporların idarelerinin stratejik planlarına, yıllık faaliyetlerine yansımaları gerekir. Sayıştay ve diğer denetim birimleri de bu tavsiyeleri dikkate almalıdır. Kamu Denetçiliği Kurumunun güçlenmesi için başka adımlara da ihtiyaç vardır; Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuyla birleştirilmelidir, böylece insan hakları merkezli tek ve güçlü bir yapı oluşmuş olur. Başdenetçi ve denetçilerin seçimi daha demokratik usullerle gerçekleştirilmelidir, yalnızca çoğunluğun tercihine bırakılmamalıdır. Kurum, uluslararası ağlara katılmalı, deneyim paylaşmalıdır. Vatandaşlarımızın bu Kuruma kolay erişimi için yerel düzeyde temsilcilikler açılmalıdır. Sivil toplumla güçlü bağ kurulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, ombudsmanlık, hukukun üstünlüğü ve demokrasinin tamamlayıcı kurumudur. Vatandaşın devlete güven duymasını sağlayan faktörlerden birisi de bu kurumların bağımsızlığına olan inançtır, güvendir. Türkiye'deyse bu inanç ne yazık ki sarsılmış durumdadır. Bunu onarmak hepimizin görevidir. İYİ Parti olarak biz, bu Kurumun yeniden yapılandırılması gerektiğini düşünüyoruz. Bağımsız, tarafsız ve güçlü bir Kamu Denetçiliği Kurumu kurulsun arzu ediyoruz. İnsan haklarının merkezde olduğu, toplumun her kesimine dokunan, raporları ciddiye alınan bir kurum istiyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son veriyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına ikinci söz Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'na aittir.

Buyurun Sayın Türkoğlu. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; öncelikle bugün, Türkiye Büyük Millet Meclisinde törenle Maraş'a, yarın da inşallah ebedi âleme uğurlayacağımız 19'uncu Dönem Kahramanmaraş Milletvekili Ökkeş Şendiller'i rahmetle anıyorum. Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun.

Yine, 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılıımızın hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Görüşmekte olduğumuz Kamu Denetçiliği Kurumu 2024 Yılı Yıllık Raporu, maalesef, ülkemizdeki demokrasi, hukuk ve insan hakları manzarasının biraz da ibretlik bir özeti gibidir. Oysa Kamu Denetçiliği Kurumunun amacı bellidir; öncelikle, halkı keyfi ve hukuksuz uygulamalara karşı korumak, bununla birlikte pek tabii ki vatandaşın hakkını, özgürlüğünü, onurunu güvence altına almaktır. Pekî, tanık olduğumuz ve gördüğümüz tablo nedir? Şöyle bir bakalım: 2011 yılı Demokrasi Endeksi'nde 88'inci sırada olan Türkiye bugün ne yazık ki 103'üncü sıradadır; aynı yıl Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 97 ülke arasında 71'inci sıradayken bugün 138 ülke arasında 117'nci sıraya ne yazık ki düştük; Basın Özgürlüğü'nde ise 2012'de 148'inci sırayken bugün 159'uncu sıraya gerilemiş durumdayız. Yahu, hâlen daha Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurularda Türkiye Avrupa'da açık ara 1'inci. Bakın Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine, 2024 yılında yapılan tüm şikâyetlerin yüzde 36'sı Türkiye kaynaklı. Sadece bu trajik oranın bile iktidarınız için aslında tek başına bir utanç vesilesi olması lazım.

Peki, Kamu Denetçiliği Kurumu ne yapıyor? Maalesef, Kurum sadece tavsiye kararları yayınlıyor, idareye mektup gönderiyor, nasihat ediyor. Neden? Çünkü hiçbir yaptırım gücü yok. Dostlar alışverişte görsün misali işte, böyle suya tirit raporlar üzerine konuşuyoruz. Bu yüzden de konuyla ilgili raporlarda süslü cümleler oluyor; öyle olunca da ortaya da halkın hayatını ilgilendiren, öyle dişe tırnağa dokunur tek bir çözüm de üretilmiyor.

Bakınız, seçilmiş belediye başkanlarının tutuklanması sonrası anayasal hakkını kullanarak sokağa çıkan, başta yüzlerce öğrenci olmak üzere çok sayıda vatandaşımız gözaltına alınmış, tutuklanmış ve bir kısmı ev hapsine mahkûm edilmiştir. Pekî, bütün bunlara karşı Kamu Denetçiliği Kurumundan ses çıktı mı? Bir sessizliğe büründü evet, böylece kendi varlığını da ne yazık ki tartışmalı hâle getirdi.

Yine, hazin gerçek şudur ki Kamu Denetçiliği Kurumu şeklen vardır, içerik ve etki bakımından ne yazık ki işlevsizdir çünkü bağımsız değildir, yaptırım gücü yoktur çünkü iktidarın gölgesinde hareket etmek zorunda bırakılan ne yazık ki edilgen bir kurumdur. Oysa olması gereken tam olarak şudur: "Ombudsman" dediğiniz idareye karşı tam bağımsız olmalıdır; istediği konuda inisiyatif alabilmeli, resen harekete geçebilmelidir. Cezaevlerine, gözaltı merkezlerine girip denetim yapabilmelidir. Davalara müdahil olabilmeli, gerekirse disiplin soruşturması başlatabilmelidir. Sadece şikâyetlere cevap veren değil kamu politikalarını etkileyen güçlü bir organ olmalıdır.

Biz İYİ Parti olarak bu rapora işte bu nedenlerle muhalifiz çünkü biz güçlü bir ombudsmanlık mekanizmasının Türkiye demokrasisinin sigortası olacağına da inanıyoruz ama iktidarınızın ne yazık ki çarpık anlayışı ortadadır. Siz ne bağımsız denetim ne şeffaflık ne de hesap verebilirlik istiyorsunuz. İşte, bütün sorun aslında tam da buradadır.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; malum, Amerika Birleşik Devletleri ziyaretinde kapitülasyon gibi bir doğal gaz anlaşması imzalandı. "Mercuria" adlı bu şirket İsviçre merkezli, Cenevre'de faaliyet gösteren bir enerji devi olarak lanse edilse de Mercuria, evet, İsviçre merkezli görünüyor ama finansal ve hukuki yapısı Kıbrıs Rum Kesimi'nde kayıtlı şirketler üzerinden yürüyor.

Şimdi buradan soruyorum: Biz Amerikan doğal gazı için milyarlarca dolar ödeyeceğiz. Pekî, o paranın bir kısmı Güney Kıbrıs Rum Kesimi'ne mi akacak; Rum bankaları mı kazanacak, Rum ekonomisi mi beslenecek?

Yine soruyorum: Bu şirketin ortaklık yapısı nedir, İsrail bağlantısı var mıdır? Bugün, Kıbrıs'ın güneyinde İsrail şirketleriyle birlikte doğal gaz sondajları yapılıyorsa, Amerikan savunma sistemleri kuruluyorsa, 280'den fazla İsrail şirketi oraya yerleşmişse bizim paramız hangi kasaya gidecek? Buradan çağırımı yineliyorum: Enerji Bakanı, Ticaret Bakanı, Hazine Bakanı derhâl çıkıp açıklama yapmalıdır. Bu 3 bakanın yanıtlaması talebiyle zaten 3 ayrı soru önergesi verdiğimi de bu vesileyle hatırlatayım. Milletlin parasıyla Kıbrıs Rum Kesimi beslenemez, milletin parasıyla İsrail'in enerji tekelleri zengin edilemez. Şeffaflık istiyoruz, hesap soruyoruz ve derhâl cevap bekliyoruz.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; evet, şimdi, şu fotoğrafı buraya koyayım, bir kahraman Türk subayının. Milletimizin içini acıtan bir başka konu da ömrünü terörle mücadeleye adanmış kahraman bir Türk subayının apar topar derdest edilip zindana atılmasıdır. Bilinmelidir ki kahraman komutan Emekli Albay Orkun Özeller kardeşim vatani için hayatını hiçe saymış fedakâr bir Türk subayıdır. O öyle bir vatanseverdir ki Hulusi Akar'ın Amerikalılardan gerine gerine aldığı üstün hizmet madalyasını "Benim ülkemın düşmanı PKK'ya, YPG'ye silah ve para yardımı yapan bir ülkenin madalyasını almayı onurum asla kabul etmez." diyerek İncirlik'te elinin tersiyle itmiştir. Orkun Özeller'i şöyle de hatırlatabiliriz: Kendisi Bandırma Vapuru'yla Samsun'a çıkan Millî Mücadele komutanlarından Kemal Doğan Paşa'nın da torunudur yani fıtrat değişik sanma, o kan yine bu topraklar için feda etmeye adanmış, terörle mücadelede ön safta yer almış, milletin onuru için başını öne eğmemiş tertemiz bir vatan evladısıdır Orkun Özeller. Ama bugün ne görüyoruz? Onu tehdit edenlere, hedef gösterenlere dokunulmazken Orkun Özeller önce gözaltına alınmış, ardından tutuklanmıştır. Bu ne demektir biliyor musunuz? Bu, İmralı'daki teröristbaşını muhatap alanların serbestçe dolaşması, PKK'yla masaya oturanların itibar görmesi demektir. Buna karşılık vatanını, milletini savunanların, memleketini sevenlerin tutsak edilip zindanlara atılması demektir. Onlarca, yüzlerce PKK'lı eli kanlı cani sokaklara salıverilirken bir kahraman Türk subayı tutuklanıyorsa, tutukluluğa yaptığı itirazı dahi reddediliyorsa bu adalet değil resmen adaletin cinayetidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım efendim.

BAŞKAN - Tabii, buyurun.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bir telefonla rahip Brunson'u serbest bırakanlar utanmalıdırlar. Şunu herkes bilsin ki vatanseverlik tutuklanabilir ama bu milletin vicdanından asla silinemez. Bu anlamda, Orkun Özeller yalnız değildir. Bugün bir yeni bilgi aldım hem de on dakika önce. Ordu'da tutuklu bulunan Orkun Özeller'i pazartesi ziyaret etmek için Adalet Bakanlığına başvurduğumda dört saat önce Orkun Özeller'in Ordu Cezaevinden alınıp Silivri'ye şu anda nakledildiğini öğrendim. Niye? Ailesi Ordu'da. Ordu'da tutuklandı ve Ordu Cezaevinde. Belli ki herkes Silivri'yi görsün isteniyor. Unutmayın "Taşları bağlamışlar, köpekler serbest, eşkıya düze inmiş, yiğitler derdest."

Teşekkür ediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

VII.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

C) Çeşitli İşler

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Adıyaman Üniversitesinden gelen gençlere "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Adıyaman Üniversitesinden genç arkadaşlarımız Meclisimizi ziyaret etmişlerdir; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Mehmet Taytak.

Buyurun Sayın Taytak. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MEHMET TAYTAK (Afyonkarahisar) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2023 ve 2024 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu raporları hakkında Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve ekranlarının başında bizi izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumu vatandaşlarımızın karşılaştığı idari sorunları tarafsız ve adil bir şekilde inceleyerek çözüm yolları sunar. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ise temel hak ve özgürlüklerin korunması noktasında Meclisimizin vicdanı olma görevini yerine getirir. Komisyon tarafından hazırlanan bu raporlar milletimizin devlete olan güvenini pekiştirir, idarenin şeffaflığını artırır ve vatandaşımızın hak arama yollarını güçlendiren önemli belgelerdir.

Kamu Denetçiliği Kurumuna 2023 yılında 19.317, 2024 yılında 14.762, kurulduğu 2013 yılından bugüne kadar ise toplam 241.482 başvuru yapılmıştır yani geçen yıla göre -2024- düşmüştür. Yapılan bu başvuruların 240.679'u sonuçlanmıştır. Bu kapsamda, 31 Aralık 2024 tarihi itibarıyla kurum tarafından sonuçlandırılan başvurulara baktığımızda, yüzde 38,72 gönderme kararı; 33,07 incelenmezlik kararı; 7,93 dostane çözüm kararı; 0,34 başvurunun geçersizliği kararı; 1,60 karar verilmesine yer olmadığına dair karar; 6,41 tavsiye kararı; 7,46 ret kararı; 3,69 kısmen tavsiye, kısmen de ret kararı verilmiştir. Yani baktığımızda başvuruların yüzde 95,15'i kurum tarafından sonuçlandırılmış olup 803 adet şikâyet başvurusunun ise inceleme ve değerlendirme süreci devam etmektedir.

2023 ve 2024 raporları göstermektedir ki vatandaşlarımız en çok başvuruları adalet, millî savunma ve güvenlik konusunda yapmıştır. Bu konuların devamında ise sosyal güvenlik, kamu personel işlemleri, eğitim, öğretim, sağlık, gençlik ve spor alanları, ekonomi, maliye, vergi ve yerel yönetimler konusunda başvurular bulunmaktadır. Başvuru alanlarına baktığımızda bu tablo bize, devletimizin her kademesinde vatandaş odaklı hizmet anlayışının ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır.

Milletimiz, devletine başvurduğunda çözümü bulan, vatandaşını dinleyen hakkaniyetli bir idare görmek istemektedir. Bu nedenle, bizler, milletin idaresini ve iradesini temsil eden kişiler olarak şeffaflık, hesap verilebilirlik ve adalet ilkelerinin kurumsallaşması için bu raporlardan gerekli anlamları çıkarmakla mükellefiz. Devlet, elbette ki kamu düzenini tesis etmek, adaleti sağlamak ve vatandaşın hakkını korumakla yükümlüdür. Ancak unutulmamalıdır ki her insan içinde bir vicdan ve bir ahlak terazisi taşımaktadır. Devlet, devletin gücü ve devleti güçlü kılan kurumları etkin kılan, vatandaşların kendi vicdanlarına kulak vererek sorumluluk almasıdır. Hiçbir devlet bireylerin başına bir denetçi koyamaz. Hiçbir yasa vicdanı olmayan bir kalbi doğrultamaz, sadece cezalandırabilir. Kamu Denetçiliği Kurumunun varlığı vatandaşın sesini devlete duyurma alanıdır ama esas olan, toplumda vicdanın ve ahlakın iç denetim görevini üstlenmesidir. Nitekim, bizim kültürümüzde köy odaları bu anlayışın en güzel örneğidir. Köy odaları yalnız misafir ağırlanan mekânlar değil aynı zamanda halkın bu araya gelip sorunlarını konuştugu, ihtilafları kendi vicdan mahkemelerinde çözdüğü, ahlaki değerleri genç kuşaklara aktardığı toplumsal denetim merkezleriydi. Köy odalarında sözü dinlenen, itibarlı olan kişiler sadece yaşça büyük değil aynı zamanda vicdanlı, adaletli ve ahlaklı insanlardı yani toplum kendi içinde de bir iç denetim mekanizması kurmuştu. Bugün Kamu Denetçiliği Kurumunu konuşurken milletimizin bu geleneğini hatırlatmamın sebebi meselenin sadece bir devlet mekanizması değil toplumun vicdanının olmasıdır. Her vatandaşımız görevini, hakkını, sorumluluğunu önce karşılıklı saygı çerçevesinde, kendi vicdanına danışarak yerine getirirse şikâyetlerin azalacağı, huzurun artacağı, devlet-vatandaş ilişkisinin daha güzel bir zemine oturacağı aşîkârdır. Liderimiz Devlet Bahçeli Beyefendi'nin yıllar önce ifade ettiği gibi "Sevgide serbestlik, saygıda mecburiyet vardır." sözü bizlere bu anlamda ışık olmuştur. Ayrıca, Kamu Denetçiliği Kurumunun geleceğimiz olan çocuklarımızdan da başvuru alması ülkemizde çocuk haklarının korunması adına çok değerli bir adımdır. Evlatlarımızın yaşadıkları sorunları doğrudan dile getirebilmesi, onların sesini duyurabilmesi ve hak arama yollarının erişilebilmesi demokratik hukuk devletinin en önemli göstergelerinden biridir. Çocuk ombudsmanı uygulaması sadece şikâyetleri dinleyen bir yer değil, aynı zamanda çocukların haklarını öğrenmesine ve toplumsal farkındalığın artmasına da katkı sağlamaktadır. Bu vesileyle, Kamu Denetçiliği Kurumunun çalışmalarını değerli bulduğumuzu, raporlarında yer alan tespitlerin ve tavsiyelerin idarelerce dikkate alınmasının büyük önem arz ettiğini ifade etmek istiyorum. Raporların hazırlanmasında emeği geçen herkese teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, bir medeniyetin büyüklüğü mazluma nasıl davrandığıyla ölçülür. Türk-İslam medeniyeti insanlığı ilimle, irfanla ve merhametle yön vermiştir. Bilimde İbni Sina'nın şifasıyla, matematikte Hârezmi'nin formülleriyle, adalette Hazreti Ömer'in duruşuyla; sanatta, mimaride Mimar Sinan'ın estetiğiyle, hoşgöründe Mevlâna'nın çağrısıyla, devlet yönetiminde ise "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." anlayışıyla bir medeniyet inşa ettik. Bu medeniyetin özünde tevazu, adalet, merhamet, ilim ve hikmet vardır. Bu medeniyet 3 kuta 7 denizde hükmetmiştir ama hiçbir millete soykırım yapmamış, asimile etmemiştir. Gayrimüslim vatandaşın da huzurla ve adaletle yaşadığı bir sistem kurulmuştur. Bugün dünya bu medeniyeti arıyor, bugün insanlık yeniden bu ruhu arıyor. Bugün dünya uyanıyor, vicdanlar uyanıyor; tam da bu noktada Peygamber Efendimiz'in hadisi akıllara geliyor: Kıyametin büyük alametlerinden biri olarak güneşin bir gün batıdan doğacağı bildirilmiştir. Elbette bu, ilahî bir uyarıdır. Bugün yaşananlara baktığımızda bu sözün mecazi anlamını da görmek mümkündür. Gazze'deki mazlumların feryadı uzun süre duyulmazken artık dünyanın dört bir yanından bu zulme karşı çıkan vicdanlı sesler yükselmektedir. Çünkü zulüm din tanımaz, insan olanı rahatsız eder. Bugün Filistinli bir çocuğun paylaşımını İrlandalı bir gencin kendi hikâyesi gibi sahiplenmesini görüyoruz çünkü hakikatin dili evrenseldir ve İslam bu hakikatin adıdır. Hakikat güneşi ne sadece doğudan ne de sadece batıdan doğar, nerede bir vicdan ayağa kalkarsa oradan doğar. Gazze'de yıkılan sadece binalar değildir, orada her gün yerle bir edilen şey insanlık onurudur. Bir açık hava hapishanesinde yaşamaya mahkûm edilen bir çocuğun gökyüzüne bakarken korktuğu, yıkılan binadan "Annem yaşıyor, yetişin!" diye bağırın 5 yaşındaki bir yavrunun çığlığının arşa yükseldiği Gazze, insanlar ve insanlık için sadece bir savaş bölgesi değil medeniyet krizinin simgesidir. Bir yerde bir çocuk öldüğünde ona dinine, rengine, kimliğine göre değer biçiliyorsa orada medeniyet değil çifte standart üretiliyor demektir; orada savaş değil zulüm var demektir. Bugün Gazze'de, Doğu Türkistan'da çocuklar ağlıyorsa bu sadece onların acısı değil bu bizim sorumluluğumuzdur. Gazze'de yaşananlar karşısında birkaç ülke dışında tüm uluslararası sistem üç maymunu oynamıştır. Birleşmiş Milletler sistemi dünyada hiçbir derde deva olmamaktadır. Katil Netanyahu'nun konuşma yapabildiği, propaganda yapabildiği kürsü kanlıdır, o kan tüm uluslararası sistemin eline bulaşmıştır. Adalet, merhamet, insan hakları gibi kavramlar ne yazık ki sadece gücünün işine geldiğinde hatırlanır hâle gelmiştir ama çok şükür görüyoruz ki İslam, Batı'nın karanlık çağında bir umut ışığı olmuştur. Bugün İslam'a duyulan güven Batı'nın ve siyonizmin kurduğu kanlı ve sahte medeniyetin çöküşünün Allah'ın izniyle ilanidir. Eğer Türk-İslam medeniyetinin evladiysak sadece geçmişimizle değil bugünkü durumumuzla da o medeniyeti temsil etmek zorundayız. Bugün dünya adaletsizliğin bu kadar derinleştiği bir çağda işte tam bu anlayışa muhtaçtır. Bu Meclis, tarihi boyunca mazluman yanında durmuş, mağduru sesine ses olmuş bir geleneğin temsilcisidir. Bugün bu geleneği sürdürmek en büyük ahlaki ve tarihî görevimizdir. Batı'da uzanan vicdanlar ve Batı'da uyanan vicdanlar insanlığın hâlâ merhametinin var olduğunun bir göstergesidir ve Türk İslam medeniyeti bu uyanışın öncüsü olmaya devam edecektir. O hâlde gelin, mazluman yanında dimdik

duralım, sessiz çığlıklara ses olalım ve bu medeniyetin emanetçisi olduğumuzu tüm dünyaya haykıralım çünkü biz biliyoruz ki bir çocuğun gözyaşı bir medeniyetin sınavıdır. Cenab-ı Allah hepimize bu sınavdan yüz akıyla çıkmayı nasip etsin.

Değerli milletvekilleri, dün gecedən beri, soykırımcı terör devleti İsrail'in Sumud filosuna yaptığı hukuksuz baskı canlı canlı izlenmektedir. Yüklü bombalara değil gıda ve ilaç taşıyan gemilere el konulmuştur. Uluslararası hukuk yine İsrail tarafından çiğnenmiştir. İsrail tüm yaptıklarının bedelini uluslararası hukuk önünde mutlaka vermelidir. Liderimiz Devlet Bahçeli Beyefendi'nin ifade ettiği gibi, İsrail bölgemizin ve dünya barışının bir numaralı istikrarsızlık mihrakıdır. Haydut ve deccal devlet konumunu sahiplenen İsrail aleni şekilde işlediği ve ikmal ettiği yüzyılın soykırım suçuyla yeryüzü lanetlisi olarak serpilmiş ve sivrilmiş hâledir.

Değerli milletvekilleri, Türk milleti tarih boyunca zalimin karşısında, mazlumun yanında olmuş bir millettir. Bu bizim tarihi misyonumuzdur, karakterimizdir, kimliğimizdir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak biz "Önce ülkem, milletim." derken aynı zamanda ümmetin, Türk dünyasının, Türk-İslam coğrafyasının da dertlerini kendi derdimiz biliriz. Gazze, Doğu Türkistan, Karabağ, Kerkük, Kırım bizim için ayrı ayrı meseleler değildir; hepsi Türk milletinin vicdan haritasında yer alan gönül coğrafyamızdır. Sayın Cumhurbaşkanımız Gazze meselesinde ilk günden itibaren samimiyetle, cesaretle ve kararlılıkla meseleye sahip çıkmış, Türk milletinin ve dünyanın vicdanını temsil etmiştir. Sayın Cumhurbaşkanımızın uluslararası platformlarda dile getirdiği "Dünya 5'ten büyüktür." sözü artık küresel vicdanın da ses olmuştur. Cumhuriyetçi olarak biz bu sesin arkasındayız, biz mazlumun yanındayız; biz, Türk milletinin vakarına, inancına ve duruşuna uygun davranmaya devam edeceğiz.

Bu vesileyle, Kamu Denetçiliği Kurumu Başkanımız Mehmet Akarca Beyefendi'ye, Dilekçe Komisyonu Başkanımız Sunay Karamık Hanımefendi'ye ve çalışan tüm kardeşlerimize başarılar diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bugün görülen Ahmet Minguzzi davasında katillere engelli raporu alındığını öğrendik. Buradan soruyorum: Yavrumuzu öldüren caniler engelli mi oldular? Bu nereden çıktı? Bu katillere engelli raporunu hangi doktorlar verdi? Bu ne demektir? Bu ne hâldir kıymetli arkadaşlarım? Bugün bu tiyatroyu seyrettik İstanbul'da; şimdi de o katillere, tutmuşlar, engelli raporu almışlar avukatları. Yani önümüzdeki günlerde Meclise gelecek olan yaştan dolayı ceza düşürülmesine bir çare bulmuşlar şimdiden, engelli raporu alacaklar. Onun için diyorum ki arkadaşlar, takipçisi olalım ve mutlaka bu konu üzerine gidelim. Allah, Ahmet Minguzzi evladımızın ailesine sabırlar versin, milletimize de sabırlar versin. Hakikaten çok zor şeyler yaşıyoruz, Allah bu milleti kötülerden ve kötülüklerden korusun diyorum.

Bu duygu ve düşüncelerle Gazi Meclisi ve büyük Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Allah'a emanet olun efendim. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Taytak.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ilk söz Diyarbakır Milletvekili Sayın Osman Cengiz Çandar'a ait.

Buyurun Sayın Çandar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dün Meclisimizin açılışı birazdan değineceğim nedenlerle tarihî bir gündü ama dün aynı zamanda soykırımcı İsrail'in yeni bir saldırısına tanık olduk. İsrail kuruluşundan beri böyledir, saldırgandır.

Bakin, elimde tuttuğum bu kitap İsrail'in kuruluşundan bugüne neyi, nasıl, niçin yaptığına ilişkin yazılmış en çarpıcı, en önemli kitaptır. 2020 yılında yayımlandı, Türkçesi henüz yayımlandı. Adı "Filistin Yüz Yıllık Savaş Yerleşimci Kolonyalizmin ve Direnişin Tarihi 1917-2017" yazarı dünya çapında bir tarihçi olan Kudüslü Rashid Khalidi. İsrail devleti Batı sömürgeciliğinin bölgemize yerleştiği saldırgan bir urdur. Niye böyle olduğunu bu kitabı okuduğunuzda anlarsınız. Bu elimde tuttuğum ve hepinizin mutlaka okumasını önerdiğim, henüz yayınlanmamış olan bu kitabın Türkçesini yayına kim hazırladı biliyor musunuz? Silivri'deki hücrelerinde Osman Kavala. Bu arada bugün Osman Kavala'nın doğum günü, hayatının sekiz yılı kendisinden haksız ve hukuksuz çalınmış olan ve çalınmaya devam eden Osman Kavala bugün 68 yaşına girdi. Buradan kendisine sağlıklı, uzun ve özgür bir ömür diliyorum. Osman Kavala hakkında verilmiş Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararına uyulsaydı bugün özgür olmuş olacaktı.

İlerleyen saatlerde görüşülecek olan Kamu Denetçiliği Kurumu raporunu konuşmaktan çok daha önce AİHM kararlarının uygulanma zorunluluğuna, gerek AİHM ve gerekse Anayasa Mahkemesi kararlarına uyma yükümlülüğüne öncelik vermeliyiz. Bunlara uyulduğu takdirde Hatay Milletvekili Can Atalay'ın bugün Silivri'de değil bu sıralarda oturuyor olması gerekirdi, hâlâ gerekıyor. AİHM'in 8 Temmuzda Selahattin Demirtaş için verdiği karar da uygulanmalı, Selahattin Demirtaş özgürlüğüne kavuşmalıdır. Sayın Feti Yıldız Anayasa'nın 90'ıncı maddesinin uygulanması gereğine Selahattin Demirtaş'a ilişkin olarak vurgu yaptı. Selahattin Demirtaş ve Selçuk Mızraklı -ki bunlar simge isimler- Edirne'de dört duvar arasında tutularak şu anda içinde bulunduğumuz sürece ilişkin olarak hiçbir güven tesis edilemeyeceğinin altını çizmek istiyorum. Günlerdir Diyarbakır'da şehir içinde ve çevresinde kiminle temas ettiysem hemen herkes bunu vurguluyor. Süreci hemen herkes destekliyor ama hemen hiç kimse güvenmiyor. Halkın güvenini kazanmamış hiçbir şeyi sonuna erdiremezsiniz. Sözümlü ettiğim süreç, bir yıl önce Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli tarafından start verilmiş olan süreç. Bir yıl içinde gerçekten çok önemli gelişmeler oldu. Sayın Abdullah Öcalan 27 Şubat'ta tarihî bir çağrı yaptı, PKK kendisini feshetti ve 11 Temmuzda silahlı mücadelesine son verdi. Bunun üzerine Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez Kürt sorununun çözümüne giden yolu açacak bir komisyon Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında kuruldu ancak Komisyon çalışmalarının hâlâ gerekli hukuki düzenlemeleri yapma noktasına gelmemiş olması yurttaşlarımızda sürece dair zaten hayli zayıf olan güven duygusunu günden güne zedeliyor. Silahların yakılmasından sonra sözünü etmiş olduğum tarihî gelişmeleri kalıcı hâle getirecek olan adımların başında eve dönüş yasası ve infaz yasasında değişiklikler olmak üzere hukuki düzenlemeler bir an önce yapılmalıdır.

Dün, 1 Ekim 2025'te yaşadıklarımız bir yönüyle tıpkı 1 Ekim 2024 gibi tarihî bir dönem başlangıcı olabileceğine dair umutları artırdı. Cumhurbaşkanının Meclis açılış konuşmasının tonu, üslubu, altını çizdiği hususlar ama daha da önemlisi Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılışı münasebetiyle katılım sağladığı resepsiyon, orada verilen görüntüler ve sohbetler ülkemizin barışçıl ve demokratik geleceği için umut aşıladı. 1 Ekimde oluşmuş bu ortamı hızla, vakit kaybetmeden barış ve demokratik toplum yolunda bir fırsata çevirmeliyiz. Sınır ötesinden silahlarını bırakmış biçimde gelecek binlerce kişinin, cezaevleri kapılarının açılmasıyla çıkacak binlerce kişinin; diasporadan, sürgün yollarından geri gelecek yüzlerce kişinin topluma kazandırılmasının, bunların barışçı bir biçimde demokrasiye katkıda bulunabilmelerinin ülkemizi ne kadar güçlendireceğini ve tesis edilecek kardeşlik hukukunun tüm bölgemizde ve ülkemizi ne kadar etkili bir hâle getireceğini tasavvur edebiliyor musunuz? Bunun hayali bile heyecan veriyor. Bu vesileyle, bu dönemde döneme uygun dilin gerekliliğini, gerekliliğinden de öte zorunlu olduğunu hatırlatmak istiyorum. Cumhurbaşkanının dün konuştuğunda kullandığı dile dikkat edilmeli. Hükümet çevrelerinde buna özen gösterilmediğine ve süreci tehlikeye sokacak bir dil kullanıldığına da dikkat çekmek istiyorum; örneğin, Suriye Kürtlerinin ve bir bölüm Arap'ın birlikte bulunduğu Suriye Demokratik Güçlerine (SDG) ilişkin olarak "terör örgütü" sözcükleri asla ama asla kullanılmamalıdır. Bu hem yanıltıcı ve hem de Türkiye'nin Kürt yurttaşlarını incitmekte ve sürece ilişkin güven duygularını dinamitlemektedir. Tam bu noktada size kritik önemde bir bilgi vereyim: Dün, 1 Ekimde önemli bir bilgi paylaşıldı. Irak Kürt bölgesi ile Suriye'nin Kürt bölgesini birbirine bağlayan Semalka, diğer adıyla Fişhabur Sınır Kapısı'na Suriye bayrağı çekildi. Kim çekti biliyor musunuz? SDG çekti. Tekrar edeyim: SDG tarafından Irak ve Suriye

arasındaki sınır geçiş noktasına Suriye bayrağı çekildi ve yapılan açıklamada şöyle denildi: "Bu, bizim Suriye halkı ve Suriye topraklarının birliğine dair inancımızı yansıtıyor. Suriye bayrağı bizim merkezlerimizde hep mevcuttu ve hep öyle kalacak."

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bu, terörist olmadığı anlamına gelmez. Bayrağı çekse de SDG teröristtir.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Bu durumda, SDG'nin Suriye'nin toprak bütünlüğüne karşı olduğunu, bölücü olduğunu söyleyebilir misiniz? 10 Martta geçici Cumhurbaşkanı Ahmed el-Şara ile SDG komutanı Mazlum Abdi arasında imzalanan 8 maddelik mutabakat metnine uygun biçimde -zorluklar devam etse de- yol alınıyor ve zaten taraflar arasında Şam'da diyalog devam ediyor. Daha da önemli bir bilgi vereyim: Kürt özerk yönetiminin dış ilişkilerinden sorumlu -çoğunuzun sanırım adını bildiği- eş başkanı İlham Ahmed, Türkiye'yle Nusaybin Kamışlı Sınır Kapısı'nın ortak işletilmesi konusunda ön anlaşmaya varıldığını açıkladı. "Türkiye öneriye açık, geçici hükümet yani Şam açık, biz açığız. Ayrıntılar konusunda bir diyalog başlayacak." dedi. Hâl bu iken bu noktada kim SDG için "terör örgütü" diyorsa o bilin ki Türkiye'deki sürece karşı provokasyon yapıyor demektir; sürecin raydan çıkmasına çalışıyor, süreç karşıtı demektir. Bilin ki Türkiye'nin Kürt vatandaşları SDG konusunda çok az...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - SDG teröristtir, biz diyoruz; SDG teröristtir, biz diyoruz.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Siz zaten Komisyon'da da yoksunuz, sizin ne dediğinizi biliyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yokuz çünkü SDG YPG'dir, PYD'dir, PKK'dır ve bunlar teröristtir. Millete yalan söylemeyeceksiniz.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Silah bırakmadan sonra hiçbir yasal, hukuki düzenleme yapılmadan Suriye'deki SDG'yi terör örgütü olarak yaftalamak, onun silahlarını Suriye'deki geçici yönetime teslim etmesini istemek, Türkiye'de Kürtler tarafından Kürtlere teslimiyet dayatmak ve Türkiye'deki süreci sabote etmeye çalışmak olarak anlaşılıyor. Bu nedenle, şayet sürecin selametini istiyorsanız; bir, dili ve dilinizi değiştirin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Bölünme sürecine müsaade etmeyeceğiz, bunun adı bölünme sürecidir.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - İki; Suriye'de diyaloga destek olun, Suriye Kürtlerine yönelik tehditkâr ve hakaretamiz bir dil kullanmaya son verin. Tam tersine, onlara kol ve kanat gerin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Suriye Kürtlerine değil biz teröristlere "terörist" diyoruz.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Bu noktada, Cumhurbaşkanının dünkü Meclis konuşmasındaki şu sözlerini hatırlatayım, dedi ki: "Türkiye, Türkiye içindeki Kürtlerin ana vatanı olduğu kadar, sınırları dışındaki Kürtlerin de en büyük, en samimi, en güvenilir hamisidir, kardeşidir." Bu sözlerle uygun hareket edilmelidir. Buradan da Sayın Cumhurbaşkanına seslenmiş olayım: Bu sözlerinizin gereğini yapın; bazı bakanlarınızın, bu arada Millî Savunma Bakanlığının dilinin değişmesini sağlayın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Oslo'da da istiyordunuz böyle talepleri, Oslo'da da istiyordunuz, gördük sonucunu.

BAŞKAN - Devam edin siz.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Üç; Türkiye'deki sürece yönelik hareket edin, halka güven verin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Buna gülecek bir şey yok, bölünme var, bölünme; neden seviniyorsunuz?

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - Anayasa'nın 90'ıncı maddesine uyun, Selahattin Demirtaş ve arkadaşlarını bir an önce serbest bırakın. Ve dört, umut hakkının uygulamasına geçin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Size talimat veriyor.

OSMAN CENGİZ ÇANDAR (Devamla) - İktidar ortağı Sayın Başçeli, bu kavramı siz gündeme getirdiniz ve üzerinden bir yıl geçti. Bir yıl önce yaptığınız çağrılar karşılığını buldu ama özellikle Sayın Abdullah Öcalan'ı kapsayacak olan umut hakkına dair herhangi bir gelişme henüz olmadı. Umarız 1 Ekim 2025'te Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında tanık olduğumuz, dün tanık olduğumuz ortam kalıcı ve kapsayıcı olur, barış ve demokratik toplum yolunda ilerleriz.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Çandar.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına ikinci söz Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan'a ait.

Buyurun Sayın Bozan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, sorunlarımızı konuşarak çözmeye çabaladığımız çok kıymetli bir dönemdeyiz. Yeni dönemde barış tek kanatlı bir kuş değildir diyoruz. Peki, öteki kanat nerede? Neden barışın öteki kanadı çıkmıyor hâlâ? Kürt'ün dili neden hâlâ engellenmeye çalışılıyor? Kardeş kardeşin dilini engeller mi? Ya kardeş değiliz ya da bu işte bir iş var, öyle değil mi?

Değerli arkadaşlar, ben bir Kürt'üm, ana dilim Kürtçe; Kürt doğdum, ilk kelimelerim Kürtçeydi ve Türkçeyi ilkökula başladığımda öğrendim ve bu ülkede neden hâlâ dileme yönelik saldırılarla karşılaşıyorum? Mesela, bu Mecliste neden Kürtçe hâlen yasak? Bu Mecliste ben Kürtçe konuşsam ülke mi bölünecek? Dünyada birçok örneği var, Mecliste farklı diller konuşuluyor ama bu ülkeler bölünmüyor.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Yok, bölünmeyiz de siz bölmek istersiniz.

ALİ BOZAN (Devamla) - Okulda Kürt çocukları ana dillerinde eğitim alırlarsa kıyamet mi kopacak değerli arkadaşlar? Bu yok sayıcı, ilkel tavrı biz kabul etmiyoruz. Kürtler bugüne kadar ana dillerine karşı geliştirilen engellemeleri, saldırıları kabul etmedi, bundan sonra da asla kabul etmezler; artık bu ülkede kafalar değişmeli. Demokratik cumhuriyet diyorsak, demokratik Türkiye diyorsak artık yeni gözlerle bakmalıyız birbirimize; Meclis de dâhil olmak üzere herkes ana dilinde özgürce konuşabilmeli. Kürtçeye saygı duyulan, dilde eşit, vatandaşlıkta eşit, anayasal güvence altına alınan bir birlik hukuku tesis edelim diyoruz ve Meclisin bu ilk günkü Genel Kurulunda bir çağırımı yineliyorum. Bu çağrı Kürt halkının çağrısıdır; sadece DEM PARTİ'ye oy veren, sadece DEM PARTİ'ye gönül veren Kürtlerin çağrısı değildir, Kürtlerin tamamının çağrısıdır: Ana dilde eğitim için bir an evvel gereken adımlar atılmalıdır, dildeki eşitsizlikleri ortadan kaldıracak bir birlik hukuku oluşturulmalıdır değerli arkadaşlar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, size bir Bakanlıktan bahsedeceğim, adı "Türkiye hukuk devletidir." deme Bakanlığı. Bu Bakanlığın bir de Bakanı var, meşhur, "Türkiye hukuk devletidir." deme Bakanı. Eminim burada bulunan arkadaşlarımızın tamamı kimden bahsettiğimi anlamıştır çünkü her mikrofon gördüğünde söylediği tek bir söz var; "Türkiye hukuk devletidir." diyor, başka bir şey demiyor. Biz buradan Sayın Bakana hatırlatmak istiyoruz, diyoruz ki: Sayın Bakan, siz Adalet Bakanı olarak atandınız oraya, siz oraya "Türkiye hukuk devletidir." deme Bakanı olarak atanmadınız. Maalesef, ülkede sorun çok ve bunun için adalet gerek.

Ekim ayındayız. Bir önceki dönemde onuncu yargı paketi çıkarılmıştı, şu anda on birinci yargı paketinden bahsediliyor; ekim ayında Meclisin en önemli işlerinden bir tanesi yeni yargı paketi olmalı. Önceki dönemde umut verip umutlarını tırpanla biçtiğiniz Covid yasası mağdurları, cezaevinde ölüme terk edilen hasta tutsaklar; yine, adalet tarihinin en kara, en iş bilmez, en keyfiyetçi kurulları olan idare ve gözlem kurullarının kaldırılması yargı paketinin konusu olmalı, cezaların infazında eşitlik ve adalet mutlaka sağlanmalı çünkü milyonların umudu ve beklentisi yeni yargı paketi.

Sözüm yine "Türkiye hukuk devletidir." deme Bakanına: Bu ülkede mahkemeler Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını tanımıyorlar, uygulamıyorlar. İşte, 8 Ekim yakın, biz de diyoruz ki umarız adalet daha yakın olur, umarız adalet 8 Ekimden daha yakın olur. Niye mi 8 Ekim? Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi üç ay önce Sevgili Selahattin Demirtaş'la ilgili bir ihlal kararı verdi ve ihlal kararında dedi ki: Selahattin Demirtaş'ın tutukluluğu hukuksuzdur. Sadece tutukluluğu hukuksuzdur demedi, aynı zamanda Kobani kumpas davasındaki iddiaların tamamı hukuksuzdur, tamamı siyasetidir dedi. Peki, sizin AYM ve AİHM kararlarını tanımamanızdan kaynaklı, Ankara 22. Ağır Ceza Mahkemesi yaptı? Onlar da bu kararı tanımadı, bahanesi şuydu: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı kesinleşmemiş. Evet, haftaya, 8 Ekimde karar kesinleşiyor, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı 8 Ekimde kesinleşecek. Biz 8 Ekimde göreceğiz gerçekten siz "Türkiye hukuk devletidir." deme Bakanını mısınız yoksa gerçek bir Adalet Bakanı mısınız yoksa gerçek bir Adalet Bakanı mı olacaksınız? Biz diyoruz ki 8 Ekimi beklemeden adaletin gereğini yapın. Bugüne kadar onca hukuksuzluğa rağmen bir kere dahi boyun eğmemiş olan önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ başta olmak üzere tüm siyasetçi arkadaşlarımızı derhâl serbest bırakın.

Değerli arkadaşlar, şimdi size başka bir bakanın hikâyesini anlatacağım. Anlatacağım hikâye bir bakanın ekonomi bilgisinin hikâyesi. Baştan söyleyeyim, bu hikâye bir uyarlamadır ve yine, baştan ifade edeyim, teşbihte hata olmaz.

Günün birinde, uzak bir ülkede -ülkenin adı Yeni Zelanda olsun- bir çoban yol kenarında koyunlarını otlatıyor. O esnada oradan uzunca bir araba konvoyu geçiyor. Araba konvoyu çobanın yanında duruyor, bir kişi iniyor, yanında bir sürü koruma ordusu, çobanla selamlaştıktan -bu arada arabadan inen kişi çok sempatik birisi- hasbihal ettikten sonra çobana doğru gidiyor, diyor ki: "Benim sana bir önerim var. Ben senin süründeki koyunların ne bir eksik, ne bir fazla sayısını doğru bilirsem sen bana süründen bir koyun verir misin?" Çoban düşünüyor taşınıyor, diyor ki: "Ya, bu işte bir iş var ama hadi, tamam." Bu esnada, o bizim sempatik kişi hemen korumalarından bilgisayar istiyor, bilgisayarı geliyor, birkaç dakika uğraşıyor, diyor ki: "Senin süründe 768 koyun var, doğru bildim mi? Çoban diyor: "Evet, doğru bildin." Bizim sempatik süründen birini seçiyor, korumalar alıyor, arabanın arkasına koyuyor ve bu defa bizim çoban sempatik kişiye diyor ki: "Benim sana bir önerim var. Ben senin kim olduğunu bilirsem süründen aldığını ve arabayı bana verir misin?" Bu esnada bizim sempatik düşünüyor "Ya, elinde bir kaval, dağ başında çobanlık yapan bu kişi nereden bilecek benim kim olduğumu." Diyor ki: "Tamam, eğer benim kim olduğumu bilersen, ben sana arabamı ve süründen aldığım koyunu tekrar vereceğim." Diyor ki: "Sen Türkiye Cumhuriyeti'nin Maliye Bakanısın." Bizim sempatik şaşırıyor "Sen nereden bildin? diyor. Çoban diyor ki: "Senin bildiğin tek bir şey var, rakamlar, aynı zamanda senin hayata dair hiçbir bilgin yok, sen gerçek hayattan kopuksun." Bunu söyleyince tabii bizim sempatik biraz rahatsız oluyor, diyor ki: "Benim hayata dair bir şey bilmediğimi sen nereden çıkardın, bunu nereden uydurdun?" Çoban kısa bir yanıt veriyor, diyor ki: "Çünkü süründen koyun yerine sürü köpeğini aldın." Değerli arkadaşlar, hikâyemiz bu kadar; işte, bu ülkede Maliye Bakanının durumu maalesef bu. Biz de diyoruz ki: Sayın Maliye Bakanı, artık uçmayı bırakın, artık rakamlarla uğraşmayı bırakın. Siz o hâldesiniz ki sürünün içerisindeki koyun ile sürünün içerisindeki köpeği ayırt edemeyecek kadar gerçek hayattan uzaksınız. Bu ülkede tek bir gerçeklik var, halk aç ve maalesef daha da yoksullaşıyor. Türkiye'de ekonominin hâli ortada; yurttaş ev kirasını ödeyemiyor, asgari ücretli perişan, emekli ondan daha da perişan. Ve Sayın Maliye Bakanına, artık birazcık, rakamlarla uğraşmayı ve uçmayı bırakın ve gerçeğe inin diyoruz, ayaklarınız yere basmadan halkı görüp anlayamazsınız çünkü.

Değerli arkadaşlar, konuşmamın başında "Barış tek kanatlı bir kuş değildir." demiştik; ısrarla, umutla barış güvercinin 2 kanatla uçuşması için büyük emekler veren Sayın Abdullah Öcalan'ın özgürlüğü için Tevera Jinen Azad öncülüğünde "umutla özgürlüğe" şiarıyla Amed'den Ankara'ya başlatılan yürüyüş bugün ikinci gününde. Umut hakkı için yürüyen yürüyüşçüleri buradan tekrar saygıyla selamlıyorum.

Sayın Öcalan, demokratik cumhuriyet temelinde başlatılan bu yeni dönemin, bu yeni sürecin en önemli mimarlarından birisidir. Yeni dönemin mimarına bu yeni süreçte demokratik siyasetin içerisinde aktif ve özgür bir şekilde yer alacağı bir alanı hep birlikte yaratmalıyız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Bunu Kürtler için yapmalıyız, bunu Türkler için yapmalıyız, bunu demokratik cumhuriyet için yapmalıyız, bunu demokratik Türkiye için yapmalıyız çünkü demokratik cumhuriyet için, demokratik Türkiye için umut hakkı bir lütuf değil bir gerekliliktir.

Tekrardan Genel Kurulu saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Bozan.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz Mersin Milletvekili Sayın Ali Mahir Başarır'a ait.

Buyurun Sayın Başarır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 2023-2024 yılı Kamu Denetçiliği Kurumunun raporları hakkında konuşacağız.

2023-2024 derken gerçekten utaniyorum, sıkılıyorum. Neden? 2012'de büyük bir önem, büyük bir yer verdiğimiz bu Kurumun raporlarını iki yılda bir Mecliste inceleyebiliyoruz. Oysa bu Kurum bu durumu hak etmiyor. Evet, dünyanın birçok yerinde; İrlanda'da, Portekiz'de, İsveç'te, Norveç'te kamu denetçiliği kurumu var, önemli görevler yapıyor. Meclise, bakanlıklara hak ihlalleriyle ilgili çok önemli tavsiyelerde bulunuyor ama biz bir işi savuşturmak, bir prosedürü gerçekleştirmek için bu raporları bugün inceleyip konuşuyoruz; olmaz. Oysa ana hedefi neydi? İnsan haklarında geliştirme, hukukun üstünlüğünü sağlama, hak arama kültürünün yaygınlaşmasını etkin bir hâle getirme, zihinlere yerleştirme; böyle olmadı. 2023'ün şikâyet sayısına bakıyoruz, 2024'ün şikâyet sayısına bakıyoruz, günden güne düşüyor çünkü bu Kurumu işlevsel hâle getirmedik. Bu Kurumun en önemli amaçlarından bir tanesi halkı idarenin, yönetimin keyfi davranışlarına karşı korumaktır. Bugün çok değerli bir isim bu Mecliste işte bu Kurumun başında; Yargıtay Başkanlığı yapmış, hukuk fakültesindeki eğitim süresini de sayarsak kırk yılını vermiş -1986 herhâlde Başkanım, Dokuz Eylül Üniversitesi- ama üzülerek söylüyorum ki biz bu Kurumu istediği noktada, istediğimiz noktada çalıştıramıyoruz.

Şimdi, bakın, bu Kuruma en çok hangi konuda şikâyet geliyor? Adalet, adaletle ilgili en çok cezaevleri ve Bakanlık Kurumun tavsiyesini alıyor, büyük oranda uyguladığını söylüyor ama Türkiye'nin büyük bir adalet sorunu var. Öncelikle Kuruma eğer ki bu Mecliste resen inceleme yetkisi verirse, davalara katılma ve Anayasa Mahkemesine dava açma yetkisini verirse o zaman bu Kurum belki Türkiye'nin adalet sorununa çözüm olabilir ama bunu vermeden görüyoruz ki çözüm olamıyor.

Sayın Başkanım, çok önemli görevlerde bulundunuz, Anadolu'da çalıştınız, Yargıtaya kadar geldiniz, mahkeme başkanlığı yaptınız.

Türkiye'de gerçekten çok sıkıntılı dosyalar var. Mesela, bakın, birkaç tanesinden bahsetmek isterim. Bir Ayşe Barım dosyası var.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Tahliye oldu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Tahliye oldu, bugün başsavcılık itiraz etti tahliyesine. Az önce görüntülü konuştum kendisiyle, hastanede. Niye? Bir daha ben cezaevine girer miyim diye endişeyle hastaneye kaldırıldı Ayşe Barım. Peki, dosyaya baktınız mı, gerçekten baktınız mı? Sayın Grup Başkan Vekili, tahliye olduğunu söylüyorsun ama... Şikâyetçisi dinlendi, şikâyetçisi

dolandırıcılıktan sabıkalı bir isim, "Ben ne zaman, neden şikâyet ettiğimi hatırlamıyorum Ayşe Barım'ı." diyor. Ama üzülerek söylüyorum ki Sayın Başkanım, şikâyetçisinin unuttuğu Ayşe Barım'ı mahkeme sekiz ay unutmadı ve cezaevinde tuttu. Tüm tanıklar dinlendi. Bu arada, Gezi'ye gitmek, eylem yapmak ayıp falan da değil; aslında tüm partilerden insanlar vardı. Ama Ceyda Düvenci -yanlış hatırlamıyorsam- çıktı, "Bizi Ayşe Barım çağırmadı, Yavuz Bingöl çağırdı." dedi. Hadi o zaman, Yavuz Bingöl'ü tutuklayın bakalım. İşte, adalet tam da burada ortaya çıkıyor çünkü Yavuz Bingöl artık sarayın sanatçısı, Ayşe Barım muhaliflerin sanatçısı olarak algılanıyor. Olmaz, hukukta böyle bir şey olmaz. Bakın, bir daha söylüyorum: Ayşe Barım dosyası bir utanç dosyasıdır bu ülke için.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ayşe Barım sanatçı değil menajer.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Ya, en az sizin kadar sanatçı Sayın Başkanım, yapmayın; en az sizin kadar sanatçı.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Hayır, beni küçültemezsin bu kadar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Geliyorum, bakın, bugün nerede...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Benim kadar olamaz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Bugün, nerede herhangi bir kamu görevlisine hakaret olduğu zaman dava açılıyor.

Kimse kimseye hakaret etmesin, kimse kimseye küfredmesin ama bakın, İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanımız Ekrem İmamoğlu hakaretten dolayı 450 tane suç duyurusunda bulunmuş; 71 tanesine takipsizlik kararı verilmiş, 379 dosyayla ilgili hiçbir şey yapılmamış ama bunlardan en acısı annesine küfredmişler ya, dava açılmamış ama geliyorum; Abdullah Esin, Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkilerde yüksek lisans yapıyor, Türk Ceza Kanunu 214 "halkı suç işlemeye tahrik"ten tutuklanıyor. Ya alt sınırı altı ay, altı ay yani Boğaziçi'nde okuyan 20 yaşındaki bir çocuğu alt sınırda, altı ay niye tutuklarız biz ya? Yargı hastalanmış, yargı hasta.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - İnfazı yok.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Yargı hasta bakın; bir daha söylüyorum, bunu bana anlatamazsınız. Hanginizin çocuğu alt sınırı altı ay olan bir suçtan, yüksek lisans yaparken -Türkiye'de ilk 100'e girmiş bu çocuk üniversite sınavında- tutuklansa isyan edersiniz; etmez misiniz? Ederiz ama maalesef öyle.

Bakın, bir kurultay davamız var. Kurultay davasında sadece saçma sapan tanıklar var. Hele içlerinden bir tanesi ayda bir cezaevine giriyor dolandırıcılıktan, iftiradan, hakaretten; o tahliye olduğu sırada gidiyor mahkemeye ifade veriyor, sonra bir daha tutuklanıyor. Türkiye'nin 1'inci partisinin, son seçimlerde 1'inci partisinin bu kişinin beyanlarıyla kurultayı iptal edilmek isteniyor arkadaşlar. Bakın, eğer bir görüntü varsa, bir delil varsa, bir MASAK kaydı varsa inanın boynum kıldan ince ama bir parti tanık beyanıyla yargılanır mı? İstanbul İl Başkanlığımıza yetkisiz bir mahkeme tarafından kayyum atandı, 6 bin polis geldi; 6 bin polis gaz sıkarak, plastik mermiyle il binasına girdi. Bakın, Ankara'daki mahkeme "Ben yetkiliyim." diyor.

Şimdi, bunları niye anlatıyorum, neden? Siz Yargıtay Başkanlığı yaptınız Sayın Başkanım, böyle bir hukuk olur mu? Türkiye'de iki taraflı bir hukuk var. Benim aileme küfredecek, bana iftira atacak, Ankara eski belediye başkanınız 2 kız evladımın resimlerini paylaşp ağza alınmayacak bir laf söyleyecek, onun hakkında dava açılmayacak ama Abdullah Esin eleştirdiği için tutuklanacak; bu olur mu? Öyle hakaretlere uğruyoruz ki, öyle küfürler yazıyorlar ki; bakın, kimseye yazmasınlar ama biz korunamıyoruz.

Son olarak bir davadan daha örnek vereyim: Fatih Altaylı tutuklu, neden? Youtube'da yayın yaptığı için Cumhurbaşkanına fiilî müdahaleden ek iddianame düzenlendi, Youtube'daki yayından dolayı ve cezaevinde. Bu ülkenin ana muhalefet lideri, son seçimlerde 1'inci olmuştur partinin lideri Taksim'de, İstanbul'un göbeğinde fiilî saldırıya uğradı; bir yıl ceza, beş ayda tahliye. Ya, olacak şey mi? İşte, adaletle ilgili sıkıntılar bunlar ve bunlar size geliyor, bunları çözmek zorundayız. Bakın, Türkiye'de akli başında, yatırım yapan iş adamları, insanlar, sanatçılar bu ülkeyi terk ediyor. Her iş adamı "Bana burada bir şey olursa orada yaşarım." diye parasının üçte 1'ini yurt dışına çıkarıyor. İnsanların hukuk güvenliği yok, maalesef ki bu saldırılardan dolayı can güvenliğimiz de yok ama çift taraflı bir hukuk var. Ben burada, her yıl gelip, bu raporları konuşup; cezaevi sorunlarını, adalet sorunlarını tartışıp en azından bir komisyon kurulmasını bekledim ya da kurumu Anayasa Mahkemesine başvuracak hâle getirmeliyiz; davaya katılmaya hak kazanacak, katılacak duruma getirmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - İkinci büyük şikâyet cezaevleri. Niye şikâyet ediyor insanlar? Ya, Ekrem Bey'in avukatı gencecik bir çocuk, kuyuda cezaevinde, kuyuda. Arkadaşlar, Belediye Başkanı Mehmet Çalık neden ailesinden uzakta İzmir'de? Ve en çok şikâyet, nakil sorunları. İzmir'de yaşayan bir anne-baba emekli maaşıyla Diyarbakır'daki evladını görmeye gidemiyor ve buna kulaklarını kapatmış. Cezaevi koşulları iyi değil, açlık grevi yapıyor insanlar; işte, rapor da var. "Türkiye hukuk devleti." Değil, Türkiye hukuk devleti olmadığı için insanların tekstil fabrikasını Mısır'a taşıyor, insanlar parasını Avrupa'ya götürüyor. İşte, Can Holding. Her aldığı şeyde "Devlet büyükleri, devlet büyükleri..." Ya, savcı sormuyor "Kim bu devlet büyükleri?"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Devamla) - Yani Türkiye -üzülerek söylüyorum ki- hukuk devleti normlarından uzaklaşmıştır ve bu Kuruma da saygınız iki yılda bir bu raporları inceleyecek kadardır.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ikinci söz Ankara Milletvekili Sayın Murat Emir'e ait.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün raporunu görüştüğümüz Kamu Denetçiliği Kurumunun Başkanını ve seçkin üyelerini de selamlamak isterim.

Tabii, gerçekten bir anayasal devletimiz olsaydı, gerçekten bir hukuk devleti olsaydık burada Kamu Denetçiliğinin neler yaptığını, nasıl mesafeler aldığını, hakkını yargı yolunda veya başka yollarla alamayan vatandaşların derdine nasıl derman olunduğunu konuşabilirdik ama bugün, bu koşullarda, Türkiye'yi getirdiğiniz bu bataklıkta, Kamu Denetçiliği gibi Türkiye'ye çok lüks sayılabilecek bir kurumun raporunu tartışmayı zül sayıyoruz. Bunun halk dilinde bir karşılığı vardır: "Kendi gözündeki merteği görmez, elin gözündeki çöpü görür." Çünkü değerli arkadaşlar, çok ağır yargısal sorunlar içerisindeyiz ve maalesef son yılların en büyük palavrası "Yargı bağımsızdır, bağımsız yargının sonucunu bekleyin."dir. Böylesine ağır kanayan yaralarımız varken, böylesine mağduriyetler varken, demokrasimiz 19 Mart darbe sürecinden geçiyorken Kamu Başdenetçiliğinin çözmeye çalıştığı sorunları önemsiyoruz, kendilerine teşekkür ediyoruz ama buradan bunları konuşmayı reddediyoruz, başka şeyleri konuşmamız lazım.

Değerli mevkidaşım, arkadaşım Ali Mahir Başarır bahsetti, ben de konuşacaktım Ayşe Barım'la ilgili, gereğini söyledi. İki yüz elli gün hapiste tuttunuz; 2 kez hastalanmış, beyin anevrizması olan bir vatandaşımız. Bir iftira üzerinden tuttunuz ve buradan böbürlenerek "Bugün tahliye oldu." diyorsunuz. Sizi kınıyorum Sayın Grup Başkan Vekili, o kişinin iki yüz elli gün yatmaması gerekirdi. Bunun hesabını kim verecek, hanginiz verecek? Hiçbiriniz. Önünüze bakacaksınız işte böyle. Biliyoruz, cevap veremeyeceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Kendileri iki yüz elli saat dururlar mı acaba?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Beni niye kınıyorsun ki? Beni niye kınıyorsun?

MURAT EMİR (Devamla) - Niye biliyor musunuz? Bakın, siz Ergenekon, Balyoz kumpaslarının da avukatıydınız.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ben değildim!

MURAT EMİR (Devamla) - O yıllarda "Biz bu savcının, Zekeriya Öz'ün arkasındayız." diyenlersiniz ve o gün, o gün onca hukuksuzluk yapılırken, devlet FETÖ'ye teslim edilirken, millî ordumuza operasyon çekilirken keyifle seyrettiniz ve ortaklık yaptınız. Bunu hepimiz biliyoruz ve o yıllarda o mağduriyetleri dava eden Mehmet Haberal AİHM'e gitti ve bir karar çıkarttı. O karar şu: "Hâkimler verdikleri ağır cezalarda kasten yaptıkları hataların sorumluluğuna katlanırlar." hükmü çıktı. Ne yapıyorsunuz? Hangi hâkime bu uygulandı? Hiçbirine çünkü "Bir yıl içerisinde rücu edilir." hükmü var. O bir yılı aşıyorsunuz, sonrasında hâkimler yani sizin talimatlandırığınız hâkimler yani AKP gençlik kollarından aldığınız hâkimler akşama kadar açık hukuksuzluklar yapıyorlar. Seyrediyorsunuz, cezalandırıyorsunuz ve şu bilinsin istiyorsunuz: "Türkiye'de sarayın, siyasi iktidarın istemediği hiç kimse tutuklanmaz, onların istemediği kimse tahliye olmaz." Bu böyle bilinsin istiyorsunuz. Ayşe Barım dosyası budur, açıkça budur. O hâkim cezalandırılmalıdır çünkü kasten ağır bir kusur işlemiştir, bir vatandaşımızın iki yüz elli gün hapiste kalmasının birinci dereceden failidir.

Değerli arkadaşlar, güncel konulardan gidelim. Ağır hukuksuzluklar var, sabaha kadar konuşabiliriz. Bugün Can Atalay'ın annesi misafirimizdi Mecliste, Şükran anne. Arkadaşlar, yasama yılını açtık değil mi? Geldi Cumhurbaşkanını, alkışladınız, "Millî irade" dediniz, "Millî iradeye saygısızlık olur ayağa kalkmamak." dediniz değil mi? Millî iradenin temsilcisi şu anda cezaevinde, ne yaptınız? Sizin mesai arkadaşınız cezaevinde, hem de suçlu değil hem de hükümlü değil hem de hakkında hâlâ milletvekili olduğunu ve yargılanmasının hukuksuz olduğunu, serbest bırakılıp gelip burada görevini yapmasının gerektiğini söyleyen 3 Anayasa Mahkemesi kararı var, tam 3 tane. Niye bakıyorsunuz sadece, bir şey yapın arkadaşınıza. Anne gelmiş "Benim oğlum da milletvekili, seçildi." diyor. Sizi seçen oylar ne kadar kutsalsa, ne kadar değerliyse onu seçen oylar da o kadar değerli. Ne hakkınız var buna? Anayasa'yı açıkça çiğniyorsunuz. İlk başta ne dedim ben; anayasalı bir devletsiniz, kusura bakmayın, anayasal bir devlet değilsiniz.

Devam edelim. Selahattin Demirtaş, 2016'da tutuklanıyor, 3 Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı var hakkında, 3. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi demiş ki: "Siz bu tutukluluğu siyasi nedenlerle yapıyorsunuz, siyasi rakibinizi cezaevine koymak için yapıyorsunuz." Niye uymuyorsunuz hâlâ? Neden unuttunuz? Her yere gidiyorsunuz, adalara gidiyorsunuz, dağlara gidiyorsunuz; Edirne'yi niye hatırlamıyorsunuz? İşinize gelmiyor çünkü arkadaşlar. Bu ülkede her şeyi yapabilirsiniz, yapamayacağınız bir şey var, Tayyip Erdoğan'ı Cumhurbaşkanı seçtirmemek Türkiye'de en ağır suçtur işlenebilecek. Buradan kendimizi ihbar ediyoruz; Tayyip Erdoğan'ı bir daha Cumhurbaşkanı seçtirmeyeceğiz, göreceksiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, size açıktan sataşıyorum; siz siyasi yankesici bir iktidarsınız, siyasi yankesicisiniz. Şimdi itiraz edemezsiniz, ben yine de söyleyeyim. Bakın, sayıyorm size: Şişli Belediyesine çıkmak lazım ama Belediye Meclisi üyesi arasındaki mesafe çok fazla. Ne yapmak lazım? Ya, bu, terör örgütü üyesi olsun, atalım içeriye, hemen bir kayyum atayalım. Peki, ne yapmak lazım? Yok, delil yok, öyle bir şey yok. Savcılık dosyasından söylüyorum; 2 Kürt vatandaşı, daha önce DEM PARTİ'sinde siyaset yapmış vatandaşı belediye meclisi üyesi yapmak suçu diyor ya savcılık. Okuyun, açın; öyle gülümseyeceğinize açın, dosyayı okuyun. Türkiye Cumhuriyeti'nde savcılık 2 Kürt vatandaşı Şişli'de Belediye Meclisi üyesi yapmış olmayı suç sayıyor ve bunun üzerinden Şişli'ye kayyum atadınız; bunun adı siyasi yankesicilik.

MHP'li arkadaşlar -gerçi kimse kalmamış, bir arkadaşım var, saygılar sunuyorum- değerli arkadaşım, Sayın Bahçeli "Artık bu kayyumlar bitsin." dedi. Komisyon da bir şeyler yapılır mı, yapılmaz mı ama çalışıyoruz ve acaba "Şişli'nin Belediye Başkanı serbest kalıp da tekrar görevine döner mi?" kaygısıyla o gün, Sayın Devlet Bahçeli'nin "tweet" attığı gün Emrah'ı götürdüler, ifadesini aldılar biliyor musunuz? Tekrar İBB dosyasına takmak için, ya, bu nasıl... "Yankesici" değil de ne denir? Yankesicilik.

Bayrampaşa, Hasan Mutlu; Belediye Meclisi üyesi farkı 22'ye 15. Arıyorlar, "Ağabey, ya, seni alacaklar bak, gel aramıza." diyorlar. Gelmiyor, bak, ben söylemiyorum, dosyalarda var, "tape"lerde var; gelmiyor. 2 kişiyi tehdit, 2 kişiyi istifa; 15'e 18'lik bir fark, 4 de bağımsız. Bağımsızlara baskı üstüne baskı; bağımsızlardan birisi ne yapsın, çekiniyor, benim verdiğim oy belli olsun diye işaretliyor. O işaret ortaya çıkınca da sizinkiler feryat ediyor "Hakkımız gitti." diye. Arkadaşlar, hakkınızı sandıktan alacaksınız, hakkınızı milletten alacaksınız. Milletten almadığınızı mahkemeden, bırakın mahkemeyi, savcılık tutuklamalarından almaya kalkarsanız bunun adı siyasi yankesiciliktir. Gelin bunlara cevap verin.

Evet, Gaziosmanpaşa, orada çoğunluk Cumhur İttifakı'nda olduğu için, rahatlıkla, daha bizim başkanımız seçilmeden işlenmiş suçlar üzerinden aldılar. Hemen eller kalktı, indi, Gaziosmanpaşa'ya çıktılar.

Manavgat, devam edelim, Manavgat'ta fark 20'ye 16, 4 fark var; ne yapmak lazım? Ne yapmak lazım? Siz bilirsiniz ne yapmak lazım? Ne yaptılar biliyor musunuz? 7 Belediye Meclisi üyesini tutukladılar. Ya, bundan daha utanılacak ne olabilir? Bu hırsızlık olacak şey mi? Bu hırsızlık, bu yankesicilik.

Defalarca söylüyorum...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Esas hırsızlık Manavgat Belediyesinde.

MURAT EMİR (Devamla) - Ya, gel anlat, gel anlat, gel konuşuruz.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Bak, esas hırsızlık Manavgat Belediyesinde, tescilli.

MURAT EMİR (Devamla) - O 7 kişiyi tutukladılar, bizim arkadaşlarımız istifa ettiler arkadan gelsin diye. İlçe seçim kurulu başkanı istifaları kabul etmedi, baskı yedi ama sonunda bizim arkadaşlarımız istifa ettiği için arkadan geldi ve biz Manavgat'ı almayı başardık, orayı çalamadınız.

Beyoğlu'nda yine aynı şekilde, 17'ye 16, 2 üyeye baskı yapıldı.

Değerli arkadaşlar, bakın...

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Manavgat Belediyesini savunamayanlar burada başka bir sandık hikâyesi uyduruyor.

MURAT EMİR (Devamla) - O videoları sen seyrettin, ben de seyrettim, daha çok seyredeceksin.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Biliyoruz zaten, daha çok video...

MURAT EMİR (Devamla) - Değerli arkadaşlar, böylesine ağır bir darbe sürecinin içerisinde geçerken, böylesine ağır hukuksuzluklar varken, böylesine kişiler sizin şimdi yaptığınız gibi peşinen...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Devamla) - ...masumiyet karinesi yok sayılarak suçlanıyorken; bunun üzerinden seçilmiş belediye başkanları, Cumhurbaşkanı adayımız Ekrem İmamoğlu cezaevinde tutsak olarak tutuluyorken Türkiye'de konuşacağımız başka bir konu yoktur. Ombudsmanlık kurumu çok kıymetlidir ama onu Cumhuriyet Halk Partisinin, halkın iktidarının kurulduğu, hukuk devletinin tekrar tesis edildiği bir dönemde tekrar konuşuruz.

Ben tekrar Genel Kurula saygılarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Emir.

Buyurun Sayın Yenışehirlioğlu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hayırdır? Sataşmadı ki.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Sataştı, sataştı.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

39.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, Ankara Milletvekili Murat Emir'in 142 ve 142'ye 1'inci ek sıra sayılı Karma Komisyon Raporları üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Şimdi, bazen suçluluk o derece yoğun ve ağır olur ki sizi daha çok saldırganlığa iter. Oysaki mutedil olmak, kendinden emin olmak apayrı bir şey. "Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ı bir daha seçtirmeyeceğiz." demek, aslında Cumhuriyet Halk Partisine uygun bir şey bu, millet iradesine ipotek koymaktır.

Cumhurbaşkanımızı o makamda tutan Cumhuriyet Halk Partisi değil ki bu milletin ta kendisi; millet isterse tutar, millet isterse tutmaz. Cumhuriyet Halk Partisi ne ki Cumhurbaşkanını o makamda tutup tutmamaya karar veriyor; milletin iradesini mi temsil ediyor ya da ipotek mi koyuyor?

MURAT EMİR (Ankara) - Anayasa'yı biliyorum, Anayasa'yı; 2 defa seçildi çünkü, Anayasa'yı biliyorum.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Bak, susacaksın, dinleyeceksin, ben efendi gibi dinledim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - "Siyasi yankesici" gibi seviyesiz ifadeler muhalefetin çaresizliğinin en güzel göstergesidir ve siyasetteki üslup erozyonunun en bariz örneğini vermiştir biraz önce. AK PARTİ, millettten aldığı emanetin hakkını eser ve hizmet siyasetiyle yirmi üç yıldır bu memlekette yerine getirmektedir. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde bu ülkeye kazandırılan eserler ortadadır. Cumhuriyet Halk Partisi, önce milletin iradesine saygı duymayı, sonra kendi beceriksizliklerinin hesabını vermeyi önce akıl etmelidir diyor, teşekkür ediyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

40.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bir iktidar, hele hele uzun süre görev yapıyorsa onun hayattaki belki de en büyük sınavı ilk kaybettiği seçimdir. "Yirmi üç yıldır kazandık." diyor, güzel ama ilk kaybettiği seçimde, 31 Mart 2024 seçimlerinde muhalefete yapmadığını bırakmayan bir iktidar var. Ne darbesi? Devletleşmiş bir partiden bahsediyoruz. Biz tabii ki milletin aklıyla, zihniyle, fikirleriyle Recep Tayyip Erdoğan'ı seçtirmeyeceğiz. Darbe onlara yakışır. 6 bin polisle Türkiye'nin 1'inci partisinin il binasına girmek, milletvekillerini coplattırmak, gaz sıktırmak, plastik mermiyle onları yaralamak onlara yakışır. Biz millete güveniyoruz...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sizin de millete inancınız varsa, millete güveniyorsanız, kendinize güveniyorsanız buyurun, getirin sandığı, getirin sandığı...

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Elbet gelecek seçmen sandığa...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama demokratik bir ülkede 31 Marttaki yenilgiyi alan bir parti zaten kendiliğinden sandığı getirir. Var mı o cesaretiniz? Yok. Korkuyorsunuz; bu ülkenin polisini, askerini partilere doldurup o partiye kayyum atıyorsunuz. Acziyet de budur, faşizm de budur, otorite de budur.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Efendim, şunu söylememde fayda var, yine bir sataşma var çünkü.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bence yok.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Tatlı tatlı sataşıyorsun, tatlı tatlı cevap veriyorum.

BAŞKAN - Evet, sataşmadan buyurun.

41.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Hemen, kısaca; tatlı tatlı, yumuşak yumuşak...

Sizden önceki Grup Başkan Vekilleri de o makamda otururken aynı sizin söylediğiniz cümleleri zikrediyordu ama Adalet ve Kalkınma Partisi hâlâ iktidarda.

MURAT EMİR (Ankara) - Başka bir dayanak bulun ya.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

1.- 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporları (5/6, 5/2) (S. Sayısı: 142 ve 142'ye 1'inci ek) (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz Osmaniye Milletvekili Sayın Derya Yanık.

Buyurun Sayın Yanık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA DERYA YANIK (Osmaniye) - Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz ve ekranları başında bizleri takip eden aziz milletimiz; hepinizi en kalbî duygularımla, saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Gazi Meclisimizin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın ülkemiz, milletimiz ve tüm insanlık için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Bugün Kamu Denetçiliği Kurumunun raporunu görüşmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Raporun şimdiden Kurumumuza ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Ülkemizde yürütme içerisinde tesis olunan hak arama yollarından biri olan bu müstesna Kurumun raporunun görüşüldüğü bu günde yine bir başka hak arama konusunu konuşmak istiyorum ben. Nitekim, dün gece itibarıyla insani yardım filosuna saldıran İsrail vandallığı bir kez daha göstermiştir ki Gazze'yi, Filistin'i sürekli dünya kamuoyunun gündeminde, dikkatinde tutmamız gerekiyor.

Evet, Gazze'yi konuşacağım. Aziz milletimizin iradesinin tecelligâhı olan bu çatı altında her şeyden önce insanlığın vicdanını temsil ettiğimizi düşünüyorum. Bu bakımdan Filistin meselesinde sergilediğimiz ortak duruş aslında milletimizin tarihinden ve vicdanından beslenen bir iradenin tezahürüdür. Nitekim 28'inci Dönemin başından bu yana her biri oy birliğiyle kabul edilen Meclis tezkereleri bu ortak vicdanın ve millî duruşun en somut örneklerinden biridir. Hep birlikte sergilediğimiz bu kararlı tutum için Gazze'de yaşananlar karşısında yekvücut olan; sesiyle, sözüyle, tavrıyla mazlumun yanında yer alan siz değerli milletvekili arkadaşlarıma da bu vesileyle gerçekten yürekten teşekkür etmek istiyorum.

Gazze'de iki yıldır -işte, birkaç gün sonra maalesef ikinci yılını tamamlayacak ve üçüncü yıla dönecek- tüm dünyanın gözleri önünde maalesef bir soykırım devam ediyor; çocuklar açlıkla imtihan ediliyor, anneler evlatsız, babalar yuvasız bırakılıyor; bir millet topraklarından, ekmeğinden, suyundan mahrum edilerek hayattan koparılıyor. Daha acısı, bütün bu vahşet kameraların önünde yaşanırken insan haklarından, adaletten bahseden birçok devlet ve uluslararası kurum derin bir sessizliğe bürünmüş vaziyette. Hiç şüphesiz, tarihin kaydedeceği bu sessizlik en az işlenen suç kadar, suçlar kadar ağır bir vebaldir.

Filistin'de İsrail kıyımıyla hayatını kaybeden sivil sayısı 65 bini geçti. Bunlar sadece kayıtlara yansıyanlar, bilinenler. Bunun dışında, enkazların altında kaç cesedin kaldığı henüz tespit edilemedi, bilinmiyor. Ölenlerin yüzde 65'i kadın ve çocuklar, siviller. Sayıyla söyleyecek olursak iki yılda 20 binden fazla çocuk -sadece çocuk, 20 binden fazla öldürülen- İsrail saldırıları altında hayatını kaybetti ve bu ölen 20 bin çocuğun yaklaşık 2 binden fazlası 2 yaş altı, teknik tabirle "2 yaş altı bebek" 2 binden fazla çocuk öldürüldü. İsrail hiçbir uluslararası hukuk ve vicdan kuralını tanımadan saldırganlığına devam ediyor. Bombaların altından kurtulan küçük bedenler bu kez açıktan ölüme terk ediliyor, en temel insan hakkı olan gıdaya erişim ve beslenme Filistinli çocuk ve siviller için imkânsız hâle geliyor. Her gün, derisi kemiğine yapışmış, bacakları morarmış, günahsız bebeklerin ölümünü bütün dünya izliyor.

Değerli milletvekilleri, değerli arkadaşlar; 21'inci yüzyılda medeniyetin, insan haklarının, özgürlüklerin en yüksek değerler olarak anıldığı bir çağda Gazze'de çocukların açıktan ve susuzluktan ölmesi, sivillerin hastanelerde, çadırlarda katledilmesi dünyanın en büyük utançlarından biri olarak karşımızda duruyor. Bu süreçte yalnızca masum siviller değil hakikati dünyaya duyurmak isteyen kalemler de susturulmaya devam ediliyor. 250'den fazla gazeteci görev başında İsrail tarafından katledildi. Gazze'de hayata dair bütün umutlar hedef alındı; okullar yerle bir edildi, sıralarında kalem tutması gereken çocuklar bugün enkazın altında ya da çadırların içerisinde yaşam mücadelesi veriyorlar eğer o çadırlar da İsrail tarafından vurulmazsa. Hastaneler vuruldu; en masum, en insani ihtiyaçlara hizmet eden bu merkezler bile acımasız saldırıların hedefi oldu. Düşünün ki eğitim yuvası olan okullar, şifanın kapısı olan hastaneler, merhametin eli olan yardım kuruluşları aynı anda yok edildi. İnsani yardım görevlileri ekmeğini, suyunu paylaşmak için Gazze'ye giden vicdan gönüllülerinden 500 kişi acımasızca katledildi; bunlar arasında Birleşmiş Milletlerin yardım kuruluşu olan UNRWA'ya ait kuruluşlar da var, UNRWA görevlileri de var. UNRWA'ya ait 11 binden fazla insanın barındığı 9'u okul, 2'si sağlık merkezi olan tam 12 tesis ya doğrudan ya da dolaylı olarak İsrail saldırılarının hedefi oldu. Evlerinden mahrum bırakılan yüz binlerce insan ise çadırlarda yaşamak zorunda kalırken yine maalesef saldırıların hedefi oldu. Türkiye olarak bölgemizi ateş çemberine almaya çalışan bir katil sürüsüne karşı tarihin ve medeniyetimizin bize yüklediği sorumlulukla hareket ediyoruz. Bizim yolumuzu belirleyen sadece diplomatik dengeler değil asırlardır mazlumun ahını dindirmeyi kendisine görev bilmiş bir milletin vicdanıdır. Mazlumun elinden tutmak, zalimin karşısında dimdik durmak varoluşumuzun en temel şiarıdır. Gazze meselesi insanlığın onurunu, vicdanın haysiyetini koruma meselesidir. Çocukların gözyaşına, annelerin çığlığına sırt çevirmedik, şükürler olsun bu duruşumuzu tüm dünyaya da göstermeye devam ediyoruz. Filistin'in sesini kısmak isteyenler olabilir, onların çığlığını bastırmak isteyenler olabilir ama biz susmayacağız çünkü bu suskunluk sadece Filistin'i değil bütün insanlığın vicdanını öldürür. O yüzden bu kürsüden yükselen her söz bulunduğumuz her noktada, her makamda Filistin meselesini tekrar tekrar dile getirmek, vicdanları diri tutmak için son derece önemli. İnanıyorum ki Türkiye bu inanç ve sorumlulukla dimdik ayakta durmaya devam edecek. Bu Meclis, bu millet, bu tarih bugün de mazlumun yanında saf tutmaktadır, yarın da saf tutmaya devam edecek.

Gazze er ya da geç özgürlüğüne kavuşacaktır. Bunun bugün en güçlü işaretlerinden biri olarak dünyada giderek artan şekilde Filistin'in devlet olarak tanınmasını görüyoruz. Son aylarda Latin Amerika'dan Avrupa'ya, Asya'dan Afrika'ya kadar birçok ülke tek tek bu iradeyi ortaya koyuyor. Her tanıma kararı mazlum halkın yalnız olmadığını ve özgürlüğün adım adım geldiğini gösteriyor.

Dünyada Gazze'ye verilen sivil destekler tarihin en büyük vicdan hareketlerinden biri hâline gelmiştir. Kimi şehirlerde meydanları dolduran milyonlar, kimi üniversitelerde öğrenciler, kimi iş yerlerinde işçiler tek bir sesle Gazze için haykırmaya devam etmektedir.

Bu noktada, Gazi Meclisimizin çatısı altından Gazze'ye umut taşıyan Sumud Filosunu da yürekten selamlamak istiyorum. Bir taş atmak kabilinden bile olsa bu girişim tüm dünyanın gözlerini bu soykırıma, bu toplu ölüme ve bu etnik temizliğe çevirmeyi başarmıştır. Onların cesareti insanlık adına vicdanları uyandıran bir çağrı tarihe düşülmüş onurlu bir not olmuştur ki Sumud Filosu içerisinde Türk vatandaşları olan ve Meclisimizden milletvekili arkadaşlarımızın da içinde olduğu vatandaşlarımız var. Onlara da buradan tekrar en kalbî selamlarımı göndermek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

DERYA YANIK (Devamla) - Sayın Başkanım, hemen tamamlıyorum.

İsrail'in barbarlığına karşı sokaklarda yükselen tepkiler, aktivist eylemler ve vicdan hareketleri çok kıymetli, kuşkusuz çok kıymetli ancak asıl önemlisi bu tür krizleri önlemek ve mazlumu korumak için kurulan uluslararası mekanizmaların -başta Birleşmiş Milletler olmak üzere- Birleşmiş Milletler ve diğer uluslararası kurumların görevlerini yerine getirmesi ve İsrail vandallığını bir an önce durdurmasıdır. Bu anlamda, insanlık adına söz sahibi olan kurumların sözlerini eyleme dönüştürmeleri gerekiyor, İsrail'in bir an önce durdurulması için harekete geçmeleri gerekiyor. Biz tepkimizi göstermeye devam edeceğiz, susmamaya devam edeceğiz.

Bu duygularla Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Yanık.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz Adana Milletvekili Sunay Karamık'a ait.

Buyurun Sayın Karamık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SUNAY KARAMIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporu Hakkında Karma Komisyon Raporları üzerine AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Değerli milletvekilleri, ülkemizdeki demokratikleşme sürecinin sonucu olarak AK PARTİ hükûmetlerimiz döneminde hak arama yolları çeşitlendirilmiş ve vatandaşlarımızın kolaylıkla erişebileceği kurumsal mekanizmalar oluşturulmuştur. Bugün 100'ü aşkın ülkede faaliyet gösteren kamu denetçiliği kurumunun ülkemizde de hayata geçirilmiş olması bu adımların önemli örneklerinden

biridir. Anayasa'mıza göre idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri incelemekle görevli olan Kamu Denetçiliği Kurumu 14 Haziran 2012 tarihinde kabul edilen 6328 sayılı Kanun'la kurulmuş olup kamu hizmetlerinin işleyişinde vatandaşlarımızın memnuniyetinin artırılması ve iyi yönetim ilkesinin yerleştirilmesine hizmet etmektedir.

Yine aynı kanunda tanımlandığı üzere, Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyelerinden oluşan Karma Komisyon, Başdenetçi adayları ve denetçilerin seçimi ile Kamu Denetçiliği Kurumunun yıllık raporlarını görüşmekle görevlidir. Karma Komisyonun Başkanlık Divanı ise Dilekçe Komisyonu Başkanlık Divanı üyelerinden oluşmakta, sekretarya hizmetleri de Dilekçe Komisyonumuz tarafından yürütülmektedir.

Değerli milletvekilleri, Kamu Başdenetçisi ve kamu denetçilerimizin dört yıllık görev sürelerinin tamamlanması üzerine Karma Komisyonumuzun 24 Ekim 2024 tarihinde yaptığı seçimle belirlendiği adaylardan Sayın Mehmet Akarca Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunun 12 Kasım 2024 tarihli birleşiminde yapılan seçim sonucu Kamu Başdenetçiliğine seçilmiştir. Yine, görev süresi sona eren kamu denetçilerimizin yerine Karma Komisyonumuz tarafından 13 Kasım 2024 tarihinde yapılan seçimle Sayın Abdullah Cengiz Makas, Sayın Ertunç Erkan Balta, Sayın Fatma Benli Yalçın ve Sayın Özcan Yıldız Kamu Denetçisi olarak seçilmişlerdir. Bu vesileyle, yeni seçilen Başdenetçimizi ve denetçilerimizi gönülden tebrik ediyor, görevlerinde üstün başarılar diliyorum. Ayrıca, önceki Başdenetçimiz Sayın Şeref Malkoç'a ve görev süresi dolan denetçilerimize değerli katkılarından dolayı da şükranlarımı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, kurulduğu günden bu yana bilinirliği artan Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan başvuru sayısı ve buna bağlı olarak alınan kararlar sayısında önemli bir artış gözlenmektedir. Ancak en memnuniyet verici gelişme Kurumun tavsiye kararlarına uyum oranındaki artıştır. İdarelerin tavsiye kararlarına uyum oranı 2012'de yüzde 20'ler seviyesindeyken 2023'te yüzde 77,51, 2024'te ise yüzde 71,29 olarak gerçekleşmiştir. Son yıllardaki yaklaşık 4 katlık artış hem Kurumun etkinliğinin hem de toplum nezdindeki güvenilirliğinin güçlendiğini göstermektedir.

Değerli milletvekilleri, Kamu Denetçiliği Kurumunun etkinliğinin yıldan yıla artmasında gerçekleştirdiğimiz Karma Komisyon çalışmalarının sağladığı katkı da kayda değerdir. Karma Komisyon çalışmalarının sağladığı katkı senelerdir yapılan Karma Komisyon çalışmalarında artık bir teamül hâline geldiği üzere, yıllık raporların incelenmesi sırasında Kurum tavsiye kararları doğrultusunda işlem tesis etmeyen ve süresi içinde yeterli gerekçe sunmayan idareler Komisyona davet edilerek bu idarelerin yaklaşımlarının sebepleri sorgulanmıştır. Tavsiye kararlarına uyum oranının artmasının ardında ise iyi uygulama örneği olarak görülen ve kararlara olumlu yaklaşan idareler tebrik edilerek ödüllendirilmeye başlanmıştır. Kilis Milletvekilimiz Sayın Ahmet Salih Dal'ın Başkanlığını yaptığı Karma Komisyon toplantılarında Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023 Yıllık Raporu kapsamında kamu denetçilerimizden bilgi alınmıştır. Aynı şekilde, bu toplantılarda sırasıyla tavsiye kararları doğrultusunda işlem tesis etmeyen veya süresi içinde yeterli gerekçe sunmayan 5 idarenin, kendisine yönelik tavsiye kararı bulunmamakla birlikte ilgili nedeniyle 1 idarenin üst düzey temsilcileri dinlenmiştir. Tavsiye kararlarına yüksek oranda olumlu yaklaşan 5 idarenin üst düzey temsilcilerine de plaket takdim edilmiştir.

Öte yandan, 2024 yıllık raporunu görüşmek üzere Karma Komisyonumuz 2 toplantı, Karma Alt Komisyonumuz ise 4 toplantı gerçekleştirmiştir. Karma Alt Komisyonun 29 Nisan 2025 tarihli toplantısında, Kamu Başdenetçisi Mehmet Akarca ve her bakanlığı temsilen bir bakan yardımcısının katılımlarıyla Kamu Denetçiliği Kurumu tarafından alınan tavsiye kararlarına kurumların uyum oranlarının artırılması ve kurumlar arasında uygulama birliğinin sağlanması konularında görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, tavsiye kararlarına olumlu ya da olumsuz yaklaşan idarelerin üst düzey temsilcilerinin Komisyon toplantılarına yani Meclisimize davet edilmesi teamülü Meclisimizin Kamu Denetçiliği Kurumuna verdiği güçlü desteğin açık bir göstergesidir. Tavsiye kararlarının idarelerce hayata geçirilmesinde Karma Komisyonumuzun da somut katkısı olmaktadır. Aynı zamanda bu uygulama, kararlara uymayan idarelerin gerekçelerinin sorgulanması yoluyla kurumların gelecekte benzer durumda kalmamaları için Kamu Denetçiliği Kurumuyla daha yakın iş birliği içinde hareket etmelerini teşvik eden bir mekanizma işlevi de görmektedir. Uydıkları tavsiye karar sayısı ve uyum oranlarının yüksekliğiyle alt komisyon toplantılarına davet edilen kurumların plaketle ödüllendirilmesi, kurumların tavsiye kararlarına uymalarında da teşvik edici rol üstlenmektedir.

Değerli milletvekilleri, Karma Komisyonun yanı sıra Dilekçe Komisyonu Başkanı olmam sebebiyle Dilekçe Komisyonumuzun faaliyetleri hakkında da Genel Kurulumuza kısaca bilgi vermek isterim. Komisyon olarak vatandaşlarımız ile kurumlarımız arasında köprü vazifesi üstlenmeyi önemsemekteyiz. Katılımcı demokrasi perspektifinden değerlendirildiğinde, Komisyonumuzun faaliyetleri vatandaşlarımızın yalnızca seçim dönemlerinde değil siyasal süreçlerin farklı aşamalarında da etkin aktörler olarak rol almasına imkân tanımaktadır. Özellikle E-Dilekçe Sistemi vatandaşların demokratik taleplerinin dijital ortamda hızlı ve kolay bir biçimde ilerlemesine olanak sağlayarak e-demokrasi uygulamalarının somut bir örneğini teşkil etmektedir. Bu durum demokratik meşruiyetin güçlenmesine ve temsil mekanizmalarının toplumsal tabana daha geniş ölçüde yayılmasına da katkı sunmaktadır.

Dijitalleşmenin sunduğu olanaklar doğrultusunda E-Dilekçe Sistemi üzerinden yapılan başvuruların artması dilekçe hakkının erişilebilirliğini ve etkinliğini önemli ölçüde artırmıştır. Bugün itibarıyla 28'inci Yasama Döneminde Komisyonumuza gelen toplam başvuru sayısı 23.842'ye ulaşmış bulunmaktadır. Ortalama günlük dilekçe sayısında 27'nci Yasama Dönemine göre yüzde 73 oranında bir artış meydana gelmiştir. Komisyonumuza yapılan her bir başvuru üzerine yürütülen kapsamlı ve titiz çalışmalar sonucunda oluşturulan kararlarımız yazılı ve görsel basın da yoğun ilgisini çekmektedir.

Değerli milletvekilleri, 28'inci Yasama Döneminde İlköğretim ile Ortaöğretim Kurumlarında Akran Zorbalığının Araştırılması ve Alınabilecek Önlemlerin Belirlenmesi Alt Komisyonu ile Türkiye'de Finansal Okuryazarlığın Yaygınlaştırılması ve Düzeyinin Artırılması Alt Komisyonları kurulmuştur. Başkanlığını yürüttüğüm Finansal Okuryazarlık Alt Komisyonu ile İstanbul Milletvekilimiz Sayın Yıldız Konal Süslü'nün Başkanlığını yürüttüğü Akran Zorbalığı Alt Komisyonu toplumun geniş kesimlerini yakından ilgilendiren bu alanlarda ilgili kurum ve paydaşlarla görüşmeler gerçekleştirerek farkındalık oluşturulmasını, toplumun yararına projelerin hayata geçirilmesini desteklemekte ve gerekli önlemlerin alınmasına da katkı sağlamaktadır. Bu vesileyle, çocuklarımızın sağlıklı gelişimlerini de etkileyen, hem günlerine hem de yarınlarına gölge düşüren akran zorbalığı gibi kritik bir toplumsal soruna ilişkin yürüttüğü değerli çalışmalarından ötürü Sayın Yıldız Konal Süslü'ye de teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, Komisyonumuz yalnızca bireysel başvuruları değerlendiren bir merci değildir, toplumsal ihtiyaçları tespit edip çözüm üreten bir mekanizma olarak da görev yapmaktadır. Bunun en güzel örneği finansal okuryazarlık gibi kritik bir alanda vatandaşlarımızdan gelen talepler doğrultusunda başlattığımız çalışmalar sonucunda 22 Mayıs'ta Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle Finansal Okuryazarlık Günü ilan edilmesidir. Bu gelişme, Komisyonumuzun şikâyetlerini dinlemenin ötesine geçerek çözüm ve vizyon üreten bir adres olduğunu da açıkça ortaya koymaktadır. Bu vesileyle, Komisyonumuzun başarıyla yürüttüğü tüm çalışmalara özveri ve gayretleriyle katkı sağlayan kıymetli üye milletvekillerimize şükranlarımı sunuyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SUNAY KARAMIK (Devamla) - Son olarak, Komisyonumuzun bu yasama yılında hayata geçirmeyi planladığı özel etkinlikten de bahsetmek istiyorum. "Küçük Eller Büyük Dilekler" adını verdiğimiz bu etkinlikle çocuklarımızın dilek ve önerilerini ifade

etmelerine imkân tanıyacak, demokratik katılım süreçlerini öğrenip bizzat deneyimlemelerini sağlayacağız. Böylece onların toplumsal sorumluluk bilinci yüksek bireyler olarak yetişmelerine de katkı sunmayı amaçlıyoruz.

Değerli milletvekilleri, sözlerime son verirken Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023 ve 2024 yılı raporlarının incelenmesi ve Karma Komisyon raporlarımızın hazırlanmasında emeği geçen Dilekçe Komisyonu uzmanlarımıza, Karma Alt Komisyon Başkanlığını yürüten Kilis Milletvekilimiz Sayın Ahmet Salih Dal'a ve tüm Karma Komisyon üyelerimize de teşekkür ediyorum.

Yüce heyetinizi de saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahıslar adına ilk söz Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu.

Buyurun Sayın Kayışoğlu. (CHP sıralarından alkışlar)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023-2024 Yılı Raporları üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum.

Kamu Denetçiliği Kurumu, 2012 yılında, idarenin işlemlerine, eylemlerine karşı vatandaşın şikâyetlerini almak ve çözüm üretmek için, tavsiye kararları sunmak için ve idarenin bireye, insan haklarına uygun, hukuka uygun, hakkaniyete uygun kararlar vermesi için getirilmiş bir kurum. Fakat baktığımızda, ülkemizde maalesef hangi kurum kurulursa kurulsun, hangi başvuru yolu açılmış olursa olsun, hangi mekanizmalar getirilmiş olursa olsun, her gün, her ay, her yıl insan hakları ihlalleri artıyor. Bu, Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru getirildiğinde de böyle oldu; bu, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi başvurularıyla da ilgili böyle; bu, TIHEK kurulup Türkiye İnsan Hakları Eşitlik Kurumuna insanların başvuru yapmasının olanağı açıldıktan sonra da böyle oldu. Kamu Denetçiliği Kurumu da aynı şekilde ki raporlarına baktığımızda her yıl başvuruların arttığını görüyoruz. Şimdi, bu kurumların amacı ne? Aslında kamunun işleyişini insan haklarına uygun hâle getirmek ve bunları bir anlamda da tavsiye kararlarıyla önlemek. Şimdi, bu kurum önleyemiyorsa -ki bunun da nedenleri var, birazdan söyleyeceğim- burada bir sorun var. Her yıl buraya gelip bu raporları değerlendirdiğimizde yine aynı şeyleri konuşacağız, raporlara aynı şeylerin yazılması gibi.

Şimdi, bakıyorsunuz, bu Kurum kurulduğundan itibaren 240 bin civarında başvuru olmuş, 2024 yılında 15 binden fazla, 16 bine yakın başvuru olmuş ve bunun üçte 1'i kabul edilebilir bulunmuş, 4.999 yani 5 bin diyebiliriz. Bunun da yarısına tavsiye kararları verilmiş ve tavsiye kararlarına uyma oranı da idare bakımından yüzde 53. Gerçi Başkan bu yüzde 53 oranını Komisyonunda açıklarken bunun muhasebecilerin başvurusuyla ilgili olduğunu söylemişti. Yani bu kurumun tavsiye kararlarına bir kere idare uymuyor. Neden uymuyor? Çünkü yaptırımı yok. Bizim adımıza yani Türkiye Büyük Millet Meclisi adına idareyi denetleyen bu kurumun bir yaptırımı yok. Zaten biliyorsunuz, bizim de yok. Yapılan Anayasa değişikliğiyle bakanlar hakkında gensoru kaldırıldı, sözlü soru kaldırıldı vesaire. Dolayısıyla Meclis çoğunluğu da zaten imkânsız kılıyor, bir denetimsizlik söz konusu. Aslında en baştan söylediğim bu insan hakları ihlallerinin artmasının sebeplerinden bir tanesi bu ülkede anayasal anlamda etkili, sonucu değiştirebilecek denge denetleme mekanizmalarının olmamasıdır. Bu Kurum da bundan nasibini alıyor. Resen inceleme yetkisi yok. Burada mütevazı olmayayım, TIHEK kurulurken ben milletvekiliydim ve oraya resen inceleme yetkisini ekletmiştim. Bu 2012'de geçerken ben yoktum, o yüzden resen inceleme yetkisi konulmamış diyeyim. Ki önemlidir çünkü bazen hakikaten özellikle korunması gereken dezavantajlı gruplar oluyor; çocuklar oluyor, engelliler oluyor, bunlarla ilgili konuyu inisiyatifte bırakmamak gerekiyor yani mutlaka kamunun bu anlamda resen devreye girebilmesi gerekiyor. Davalara katılabilme yetkisi istiyorlar ki doğru. Anayasa Mahkemesine -her ne kadar Anayasa Mahkemesi kararlarına uyulmasa da- bu başvuru yetkisinin verilmesi de kurumun kararlarının uygulanabilir olması açısından ve amacını yerine getirebilmesi açısından önemlidir ama dediğimiz gibi, asıl önemlisi idarenin insan haklarına, hukuka uygun hareket edebilmesi, bu şikâyetlerin baştan önünün kesilebilmesidir. Mesela, nedir? Mülakatlarda liyakat unsurunun uygulanması ama bakıyorsunuz, yapılmadığı için, mülakatlarda liyakat olmadığı için çok sayıda başvuru yapılıyor. Mesela, en çok başvuru Adalet Bakanlığıyla ilgili. Neden? Çünkü cezaevleri dolmuş taşıyor, her koşuşta kapasitenin 2 katı üstünde, insanlar nöbetleşe yerlerde yatıyorlar.

Cezaevlerinde nakiller... Aile Yılı ilan ediyorsunuz, aileleri birbirinden ayıracak nakiller gerçekleştiriyorsunuz. Örneğin, biraz önce -aslında benim de anlatacağım şeylerdi- Değerli Grup Başkan Vekillerimiz bahsettiler; Mehmet Murat Çalık, kadın bürokratlar ailelerinden çok uzaklara nakledilerek âdeta iftiraya zorlamak için bunlara işkence ediliyor. Şimdi, buna ilişkin Kamu Denetçiliği Kurumuna yapılan bu başvuruları azaltabilir misiniz bunu yaptığınız sürece?

Cezaevlerindeki insanların sağlığa erişim hakkı... Her cezaevine ziyarete gittiğimizde oradaki tutukluların -bakın, hükümlülük değil yani tutuklulardan bahsediyorum- sağlıkla ilgili problemlerini dinliyoruz; anlatıyoruz, anlatıyoruz ama kulaklar sağır, gözler kör maalesef.

Şimdi, hukukçu arkadaşlarımız bilir -artık hukukçu olmayanlar da biliyor- tutuklu yargılama istisnadır ve yani hasta olan birisinin tutuksuz yargılanması için Adli Tıp Kurumunun kararına ihtiyaç var mı? Yok; zaten cezası yok, zaten masumiyet karinesi var, zaten daha mahkeme hüküm vermemiş, daha suçu sabit değil. Niye tutukluyorsunuz? Niye hasta insanlara işkence ediyorsunuz? Ondan sonra tabii ki bu başvurular artacak ve biz her sene bu raporları "Efendim, şu kadar başvuru geldi de bu kadarını değerlendirdik de bu kadarına tavsiye kararı verdik de..." diye iyi bir şey yapmış gibi anlatacağız. Hâlbuki bu iktidarın beceriksiz bir şekilde yönettiğinin göstergesidir bu raporlar; hiçbir zaman liyakate, adalete, hukuka, insan haklarına uygun yöneticilik yapmadığının göstergesidir.

Şimdi, bir diğer başvuru alanı Çalışma Bakanlığı ve sosyal güvenlikle ilgili. Ülkede sosyal güvenlik anlamında, artık böyle mevzuat anlamında çok ciddi, kaosa dönmüş bir sistem var. Vatandaşların çok ciddi adaletsizlik yaşadığı bir kaos sistemi oluşturmuşsunuz. Sağlığa erişim... Hastanelerde, sağlıkta devrim yapmıştınız. "İnsanlar sıra beklemiyor." diyorsunuz ama aylarca telefonların başında bekliyorlar, dolayısıyla randevu alamıyorlar. Bunlar hep başvuruları artırıyor.

Bir diğeri ne? Millî Eğitim. Millî Eğitimde özellikle atamalar yani atanamayan, atanmayan öğretmenler, mülakat mağdurları; çocukların pis, kötü şeylerde, suların akmadığı, kötü durumlarda okumak zorunda kaldığı sınıflar; bütün bunlar maalesef yönetimin beceriksizliği ve Kamu Denetçiliği Kurumuna da yapılan başvuruların artmasına sebebiyet veriyor. Bir kere bu Kurumun bu bahsettiğimiz ilkelere kavuşmasıyla birlikte özerkliğinin de tam anlamıyla sağlanması gerekiyor. Nasıl sağlanması gerekiyor? Meclis çoğunluğu hangi partide olursa elbette ki tabii, Meclisten seçiliyor ama orada da siyasi baskının artması şüpheleri doğuyor ve insan hakları ihlalleri, hukuksuzluk uygulamalar gün geçtikçe arttığı için de Kamu Denetçiliği Kurumunun yükü de her gün daha da artacaktır.

Başkanlarımız bahsetti, belediyelerimize çökmeye çalışılıyor hukuksuz yargı kararlarıyla. Belediye başkanını almak yetmiyorsa meclis üyeleri alınıyor. Manavgat'ta aynı şey yapıldı, Bayrampaşa'da aynı şey yapıldı. Beykoz Belediye Başkanımız serbest bırakıldı, ertesi gün tekrar tutuklandı. 45. Asliye Hukuk Mahkemesi hakikaten artık dillere destan hukuksuzluğuyla okullarda kötü örnek olarak anlatılacak bir hâkimlik uygulaması sergiliyor. YSK'nin "Bu yargı kolu bizim kapsamımızdadır; seçimle ilgili kararları YSK verir, seçim kurulları verir." demesine rağmen kendisini padişah ilan etmiş, orada bizim il başkanlığımıza çökmeye çalışıyor, kongrelerimizi engellemeye çalışıyor, kongre yapılırken icra memurları gönderiyor. Yani hukuk hayatım boyunca, meslek hayatım boyunca hiç karşılaşmadığım, karşılaşmayı dahi düşünmediğim, tahayyül etmediğim şeyler yaşıyoruz; bu da sizin sicilinize, iktidar sicilinize kara bir leke olarak geçsin. Ama ne yaparsanız yapın, ister yargıyla gelin, ister baskıyla gelin; gözaltılarınızla, baskılarınızla, malımıza mülkümüze çökmenizle, eşimize dostumuza iftira atmaya çalışmanızla hiçbir şeyi değiştiremeyeceksiniz çünkü millet bizim

arkamızda; millet haklıdan yana, millet mazlumdanda yana, millet Cumhuriyet Halk Partisinden yana, millet Cumhurbaşkanı adayı olarak seçtiği Ekrem İmamoğlu'ndan yana. Bu da size dert olsun! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahıslar adına ikinci söz İstanbul Milletvekili Sayın Yıldız Konal Süslü'ye ait.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YILDIZ KONAL SÜSLÜ (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi 28'inci Dönem Dördüncü Yasama Yılımızın milletimiz için hayırlı kararlar almamıza vesile olmasını dilerim. Görüşülmekte olan 2023-2024 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları hakkında AK PARTİ Grubum adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde AK PARTİ olarak biz "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." düsturuyla yola çıktık, "Halka hizmet Hakk'a hizmettir."i bildik ve bugün milletimiz devletine eskisinden daha çok yakın, daha hızlı, daha güvenli bir şekilde ulaşabiliyor çünkü biz devlet ile vatandaş arasındaki mesafeyi kaldırmayı, gönüller arasında köprüler kurmayı hedefledik. Türkiye Yüzyılı hedefimiz doğrultusunda demokrasimizi güçlendirdik, temel hak ve özgürlükleri güvence altına aldık. Vatandaşımızın sesini duyuracağı CİMER'den KDK'ye, TİHEK'ten KVKK'ye kadar yeni kurumlar kurduk; kamu hizmetlerini hızlandırdık, kalitesini yükselttik, erişimi kolaylaştırdık. Ara buluculuk, uzlaşmacılık, lekelenmeme hakkı gibi yeniliklerle adaleti daha güçlendirdik ve en önemlisi Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru hakkıyla milletimizin önünde yeni bir yol açtık.

Bugün, ülkemizin en önemli hak arama kurumlarından biri olan KDK ise on üç yıldır Türkiye Büyük Millet Meclisi adına milletimiz ile devletimizi buluşturan bir adalet kapısı olarak görevini başarıyla sürdürüyor. Kuruluşundan bugüne 241.482 başvuru alan, bunların 20.723'ü için uzlaşma, dostane çözüm kararı veren kurumumuz telefonla, mektupla veya bizzat başvuruyla gelen yaklaşık 2 milyona yakın kişiye de hizmet sunmuştur. İdareler tarafından tavsiye kararlarına uyum oranı yüzde 20'lerden yüzde 71,29'lara ulaşmıştır. Bu sonuçlar gösteriyor ki KDK 2012 yılından bugüne etkin tercih edilen ve iyi bilinen bir hak arama kurumu olmaya devam ediyor.

KDK, Filistin ve Gazze üzerine hazırladığı raporlar ve kitaplarla da bölgede yaşanan ağır insan hakları ihlallerine dikkat çeken önemli çalışmalar sunmaktadır. Gazze sadece bir şehir değil insanlığın vicdan terazisidir. Filistinli bir kız çocuğunun yalın ayak yıkıntılar arasında ailesine bir gıda götürme mücadelesi ve çilesi ya da bisikletiyle ailesine yemek götürmeye çalışırken yere döktüğü yemeği toplamaya çalışması siyonizmin vicdan, merhamet ve adalet yoksunluğunun karnesidir. Gazze'de insan hakları, ifade özgürlüğü, çocuk hakları, kadın hakları, adalet kavramı kefenlere sarılmıştır; tüm bu değerler katledilmiştir. Çocukların gözyaşları ve açlıktan, susuzluktan ölmeleri tarihin en ağır satırlarıdır. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, Türkiye olarak, dünyada gücünün haklı olduğu değil haklının güçlü olduğu bir düzenin kurulması için verdiğimiz mücadele ülkemiz öncülüğünde etkin bir şekilde yürütölmeye devam edilmektedir. Dünyanın dört bir yanında milyonlar Filistinli kadınlara, çocuklara ve yitirilmiş hayatlara ses olmak için sokaklara döktüdü; Filistin bayraklarıyla haykırdılar. Farklı milletlerden insanlar denizlerde dalgaları birlikte aşarak dayanışma gösteriyor. Filistin'de, Gazze'de bir milleti yok etmeye çalışan siyonistler soykırım planında boğulacaklardır. Gazze artık yalnızca bir şehir değil tüm dünyanın vicdanında yer alan bir davadır, artık herkesin kalbi Gazze'dir çünkü. Katledilen her bir kadın ve çocuğun karşısında binlerce kadın ve çocuk Filistin ve Gazze ruhuyla dirilmektedir. İstanbul'da, Paris'te, Londra'da, Berlin'de, New York'ta, Sydney'de, Cakarta'da insanlar aynı duyguyla, tek bir sesle haykırıyor: "Özgür Filistin! Özgür Gazze!" Zulüm asla baki kalmayacak. Sumud Filosu insanlık ittifakının mazlum Gazze halkına uzanan en asil ellerinden biridir; 46 ülkeden farklı din, dil, ırk ve renkten 497 gönüllü insanlığın onuru için bir araya gelerek özgürlük savaşı vermektedir. Soykırımcı Netanyahu çetesi Gazze halkına açlığı bir katliam biçimi olarak dayatmaktadır, Sumud Filosu insanlık adına bu katliama karşı çıkmıştır. Bu filoya dönük saldırı tüm insanlığa karşı bir saldırdır, düşmancadır ve barbarcadır. Tüm dünyanın bu barbarca müdahaleye karşı tek ses olması gerekmektedir çünkü Sumud Filosu insanlık demektir. Sumud Filosunun yolculuğu insanlığın yolundan dönmeyeceğini, fiziki engeller ne kadar büyük olursa olsun hedefe er ya da geç ulaşılacağını bir kez daha göstermiştir. Bu asil sefer özgür Filistin davasının ve insanlığın evi Gazze'nin kalplerdeki yerini pekiştirmiştir. Gazze için mücadele edenlerin yolu ve yolculuğu mübarek olsun. Adil ve kalıcı bir barışın yolu açıktır: Bağımsız Filistin Devleti; başkenti Kudüs olan, sınırları güvence altına alınmış özgür bir Filistin. İki devletli çözüm gerçekleşene kadar Gazze'nin çocukları için, Kudüs'ün onuru için, Mescid-i Aksa'nın kutsallığı için mücadeleye devam edeceğiz.

"Bir yanımız Gazze'dir, bir yanımız Kudüs/ Bir yanımız El-Halil, bir yanımız Aksa/ Bu yolda verecek bin canımız olsa/ Kurtulacak biliyoruz bir gün Gazze ve Mescid-i Aksa." diyerek sözlerime son verirken Kamu Denetçiliği Kurumunun 2023-2024 Yılı Raporları'nın incelenmesi ve Karma Komisyon raporlarımızın hazırlanması sürecinde Karma Komisyon Başkanlığını yürüten Dilekçe Komisyonu Başkanımız Sayın Sunay Karamık'a, ayrıca katkı sağlayan tüm Karma Komisyon üyelerimize teşekkür ediyorum. Ayrıca, bütün dünya ombudsmanlarının yaptığı gibi, verdikleri tavsiye raporları için, kadın ve çocuklara yönelik özel raporları için, İç Anadolu Bölgesi'nde kadına karşı şiddet çalışmaları kapsamında 9 il ziyareti ve 6 cezaevi ziyareti için, okul ziyaretleri ve çocuk özel çalışmaları için, Gazze soykırımı için hazırladıkları bu kıymetli çalışma için Kamu Denetçiliği Kurumuna ve Kamu Başdenetçimiz Sayın Mehmet Akarca'ya ve tüm kamu denetçilerine teşekkür ediyorum, tebrik ediyorum ve görevlerinde başarılar diliyorum.

Ayrıca, raporların hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ederken, yüce Meclisimizi saygıyla selamlarken tüm grupları da saygıyla selamlıyorum. Bugün benim için çok kıymetliydi. Hepimizin siyasi fikri farklı olabilir, ideolojisi farklı olabilir ama bugün Türkiye Büyük Millet Meclisi adına da onurlu ve kıymetli bir gün yaşandığı için hepinize hassaten Gazze'deki kadınlar adına, çocuklar adına teşekkür ediyorum. Sizlere minnettarım çünkü bugün burada tüm partiler Gazze'yi konuştu, katliamı konuştu, kadınları konuştu, çocukları konuştu. Ne kadar kadirşinas bir millet olduğumuzu ve zulmün karşısında kim olursa olsun mazlumin yanında duracağımızı hep beraber gösterdiniz. Teşekkür ediyorum bir anne olarak, teşekkür ediyorum Gazzeli kardeşlerimin kayıplarında yüreklerinin acısına eşlik ettiğiniz için. Teşekkür ediyorum bu ülkenin evladı olarak, teşekkür ediyorum Türkiye Büyük Millet Meclisinin bir milletvekili olarak. Hepinize şükranlarımı sunuyor ve Allah'a emanet ediyorum.

Hayırlı akşamlar diliyorum. (AK PARTİ, CHP ve MHP sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yapıcı konuştu.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Evet, senin gibi aynı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bana niye laf atıyorsun sürekli?

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Başkanım, her zaman sataşmıyoruz, bazen de sevgi dolu paylaşıyoruz.

BAŞKAN - Siz de bir dakika, buyurun.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Hayır, hayır...

BAŞKAN - Güzel bir şeyler söyleyin ya.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Peki efendim.

BAŞKAN - Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

42.- Manisa Milletvekili Bahadır Nahit Yenişehirlioğlu'nun, oturumu yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a ve Genel Kurul çalışmalarına katkı sunanlara teşekkür ettiğine ilişkin açıklaması

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sizin gibi nezaketli, kalibresi yüksek ve mazisi tertemiz bir Başkanın huzurunda bu nöbeti icra ettiğimiz için gerçekten çok teşekkür ederim.

BAŞKAN - Ben teşekkür ederim.

BAHADIR NAHİT YENİŞEHİRLİOĞLU (Manisa) - Ayrıca, bütün partili kardeşlerimize yaptıkları olumlu katkılardan dolayı -muhalafet olsun, iktidar olsun- hepsine ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Ayrıca, Komisyonadaki değerli arkadaşlara sonsuz teşekkür ediyorum üstün performans göstererek yaptıkları çalışmalardan ve ortaya koydukları pozitif enerjiden dolayı. Güzel bir gün geçirdik kavgasız, dövüşsüz, muhabbetli bir şekilde. Aynı ananın rahminden doğmuş evlatlar bile, kardeşler bile birbiriyle anlaşamazken bizim gibi insanların düşünmesini beklememiz mümkün değil ama bu Meclis çatısı altında sevgiyi, saygıyı, muhabbeti ve birbirimize olan dayanışmayı gösterdiğimiz sürece birlik ve beraberliğimiz daim olacaktır.

Herkese çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Karamık, size de bir dakika teşekkür için söz veriyorum.

43.- Dilekçe Komisyonu Başkanı Sunay Karamık'ın, oturumu yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a, milletvekillerine ve Kamu Denetçiliği Kurumuna teşekkür ettiğine; trafik kazası geçiren AK PARTİ Eskişehir İl Başkanı ile Eskişehir Milletvekili Ayşen Gürcan'a ilişkin açıklaması

DİLEKÇE KOMİSYONU BAŞKANI SUNAY KARAMIK (Adana) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ederim.

Öncelikle size ve Meclisimizde bulunan tüm milletvekillerimize, Kamu Denetçiliği Kurumuna tekrar çok teşekkür ediyorum. Ayrıca, trafik kazası geçiren Eskişehir İl Başkanımıza ve Ayşen Vekilimize de geçmiş olsun dileklerimi sunuyorum.

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sezai Bey, buyurun.

44.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Ankara'da Sumud için yapılan eyleme ilişkin açıklaması

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Evet, Filistin konusunda bu ortak duyarlılık burada bir kez daha kürsüde dile geldi fakat başka bir samimiyete de ihtiyacımız var. Şu anda Ankara'da Sumud için bütün arkadaşlarımız eylemde, bizim vekillerimiz de eylemde; orada birçok yapı bir araya gelmiş fakat polis saldırmış. Dünyanın her yerinde şu anda bu eylemler yapılıyor, dayanışma eylemleri ortaya konuluyor; Ankara'da polis, arkadaşlarımıza saldırıyor ve gözaltı yapıyor; bu, kabul edilemez.

X.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Komisyonlardan Gelen Diğer İşler (Devam)

1.- 2024 ve 2023 Yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporları (5/6, 5/2) (S. Sayısı: 142 ve 142'ye 1'inci ek) (Devam)

BAŞKAN - 2023 ve 2024 yılı Kamu Denetçiliği Kurumu Raporları Hakkında Dilekçe Komisyonu ile İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyelerinden Oluşan Karma Komisyon Raporları üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Gündemimizdeki konular tamamlanmıştır.

Denetim konuları ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Ekim 2025 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 20.59